

Confluente Bibliologice

Revistă de biblioteconomie și științele informării

1-2 (51-52), 2018

Director: Elena HARCONIȚA

Colegiul de redacție:

Elena HARCONIȚA,

director

Lina MIHALUȚA,

director-adjunct

Valentina TOPALO,

șef CD al ONU, șef Centru Manifestări Culturale

Silvia CIOBANU,

șef Centru Marketing. Activitate Editorială

Elena STRATAN,

șef oficiu Cercetare. Asistență de Specialitate

Silvia GHINCULOV,

dr. în științe economice, directorul Bibliotecii Științifice ASEM

Radu MOȚOC,

inginer, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați,
Membru de Onoare al Senatului USARB

Maria ȘLEAHTIȚCHI,

dr. în științe filologice, conf. univ. Universitatea de Stat din Moldova

Nicolae ENCIU,

dr. hab. în științe istorice, conf. univ. Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei
de Științe a Republicii Moldova

Coperta / viziune grafică / machetare/ tehnoredactare:

Silvia CIOBANU, șef Centru Marketing. Activitate Editorială

Adresa redacției:

str. Pușkin, 38, mun. Bălți, 3100, Republica Moldova

Tel/fax: +373(231)52445; E-mail: libruniv@usarb.md; Web: <http://libruniv.usarb.md>

Tiparul: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

Sumar / Summary

CARTEA DE VIZITĂ / VISITING CARD

Elena HARCONIȚA

Întrunirea profesională a bibliotecarilor din Nordul Republicii Moldova în CENTRUL BIBLIOTECONOMIC DEPARTAMENTAL USARB /

*Professional meeting of librarians in
the North of Republic of Moldova in
USARB Librarianship Departmental
Center. 5-8*

BIBLIOMESAGER / LIBRARY MESSENGER

Rubrică îngrijită de Elena STRATAN /

Elena Stratan's column 9-24

PROCESE ȘI TEHNOLOGII BIBLIOTECARE / PROCESS AND LIBRARIAN TECHNOLOGIES

Elena CRISTIAN

Prezervarea și promovarea valorilor bibliofile / Preservation and promotion of bibliographic values in the university library from Balti 25-31

Polina SPÎNU

Criterii de constituire a colecției BȘ USARB: 2010-2017 / Criteria for building the SL USARB collection: 2010-2017 32-41

Adella CUCU, Lilia UCRAINETȚ

Promovarea donatorilor și donațiilor în Biblioteca Științifică USARB / Promoting donors and donations in the USARB Scientific Library 42-46

Elena CRISTIAN, Svetlana CECAN **Riscurile
profesiei de bibliotecar / The risks of the
librarian profession 47-50**

CENTRUL BIBLIOTECONOMIC DEPARTAMENTAL / DEPARTMENT OF LIBRARY COUNCIL

Elena STRATAN

Cursul de formare profesională de scurtă durată organizate la Biblioteca Științifică USARB / The short training course organized at the USARB Scientific Library 51-52

PAGINI DE ISTORIE / THE PAGES OF HISTORY

Elena CRISTIAN, Svetlana CECAN

Colecția de publicații periodice rare BȘ USARB: Magazin Istoric - revistă de cultură istorică din România / Collection of rare periodicals BȘ USARB: Magazin Istoric (the Historical Magazine) a romanian monthly magazine 54-58

Aliona PURICI

Anul 2018 - Anul Ștefan cel Mare și Sfânt, Domnitor al Moldovei / 2018 year is the Year of Stephen the Great and Saint, the Ruler of Moldova 59-62

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET / SPIRITUAL FETES

Лилия АБАБИЙ, Марина ШУЛЬМАН

Лекторий «О чём говорит лицо»: анализ результатов теста и некоторые выводы по итогам занятий первого цикла 63-75

Sumar / Summary

Марина ШУЛЬМАН

**Гармония «Серебрящихся
всплесков» : творения И.
С. Тургенева и критика его
творчества в изданиях из редкого
фонда Научной Библиотеки USARB.
К 200-летию со дня рождения
писателя 76-88**

Angela HĂBĂȘESCU

**Ada Zevin – 100 de ani de la naștere /
Ada Zevin - 100 years from birth 89-91**

RAFTUL DE SUS / TOP SHELF

Natalia LUCHIANCIUC

**Apariția primului *Dicționar asociativ*
în spațiul limbii române la Biblioteca
Științifică USARB / Appearance of
the first Associative Dictionary in the
Romanian language space at the
Scientific Library USARB 92-94**

OMAGIERI / OMAGES

Elena HARCONIȚA

Polina Spînu – 50 95-96

AUTORII / AUTHORS 97-98

CZU 027.8/478):371.125

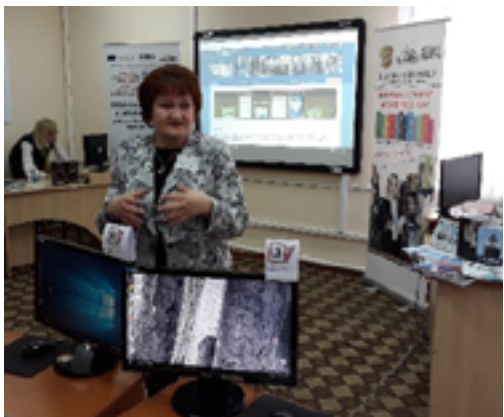
ÎNTRUNIREA PROFESIONALĂ A BIBLIOTECARILOR DIN NORDUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN CENTRUL BIBLIOTECONOMIC USARB

PROFESSIONAL MEETING OF LIBRARIANS IN THE NORTH OF REPUBLIC OF MOLDOVA IN USARB LIBRARIANSHIP CENTER

Elena HARCONIȚA

Abstract: *On April 27, 2018, the Departmental Library Center of USARB Scientific Library organized a professional meeting of the librarians from the educational system of the Republic of Moldova, attended by 40 specialists - responsible for the activity of school libraries and technical vocational education in OLSDH, school librarians, colleges and vocational schools. During the meeting, important professional events, the achievements of the Departmental Library Center (DLC) in 2017 and the outlook in 2018 were reviewed.*
Keywords: *Departmental Library Center, educational librarians, professional events, projects, National Librarian Council, Librarian's Day*

La 27 aprilie 2018 a avut loc Întrunirea profesională a bibliotecarilor din învățământ din Nordul Republicii Moldova, organizată de Biblioteca Științifică USARB - Centru Biblioteconomic Departamental de comun acord cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Organele Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului din 15 raioane de Nord și mun. Bălți.

Au participat 40 de specialiști - responsabili de activitatea bibliotecilor școlare și din învățământul profesional tehnic din OLSDÎ, bibliotecari școlari, de colegiu și școli profesionale.

Moderator: Elena Harconița, director BȘ USARB, membru al Consiliului Biblioteconomic Național.

În cadrul întrunirii au fost trecute în revistă importante evenimente profesionale la început de an 2018: Simpozionul științific Anul Bibliologic 2017, ediția a XXVII-a, cu genericul „Bibliotecile în perspectiva dezvoltării durabile: dimensiuni biblioteconomice și umane” https://www.youtube.com/watch?time_continue=13&v=caKC1eop8cs, desfășurat la Biblioteca Națională a R. Moldova - Elena Țurcan, bibliotecar; Realizarea Proiectului IFLA *Atelierul de instruire privind Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a ONU* - Lina Mihaluța, director adjunct.

În cadrul Simpozionului Anul Bibliologic 2017, Sesiunea de postere și publicații editate în anul 2017, Biblioteca Științifică USARB a fost prezentă cu 3 postere, expoziție de 10 documente recent apărute, comunicare și videospot privind activitățile realizate de Centrul Biblioteconomic Departamental USARB în anul 2017.

La 23 aprilie 2018, de Ziua Bibliotecarului, în cadrul evenimentului GALEX 2018 http://www.realitatea.md/13-laureati-ai-galei-nationale-galex-2018--au-fost-premiati-astazi--de-ziua-mondiala-a-cartii-si-ziua-bibliotecarului--video-_76024.html, ediția a VIII-a, Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, director Elena Harconița, i-a fost decernat Premiul Național GALEX pentru Cel mai reușit proiect de promovare a imaginii Bibliotecii.

În continuarea ședinței Elena Harconița a prezentat proiectele discutate în cadrul Consiliului Biblioteconomic Național, inclusiv Proiectul: Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecii școlare, lansând apelul către responsabilii de activitatea bibliotecilor școlare de a contribui cu propuneri și completări în elaborarea lui. Directoarea Elena Harconița, a prezentat și o sinteză statistică a anului 2017 privind activitatea bibliotecilor școlare în contextul Sistemului Național de Biblioteci din R. Moldova. Conform studiului în Republica Moldova funcționează 2720 de biblioteci, din care cele de învățământ și specializate constituie 1 382, din ele 1 220 biblioteci școlare (176 municipale, 153 urbane și 891 rurale) cu 39 (oprimizarea școlilor) mai puțin decât în anul precedent.

Despre parcursul de colaborare 2017 și perspectivele 2018 a Centrului Biblioteconomic Departamental USARB au relatat Elena Stratan, bibliotecar principal și Elena Țurcan, bibliotecar, amintind că unul din cele mai remarcabile evenimente găzduite de USARB în anul 2017 a fost Conferința Anuală ABRM *Transformăm Bibliotecile –*

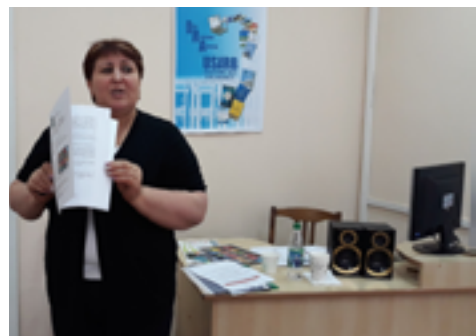
Transformăm Comunitățile.

Elena Stratan și Tatiana Prian au prezentat, de asemenea, baza de date a Bibliotecilor Școlare din Republica Moldova - un important instrument de informare și facilitare a comunicării profesionale.

Valentina Topalo și Silvia Ciobanu au vorbit despre Raportul - 2017 a Zilei Bibliotecarului și Zilei Naționale de Sensibilizare privind bibliotecile în R.Moldova, precum și despre evenimentul respectiv în anul 2018. Instituirea unei astfel de acțiuni vine ca parte componentă a Proiectului LNSS – *Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor*, în care participă BȘ USARB împreună cu BȘ a Academiei de Administrare Publică și bibliotecile academice din Armenia și Belarus, alături de partenerii europeni – Irlanda, Grecia, România, Germania.

În cadrul întrunirii profesionale a fost desfășurat Atelierul: *Spațiul informațional unic al bibliotecilor universitare - catalogul electronic ExLibris Primo și Repozitoriile Instituționale în atenția bibliotecilor școlare*, formator Lina Mihaluța, director adjunct. Bibliotecarii au fost familiarizați cu oportunitățile de care beneficiază astăzi nu numai comunitatea academică națională, dar și utilizatorii din afara țării. Formabilii au fost instruiți în vederea accesării și descărcării de conținuturi din catalogul partajat a 7 biblioteci universitare din R.Moldova <http://primo.libuniv.md/>

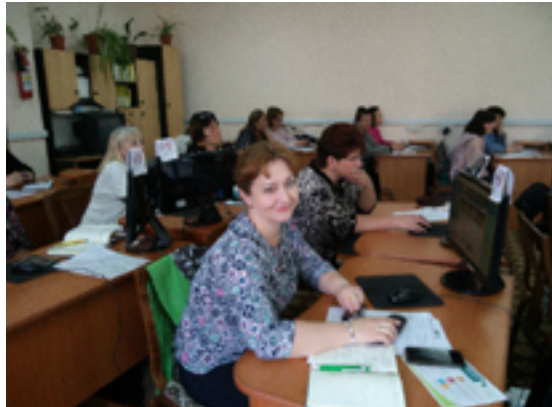
Participanții la eveniment au fost informați despre Calendarul datelor remarcabile, expozițiile tematice on-line de pe sit-ul BȘ USARB - Valentina Topalo; Bibliotecarii din învățământ, zona de Nord în presă și online: Bibliografie 2017 - Lilia Ababii, bibliotecar; Surse de informare electronice (link-uri utile, biblioteci virtuale, blog-uri, e-book, resurse tematice) în sprijinul bibliotecarului din învățământ - Olga Dascal, bibliotecar.

Cartea de vizită

Cu explicații despre noua procedură de achitare a cotizațiilor de membru al ABRM a intervenit Lina Mihaluța.

În urma discuțiilor a fost determinată tema următoarei ședințe care va avea loc în luna octombrie, în cadrul Lunarului bibliotecilor școlare.

În final, au fost înmânate Certificatele de participare. Portofoliul digital al Întâlnirii a fost difuzat pe stik și on-line tuturor participanților.

CZU 027.7

15 ianuarie 2018 - Ziua Națională a Culturii și comemorarea poetului Mihai Eminescu la Biblioteca Științifică USARB

La Biblioteca Științifică USARB, Centrul de Informare al României, a fost sărbătorită Ziua Culturii Naționale și Ziua lui Mihai Eminescu – 168 de ani de la naștere,

moderator Valentina Topalo, coordonator al Centrului Manifestări culturale. Cu acest prilej Marina Magher a prezentat expoziția „Când unul trece, altul vine în astă lume a-l urma...” (M. Eminescu) - MIHAI EMINESCU (15 ianuarie 1850-15 ianuarie 1989), Olga Dascal a informat despre colecția de DVD-uri dedicată poetului Mihai Eminescu din Centrul de Informare al României, iar din colecția împrumutului Documente muzicale, Elena Țurcan pornind de la „poezia muzicii” din sufletul lui Eminescu, a regăsit „muzica poeziei” sale. A fost audiată melodia „Eminescu” interpretată de Ion Aldea-Teodorovici pe versurile lui Grigore Vieru. Bibliotecarele Mihaela Staver, Angela Hăbășescu, Valentina Vacarciuc, Margarita Iulic, Ala Lisii, Aliona Purici, Diana Găină, au organizat lecturi eminesciene în mai multe limbi: română, rusă, engleză, germană, franceză și italiană. Au fost interpretate cântece pe versurile poetului Mihai Eminescu de către Margareta Iulic, Irina Zalîgaeva, Lilia Ucraineț, Tatiana Pogrebneac.

13 februarie 2018. Trainingul „Tinerii activi - o societate prosperă”

La Biblioteca Științifică USARB a avut loc trainingul „Tinerii activi - o societate prosperă”. La eveniment au participat AO „Dezvoltare în Parteneriat”, parteneră locală în desfășurarea activităților din cadrul Programului „Cetățenie Activă” (Active Citizens Moldova), implementat de Consiliul Britanic în colaborare cu AO „Afina”. Scopul acestei activități a fost cultivarea abilităților de stimulare a poziției civice active, consolidarea spiritului de echipă și dezvoltarea gândirii critice.

14-23 februarie 2018. Lunarul studenților de la ciclul I de instruire, Masteranzilor și Doctoranzilor

Circa 132 de studenți din anii terminali, studii de licență și masterat de la Fa-

cultatea de Litere, împreună cu cadrele didactice: Oxana Chira, Valentina Enciu, Elena Sirota, Adela Novac, Angela Coșciug, Viorica Condrat, Ana Pomelnicova, Ludmila Răciulă, Daniela Baciuc, Viorica Cebotaroș, Victoria Mascaliuc, au participat la *Lunarul studenților de la ciclul I de instruire, Masteranzilor și Doctoranzilor*, organizat anual de către Biblioteca Științifică USARB.

Studenții și profesorii au fost informați despre *Achizițiile recente* din domeniul științelor filologice din colecția BȘ USARB (circa 164 documente) prezentate de Marina Magher, Gabriela Cazacu și despre *Lucrările cadrelor didactice publicate în 2017* expuse la Salonul editorial *Universitaria* prezentate de către Elena Scurtu. Mihaela Staver și Tatiana Pogrebneac i-au familiarizat cu *Instrumentele de regăsire a informației*: motoare de căutare, Managementul datelor de cercetare: OpenAIRE, DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository; Repozitoriul Instituțional ORA (*Open Research Archive*) USARB. Olga Dascal și Valentina Topalo au prezentat Bazele de date cu acoperire multi-disciplinară: EBSCO, SpringerLink, Web of Science etc., referindu-se în mod special la beneficiile paginii Web a BȘ USARB pentru munca de cercetare. Despre condițiile de acces a serviciului de referințe la distanță *Întrebă bibliotecarul* a vorbit Natalia Culicov, Lilia Ababii, Angela Hăbășescu și Taisia Aculoava au promovat training-uri privind accesarea Catalogului partajat a 7 biblioteci universitare din RM – LibUnivCatalog pe platforma ExLibris Primo. Modalitatea de organizare a referințelor și citărilor într-o lucrare științifică a fost prezentată de către Marina Magher și Elena Țurcan, orientând publicul către softurile *Mendeley*, *EndNote*, *Zotero*, care permit gestionarea referințelor și citărilor, totodată au relatat despre *Etica utilizării informației* și metodele de evitare a plagiatului.

20 februarie 2018. Ora publică „Românii și Unirile lor: retrospectivă istorică”

Consulatul General al României la Bălți, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Centrul de Informare al României, Biblioteca Științifică USARB au organizat ora publică „Românii și Unirile lor: retrospectivă istorică”, susținută de Consulul General al

României, Mihai Baci, dr. în filozofie și fost profesor la Facultatea de Filosofie a Universității „A. I. Cuza” din Iași, fost deputat în Parlamentul României în două legislaturi, fost deputat în AP a Consiliului Europei, Consul General al Consulatului României la Bălți din 2013. Marina Magher, coordonatorul Centrului de Informare al României, a prezentat expoziția on-line „Secolul Marii Uniri: 1918 – 2018” și succinte informații despre CIR, menționând că a fost deschis cu susținerea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, este localizat în spațiile Bibliotecii Științifice, dispune de echipament tehnic performant: 6 PC, tabla interactivă, proiector, imprimanta multifuncțională, mobilier nou și comod. Colecția de documente tipărite constituie circa 500 cărți și publicații periodice, materiale promoționale. Accesul este liber și gratuit pentru toți doritorii, în special pentru utilizatorii comunității academice și cei din Zona de Nord a Republicii Moldova. La evenimentul, moderat de către dr., conf. univ. Lidia Pădureac, șefa Catedrei de Științe Socioumane și Asistență Socială, au participat studenți și profesori de la Facultatea de Drept și Științe Sociale.

1 martie 2018. Omagiu Maestrului Ioan Pavalache la Biblioteca Științifică USARB

Elena Țurcan, bibliotecar în Oficiul Documente muzicale, Serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing, a participat la Masa rotundă „Omagiu Maestrului Ioan Pavalache”, organizată în cadrul Festivalului universitar Mărțișor 2018.

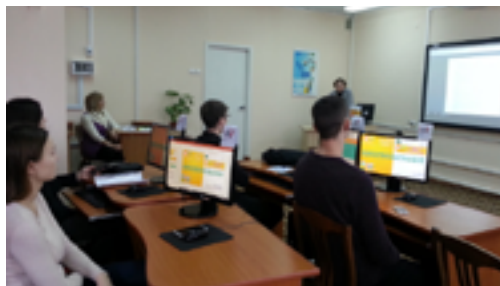

Activitatea de comemorare a Maestrului a cuprins prezentarea expozițiilor tematice „Ioan Pavalache: dirijor și maestru român de cor (24 iunie 1927, Chișinău – 5 noiembrie 2007, Iași)” și „George Enescu un geniu al artei sunetelor: compozitor, violonist, pedagog, pianist și dirijor român - (19 august 1881 - 4 mai 1955)” - tradițională și on-line.

Masa rotundă a fost moderată de Margarita Tetelea, Maestru în Arte, dr., conf. univ. La eveniment au participat personalități distinse: Alina Pavalache – maestru de concert, Franța, Director artistic al Concursului Internațional de Canto, fiica Maestrului; Marcian David – viorist, solist al Filarmonicii din Iași, România; Mihaela Grajdeanu – soprano, solistă a Operei din Iași, România; Cezar Mititiuc – interpret, România. De la USARB au fost prezenți: Ion Gagim, dr. hab., prof. univ., Marina Morari, dr., conf. univ., Tatiana Bularga, dr., conf. univ., Elena Gupalov, dr., conf. univ., Lilia Granețchi, dr., conf. univ., Ana Glebov, doctorandă.

5 martie 2018. Săptămâna Educației Deschise la BȘ USARB

În BȘ USARB s-a dat startul celei de-a treia ediție a Săptămânii Educației Deschise, care are drept scop creșterea gradului de conștientizare cu privire la mișcare și impactul acesteia asupra predării și învățării la nivel mondial. La deschiderea evenimentului au participat studenții de la Facultatea de Drept și Științe Sociale, grupa

DR41Z, în cadrul căruia Olga Dascal, bibliotecar în subdiviziunea Mediatecă a prezentat *Platformele de Resurse Informaționale Deschise (OER) gratuite*. Mihaela Staver, bibliotecar, Centrul Informatizare și activități în rețea a prezentat *Cursuri Masive Deschise On-line MOOC plasate pe cele mai populare platforme Coursera, Edx, Udacity, Iversity.org, Mook.ro*. În Serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing a fost organizată și prezentată o paletă întregă de expoziții conform programului. Angela Hăbășescu, bibliotecar, sala de lectură nr. 3 Științe Psihopedagogice, naturii, reale. Arte, le-a vorbit studenților de la Facultatea Științe ale Educației, Psihologie și Arte despre *Educația Deschisă în Republica Moldova*. Snejana Zadainova și Aliona Purici, bibliotecare, sala de lectură nr. 1 Științe Sociumanistice și Economice au prezentat *Manualele și materialele didactice cu cea mai înaltă circulație* studenților de la Facultatea Drept și Științe Sociale.

14 martie 2018. Zilele Alecu Russo la Biblioteca Științifică USARB

În Centrul de Informare al României, în cadrul Clubului Bibliospiritus, bibliotecarii au adus un omagiu Zilei scriitorului Alecu Russo la a 199-a aniversare de la naștere (17 martie 1819 - 4 februarie 1859). Programul dedicat poetului, prozatorului, eseistului, memorialistului și criticului literar român, originar din Basarabia, a inclus reviste bibliografice, prezentări de

carte, expoziții ale celor mai valoroase lucrări din colecția Bibliotecii Științifice USARB. Ala Lîsîi a prezentat expoziția „Scriitorul democrat Alecu Russo” (I. Vasilenko) și expoziția online „Numele lui Alecu Russo va crește cu timpul și va straluci glorios” Vasile Alecsandri (17 martie 1819 - 5 februarie 1859). Lilia Ababii a vorbit de prezența lui Alecu Russo în publicațiile în limba engleză, germană și franceză. Elena Țurcan a relatat despre valoarea documentară și estetică a baladei *Miorița*, trecând în revistă documente din colecția Sălii de împrumut nr. 3 Documente muzicale. Olga Dascal a intervenit cu informații despre scriitor din bazele de date EBSCO. La evenimentul cultural, dedicat Zilei scriitorului Alecu Russo, bibliotecarii USARB au audiat fragmente din operele scrise de Alecu Russo: *Amintiri, Cântarea României, Soveja, Palatul lui Duca-vodă*, lecturate de Ala Lîsîi, Elena Țurcan și Lilia Ababii.

14-15 martie 2018. Cursul de specialitate *Redresarea activității bibliografice: Cum să facem față schimbărilor*

Ana Nagherneac, bibliotecar principal, subdiviziunea Informare și cercetare bibliografică la Biblioteca Științifică USARB, a participat la cursul de specialitate *Redresarea activității bibliografice: Cum să facem față schimbărilor*, desfășurat la Biblioteca Națională din Republica Moldova, în Centrul de Formare Continuă în Biblioteconomie și Științe ale informării,

la care s-au întrunit bibliotecari/bibliografi responsabili pentru activitatea bibliografică în biblioteci.

Subiectele de formare au inclus: Fundamente ale teoriei și practicii bibliografice. Documentele – suportul activității bibliografice. Resursele informaționale. Bibliografarea în cadrul bibliotecii. Cercetarea bibliografică, dezvoltarea abilităților de analiză a publicațiilor bibliografice; cunoașterea și implementarea componentelor cercetării bibliografice. Servirea bibliografică a utilizatorilor. Mediul Profesional al bibliografului. Formatori BNRM: Ludmila CORGHENCI, șef Centru de Formare Profesională; Valeria MATVEI, șef secție, Victoria DONCILĂ, specialist principal. Formatori invitați: Valentina CHITOROAGĂ, Renata COZONAC, Camera Națională a Cărții. Aceste cursuri vin să faciliteze amplificarea competențelor bibliografice în domeniu.

19 martie 2018. Volumul Personalități notorii ale neamului: 140 de destine în colecția Bibliotecii universitare

Biblioteca Științifică USARB a primit în dar volumul Personalități notorii ale neamului: 140 de destine (Chișinău, 2018). Autorul, Gheorghe BACIU, distins profesor universitar la Catedra de medicină legală a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, doctor habilitat în științe medicale, Laureat al Premiului Național - 2017 în domeniul sănătății, este originar din Bălți. Volumul conține informații despre 140 de înaintași, celebri și oameni de vază din spațiul istoric dintre Prut și Nistru, acoperind o perioadă istorică începând cu secolul al XVI-lea și ajungând până în zilele noastre. În lucrare sunt prezenți șapte universitari bălțeni: Nicolae Filip, Iulius Popa, Gheorghe Popa, Ion Gagim, Boris Boincean, Elena Harconița, Pavel Topalo. „Profesorul Gheorghe Baciu oferă contemporanilor săi, dar și generațiilor în devenire o veritabilă enciclopedie a personalităților notorii ale neamului nostru, justificându-și, el însuși, locul binemeritat în galeria oamenilor iluștri prin modelul de slujire cu devotament societății și științei” (Nicolae Enciu).

20 martie 2018. Training la Biblioteca Științifică USARB

Studentii de la Facultatea de Drept și Științe sociale, specialitatea Asistență socială și-au consolidat capacitățile în cadrul Training-ului desfășurat în data de 20 martie la Biblioteca Științifică USARB. Activitatea a inclus teme: „Instrumente de căutare a informațiilor pentru studii și cercetare” (Mihaela Staver, bibliotecar principal); „LibUnivCatalog - Catalog partajat a 7 biblioteci universitare din R. Moldova pe platforma ExLibris Primo” (Aculina Mihaluța, director adjunct); Bazele de date cu acoperire multidisciplinară și servicii specifice marilor distribuitori la care Universitatea este abonată: EBSCO, SpringerLink, Web of Science etc. (Olga Dascal, bibliotecar). „Managementul referințelor bibliografice. Software de gestiune a referințelor bibliografice” (Elena Țurcan, bibliotecar).

21 martie 2018. Lecturi publice susținute la Biblioteca Științifică USARB

În data de 21 martie în incinta Bibliotecii Științifice USARB a avut loc o întâlnire cu scriitorul austriac Franzobel (pseudonimul lui Stefan Griebel). După nenumăratele lecturi publice susținute la Oslo, Moscova, Tokio, New York, Londra, scriitorul Franzobel a vizitat și capitala de nord a Republicii Moldova, prezentând ultimul său roman „Das Floß der Medusa” („Pluta Meduzei”).

Romanul numără 500 de pagini și abordează tema canibalismului. Franzobel a obținut Premiul Bavarez de Carte pentru romanul „Das Floß der Medusa” și a fost nominalizat pe lista scurtă la Premiul German de Carte. La lecturile publice de la USARB au participat profesori universitari și studenți de la specialitatea germană-engleză. Lect. univ., Ecaterina Niculcea, a făcut o trecere în revistă a romanului „Das Floß der Medusa”. Moderatorul evenimentului a fost prodecanul Facultății de Litere, lect. univ., dr. Oxana Chira.

21-23 martie 2018. Atelierul „Politica de preservare a colecțiilor de documente”

Elena CRISTIAN, șef serviciu. Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informativiale, a participat în zilele de 21-23 martie 2018, la atelierul „Politica de preservare a colecțiilor de documente”, parte componentă a proiectului „Early 19th Century Bessarabian Charters and Historical Documents”, în cadrul programului Guvernului SUA, Fondul Ambasadorilor pentru Conservare.

Atelierul a fost organizat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în colaborare cu Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”. În calitate de traineri formabili i-au avut pe Nancy Lev-Alexander, specialist în Stabilizarea colecțiilor / Conservarea preventivă, Alan Haley, specialist Preservare de la Direcția de Conservare a Bibliotecii Congresului, Washington D.C., SUA. Formatorii au prezentat definiții și concepte, diverse metode fundamentale de preservare, printre care preservarea preventivă; securitatea de bază, managementul situațiilor de urgență, utilizarea evaluării colecțiilor și pregătirea pentru reformatare (incluzând digitizarea), politica sălilor de lectură, expozițiilor, împrumuturilor de colecții pentru expoziții. În corespundere cu cerințele organizatorilor și ale experților Bibliotecii Congresului, Elena Cristian, a prezentat activitatea Bibliotecii universitare bălțene pe acest segment.

23.03.2018. Cadrele didactice preuniversitare la ora de informare în Biblioteca Științifică USARB

La Biblioteca Științifică USARB, a fost organizată o oră de informare pentru cadrele didactice preuniversitare – participante la cursul de perfecționare *Pedagogie în învățământul primar*, desfășurat în Centrul de Formare profesională continuă USARB. Elena Țurcan, bibliotecar, Oficiul Documente muzicale, a ghidat grupa prin spațiile Bibliotecii și a prezentat „Managementul referințelor bibliografice. Software de gestiune a

referințelor bibliografice". Valentina Vacarciuc, bibliotecar, sala de lectură nr. 3 *Științe psiho-pedagogice, naturii, reale*. Arte a prezentat colecția de publicații din domeniile învățământului primar, organizând și prezentând o expoziție cu cele mai reprezentative documente din domeniile respective. Olga Dascal, bibliotecar, Mediateca, a prezentat resursele informaționale utile cadrului didactic din învățământul primar, Arhiva electronică instituțională ORA USARB (Open Research Archive), repoziitoriul european ZENODO, directoriile revistelor în acces deschis DOAJ, OAJI, biblioteca electronică ELIBRARY.RU, Instrumentul Bibliometric Național și oportunitățile on-line ale editurii Первое сентября.

27 martie 2018. Anul Bibliologic 2017

Elena Harconița, director, Lina Mihaluța, director adjunct. Elena Țurcan, bibliotecar în oficiul Documente Muzicale, au participat la Simpozionul științific Anul Bibliologic 2017, ediția a XXVII-a. La Simpozion au fost prezentate trei postere în cadrul sesiunii de postere și materiale AV: Biblioteca Științifică - Centrul Biblioteconomic Departamental USARB, Biblioteca Științifică USARB – Cultura informației 2017, ORA USARB; video-filmul Atelier Profesional Bibliotecă de Învățământ din Nord a ABRM, 2017; comunicarea Centrul Biblioteconomic USARB: parcurs de colaborare 2017; materiale promoționale: Calendarul 2017-2018 Biblioteca Științifică USARB - colaborare în Programul Erasmus + Proiectul Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor; Ghidul Proiectului LNSS. În revista Magazin Bibliologic, nr. 1-2, 3-4, 2017, au fost publicate 10 articole ale bibliotecarilor USARB.

29-30 martie 2018. Atelier IFLA

Aculina Mihaluța, director adjunct, a participat la Atelierul privind Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a ONU, fiind selectată în urma concursului organizat de Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) și Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR), în incinta Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu. Evenimentul a fost organizat de cele două asociații în cadrul proiectului *Agenda for Sustainable Development - A Recipe from Libraries* susținut de IFLA. Atelierul de formare a avut rolul

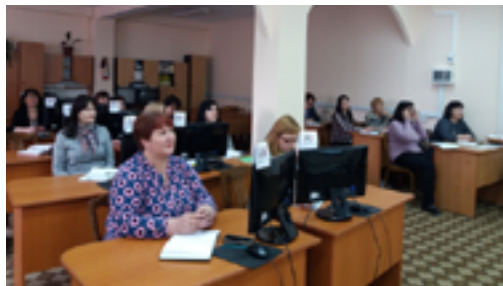

de a echipa membrii breslei cu abilități și cunoștințe pentru a maximiza capacitatea bibliotecarilor de a aplica eficient setul de instrumente IFLA. Un aspect unic al atelierului este sprijinirea bibliotecarilor pentru a putea informa factorii de decizie naționali și locali despre modalitățile prin care bibliotecile pot ajuta, la diferite niveluri administrative, planurile de dezvoltare care vor contribui la îndeplinirea Agendei ODD 2030.

Instruirea a fost susținută de *Vesna Vuksan*, bibliotecar senior la Biblioteca Universitară din Belgrad și trainer asociat IFLA, care a oferit materialele produse de IFLA (setul de instrumente, broșura și manualul) pentru a sprijini comunitățile bibliotecare în activități de advocacy și de sensibilizare a factorilor de decizie.

12.04.2018. Reguli de indexare Lives-ro. Indexarea documentelor din domeniul artei: training pentru bibliotecarii USARB

În data de 12 aprilie 2018, la Biblioteca Științifică USARB, bibliotecarii USARB au consolidat cunoștințele privind regulile de indexare Lives-ro și indexarea documentelor din domeniul artei. Formatorul, Aculova Taisia, bibliograf principal, s-a axat pe aspectele variate ale indexării pe subiecte în domeniul Artelor frumoase și decorative, accentuând nu numai descrierea obiectului, alcătuirea vedetelor de subiect, dar folosind și multiple exemple ilustrative. Trainingul a fost încheiat cu rezolvarea unui test aplicativ. Au mai fost discutate probleme privind crearea noilor vedete de subiect: obiectul geografic ca vedetă de intrare și ca subdiviziune, câmpuri potrivite pentru crearea subdiviziunilor de subiect și subdiviziunilor de formă, crearea vedetelor de subiect pentru titlul lucrării cu și fără autor, etc.

20 - 21 aprilie 2018. Bibliotecarii USARB la Simpozionul național din Suceava dedicat Zilei Bibliotecarului și Centenarului Marii Uniri

Un grup de bibliotecari de la Biblioteca Științifică USARB, au participat la ediția a II-a a Simpozionului național cu participare internațională „Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc”, prilejuit de sărbătorirea Zilei Internaționale a Cărții și a drepturilor de autor și a Zilei bibliotecarului (23 aprilie). Manifestarea s-a desfășurat în cadrul acțiunilor prin care Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava marchează Anul Centenarului Marii Uniri și Anul European al Patrimoniului Cultural cu genericul România Centenară (1918-2018).

În deschiderea oficială a Simpozionului, Elena Harnonița, directorul Bibliotecii Științifice USARB, a rostit un

mesaj de felicitare cu sărbătoarea profesională, accentuând importanța profesiei în societate și a oferit o donație de cărți editate de bibliotecarii USARB. Valentina Topalo, bibliotecar principal, BȘ USARB a susținut comunicarea *National Library Awareness Day 2017 in Republica Moldova* axându-se pe evenimentele organizate în cadrul proiectului LNSS. În cadrul secțiunilor și în plenul Simpozionului au susținut comunicări științifice autori din România, Republica Moldova, Ucraina și Italia.

În ziua a doua, 21 aprilie 2018, au fost organizate excursii de documentare la Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, Colegiul Național „Ștefan cel Mare” Suceava, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” Rădăuți, Institutul Național „Bucovina” Rădăuți și Mănăstirea Sucevița. Programul Simpozionului a mai inclus vernisajul expoziției tematice *Cartea - sursă de cercetare și dezvoltare artistică* realizată de Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” din Suceava, un program artistic intitulat „Diversitate etnică și culturală în Bucovina”, un concert extraordinar susținut de către solista și pianista Alexandra Fitz.

23 aprilie 2018. Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, director Elena Harconița – Laureata a Premiului Național GALEX 2018

La 23 aprilie, 2018, de Ziua Bibliotecarului, în cadrul evenimentului GALEX 2018, ediția a VIII-a, Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, director Elena Harconița, i-a fost decernat **Premiul Național GALEX** pentru **Cel mai reușit proiect de promovare a imaginii Bibliotecii**. Premiile Naționale GALEX, organizate de Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău” și Biblioteca Națională sunt decernate anual pentru a aprecia meritele personalităților care s-au remarcat prin susținerea și promovarea bibliotecilor, a cărții și a lecturii în Republica Moldova.

23 aprilie 2018. Bibliotecarii USARB la Ziua Națională de Sensibilizare privind bibliotecile

Pe 23 aprilie 2018, de Ziua Națională de Sensibilizare privind bibliotecile, bibliotecarii USARB, împreună cu reprezentanții corpului didactic al Academiei de Administrare Publică (AAP), Academiei de Studii Economice din Moldova (ASEM), Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale (IDSI), precum și experții internaționali din România, Grecia și Norvegia.

au participat la inaugurarea Centrului de Resurse în Limba Engleză, creat cu suportul Consiliului Britanic din Ucraina, Sala multimedia a Bibliotecii AAP, creată recent cu suportul financiar al Comisiei Europene, din cadrul proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea Bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin instruirea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor ce se desfășoară în cadrul programului Erasmus+. Elena HARCONIȚA, directorul Bibliotecii Științifice a Universității „Alec Russo” din Bălți, a prezentat comunicarea „Progresul Proiectului LNSS în R. Moldova”.

10 mai 2018. Ședința în Clubul BiblioSpiritus

Elena Harconița, directorul Bibliotecii, a felicitat colegii pentru Premiul și Diploma conferită în cadrul evenimentului GALEX 2018, ediția a VIII-a. La 23 aprilie, de Ziua Bibliotecarului, Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, director Elena Harconița, i-a fost decernat Premiul Național GALEX pentru Cel mai reușit proiect de promovare a imaginii Bibliotecii.

Directorul Bibliotecii Științifice USARB, a înmânat Elenei Țurcan, Diploma de Cel mai Bun Bibliotecar al anului 2017, semnată de rectorul USARB, dr. Natalia Gașițoi și directorul Elena Harconița.

De asemenea, directorul a trecut în revistă importante evenimente naționale și internaționale la care au participat bibliotecarii USARB în luna aprilie: Simpozionul național din Suceava, România dedicat Zilei Bibliotecarului și Centenarului Marii Uniri; Ziua Națională de Sensibilizare privind bibliotecile, de la Academia de Administrare Publică, în cadrul Proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor”, a prezentat donațiile de documente oferite de Biblioteca Universității Ștefan cel Mare din Suceava.

Ședința bibliotecarilor a continuat cu prima lecție din ciclul МАСКА И ПОРТРЕТ В АНТИЧНОСТИ: О чём говорит лицо: к проблеме портрета, formator Marina Șulman. În sală a fost organizată expoziția de documente: МАСКА, ЛИК, ЛИЦО И ПОРТРЕТ В ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМ ИСКУССТВЕ (неолит, античность, средние века, возрождение).

14 mai 2018. Monitorizarea Proiectului MISISQ Tempus project 543929-LT-JPGR Modern Information Services for Improvement Study Quality

Elena Harconița, directorul Bibliotecii, a participat la Conferința de Monitorizare a Proiectului TEMPUS – Modern Information Service for Improvement Study Quality - Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor (2013-2016) cu comunicarea *MISISQ - DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB*, relatând despre realizările bibliotecarilor bălțeni după finalizarea proiectului, inclusiv despre Modulul 4 Cultura Informatiei și abilitățile de cercetare din Proiectul LNSS, Programul Erasmus+, în care au fost promovate produsele informaționale create în

MISISQ: LibUnivCatalog, Repoziitoriul Instituțional - ORA USARB, experiența de promovare în planurile de învățământ USARB a culturii informației.

Conferința a avut loc la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie din Moldova „Nicolae Testemițanu”, în CI Informedica. Claudia Melinte - Coordonator al Biroului Național Erasmus + din Moldova, a vorbit despre *Supravegherea pe teren: o procedură regulată de gestionare a proiectelor*. Liubovi Karnaeva – coordonatorul Proiectului, director Biblioteca Medicală Științifică, a prezentat comunicarea *Proiectul MISISQ: Realizări, probleme, soluții*. Cele 7 Universități partenere din Moldova, au prezentat rapoarte privind realizările post proiect MISISQ la: Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Moldova, Liubovi Karnaeva - director Biblioteca Medicală Științifică; Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți; Universitatea de Stat din Moldova, Ecaterina Zasmenco - director a Bibliotecii Centrale Universitare; Academia de Studii Economice din Moldova, Silvia Ghinculov - directorul Bibliotecii Științifice; Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Ludmila Costin - director Biblioteca Republicană de Științe Agricole; Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Ecaterina Scherlet - director Biblioteca Universității Științifice; Universitatea Tehnică din Moldova, Zinaida Stratan - director Biblioteca Universității Științifice. Viorica Lupu, director adjunct al Bibliotecii Republicane de Științe Agricole a vorbit despre Repoziitoriile instituționale create de cele 7 biblioteci universitare. Claidia Melinte a felicitat bibliotecile universitare cu reușita Proiectului, cu practicile bune despre care au raportat partenerii Consoțiului și le-a îndemnat să aplice în continuare la Programul Erasmus +, Proiecte în vederea consolidării capacităților instituționale.

16 mai 2018. O Zi de Memorie în Clubul Educație Civică Europeană a Bibliotecii Științifice USARB

În Clubul Educație Civică Europeană a avut loc lansarea a două volume: „Surgihunul, Drumul patimilor prin Siberia de gheață, Mărturisiri ale victimilor regimului comunist de ocupație, 76 de ani de la prima deportare în masă din 13 iunie 1941” (din Colecția Româniilor din jurul României), autori: Maria Nestor-Șoimu și Elena Șoimu-Postolachi și volumul „Martirii Basarabeni în Gulag”, autori: Oxana Postolachi și Raisa Postolachi, având-o în calitate de moderator pe Lidia Pădureac, dr., conf.univ. șef Catedra de Științe Socioumane și Asistență Socială. Ambele volume reunesc în paginile lor gândurile, mărturisirile a două familii despre primul val al victimilor regimului comunist de ocupație. Studenții de la Facultatea de Drept și Asistență Socială au avut o întâlnire *de suflet* și un prilej de a cunoaște mai multe detalii despre deportări. Valentina Topalo, bibliotecar principal, a organizat expoziția de documente: „Deportările din RSS Moldovenească”, insera-

te fiind cărți, reviste cu articole despre suferințele Basarabiei, mărturisite de basarabeni alungați din case, din țară. Doamna Elena Șoimu-Postolachi a oferit Bibliotecii un exemplar de carte cu dedicație și câteva materiale cu referințe la articolele și linkurile spre sursele informative privind mărturisile Dumneai de pe Internet.

18 mai 2018. Colocviul Științific studentesc cu genericul Carl Gustav JUNG „Viața mea este povestea unei realizări de sine a inconștientului”

Angela Hăbășescu, bibliotecar, sala de lectură Științe psihopedagogice, naturii, reale, artă, a prezentat expoziția de documente „Tezaurul bibliografic al lui Carl Gustav Jung” în cadrul Colocviului științific studentesc Carl Gustav JUNG „Viața mea este povestea unei realizări de sine a inconștientului”, ediția a IV-a din 18 mai 2018. Au fost trecute în revistă lucrările din colecțiile

Bibliotecii Științifice în care este reflectată viața și opera multiaspectuală a fondatorului psihologiei analitice. Colocviul a fost organizat de Catedra de psihologie în colaborare cu Biblioteca Științifică în cadrul cursului universitar *Istoria psihologiei*, titular de curs dr. Luminița Secrieru, conf. univ. Activitatea a fost deschisă de dr. Silvia Briceag, conf. univ. Au participat cu comunicări studenții anului II de la specialitatea de psihologie.

18 mai 2018. Valorificarea presei scrise din colecția de carte rară

Elena Cristian, șef serviciu Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale, a evoluat în fața studenților de la Facultatea Litere, grupa ȘC18Z, specialitatea „Științe ale comunicării” la disciplina Presa Scrisă, titular Valeriu Gorbul, cu informații captivante despre unele mostre de presă scrisă de la finele secolului XIX- începutul secolului XX păstrate în colecțiile USARB. Viitori ziarști au luat act de publicațiile periodice de altă dată: *Astra Nouă, Convorbiri literare, Revista Fundațiilor Regale, Literatură, artă, știință, Luceafărul, Buciumul Român. Cunoștințe utile, Dacoromania. Buletinul Muzeului Limbii Române, Literatură și Artă Română, Revista „Boabe de grâu”, Viața Românească. Revistă literară și științifică, Luminătorul. Revista bisericii din Basarabia (1908*

– 1918), Episcopia Hotinului: *Foaie eparhială oficială, Candela, Bulletin Linguistique. Publie par A. Rosetti, Revue de Litterature comparee, Revue historique du sud-est Europeen. (Continuation du „Bulletin de l Institut pour l etude de l Europe sud-orientale”), Lectures pour tour, Богословский вестникъ, Христианское чтение, etc. Întâlnirea studenților cu trecutul ziaristic în spațiile Bibliotecii constituie un segment important în sprijinul activității didactice, cultural educative, de cercetare și perfecționare, contribuind la cunoașterea valorilor materiale și științifice, precum și a culturii naționale și universale. Bibliotecarii bălțeni au elaborat bibliografia, Presa românească în colecțiile bibliotecii : ultimele decenii ale sec. XIX și primele decenii ale sec. XX : contribuții bibliografice, orientată spre valorificarea colecției de carte rară a Bibliotecii. Lucrarea*

conține notițe bibliografice din presa românească: Convorbiri literare, Revista Fundațiilor Regale și Viața Românească. Volumul este expus on-line pe site-ul Bibliotecii, în cataloagele deschise Open Library, Calameo și Issuu.

21-27 mai 2018. Săptămâna Internațională a Educației Artistice la Biblioteca Științifică USARB

Conferința Generală a UNESCO a proclamat a patra săptămână din luna mai ca *Săptămână Internațională a Educației Artistice*. În cadrul Salonului Muzical al Bibliotecii Științifice USARB s-au desfășurat mai multe activități conform programului Săptămânii Internaționale a Educației Artistice. Elena Țurcan, bibliotecar, Oficiul documente muzicale, a prezentat expoziția on-line:

Vai, sârmana turturică... : Maria Drăgan : cântăreață de muzică populară: (23 iulie 1947 – 6 octombrie 1986) - 70 de ani de la naștere și Nicolae Botgros (25 ianuarie 1953) - Dirijor, violonist - 65 de ani de la naștere, prezentând și secvențe din pelicula documentară color în 2 acte „Vai sârmana, turturică”, despre soarta tragică a talentatei cântărețe de muzică populară în regia lui Vlad Druc, scenariul semnat de Iurie Balan, imaginea V. Burlacenco și concertul aniversar LAUTARII ALTFEL -2017. Valentina Vacarciuc și Angela Hăbășescu, bibliotecare, au prezentat expozițiile on-line, *Aș vrea să am și eu un nume, o adresă... Victor Ciutac - 80 de ani de la naștere și Cuvânt, privire, gest... Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Bălți (1957) – 60 de ani de la fondare*. În continuare, Elena Țurcan a prezentat expoziția tradițională „Săptămâna Internațională a Educației Artistice” organizată în Oficiul Documente muzicale, Serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing.

La Salonul Muzical au participat studenți din grupele DR12Z, AS21Z, PE11Z, MZ11Z, PP11Z, PI11Z, GET39Z, GE38Z, GS38Z, ST11Z, FB11Z însoțiți de profesorii: Aliona Brițchi, dr., asistent univ., Ana Pomelnicova, dr, conf. univ., Svetlana Stanțieru, lect. sup., Cristina Craevscaia, lect. univ., Viorica Cebotaroș, lect. univ., Alexandru Morari, lector superior, Ion Focșa, asistent univ. de la Facultățile de Științe ale Educației, Psihologie și Arte; Litere; Drept și Științe Sociale și Științe Reale, Economice și ale Mediului. Oaspeții Salonului Muzical au fost 101 studenți, cadre didactice, bibliotecari.

Datorită colaborării cu Catedra de arte și educație artistică, șef Marina Cosumov, dr, conf. univ. și aportul lect. univ. Grigore Onoico, participanții la eveniment au avut posibilitatea să asculte pe viu o melodie din repertoriul celebrei interprete Maria Drăgan prin vocea minunată a studentei Elena Turcu, gr. MZ11Z, specialitatea canto a Facultății ȘEPA.

29 mai 2018. Participare la lucrările Conferinței științifice „Biblioteca în era digitală: noi paradigme pentru educație și cercetare”

Lina Mihaluța, director adjunct BȘ USARB, a participat în data de 29 mai 2018, la lucrările Conferinței științifice „Biblioteca în era digitală: noi paradigme pentru educație și cercetare”, dedicată aniversării de 50 de ani de la înființarea Bibliotecii Republicane Tehnico-Științifice cu comunicarea *Biblioteca și noile modalități de comunicare și dise-*

minare a rezultatelor cercetărilor științifice, coautor Lilia Ababii, bibliotecar Oficiul Documente în limbi străine. Evenimentul s-a desfășurat la Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică a Institutului Național de Cercetări Economice. Participanților le-au fost oferite cu titlu de donație trei lucrări: Îmbătrânirea populației în Republica Moldova (cercetare la nivel național) Chișinău, 2012; Conferința Internațională Științifico-Practică Creșterea economică în condițiile globalizării, ediția VIII-a, 17-18 octombrie, Chișinău, 2013; Beneficiile implicării în activitatea de standardizare, autori Anastasia Pîslari, Lucia Mursa.

29 mai 2018. Lansarea lucrării *Liceul Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți*

Gabriela Cazacu, bibliotecar principal, oficiul Documente în Limbi străine, a prezentat expoziția de documente *Iulius Popa - promotor al culturii* în cadrul lansării lucrării *Liceul Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți* a autorului Iulius Popa, bibliofil, publicist, scriitor, cadru didactic. Editată în anul 2017, lucrarea cuprinde istoria liceului din Bălți începând cu anul 1906 până în prezent. Activitatea a fost organizată de Liceul Teoretic Republican „Ion Creangă” în colaborare cu BȘ USARB, monitorizată fiind de directorul liceului Dna Lia Pascari. Despre volumul prezentat au vorbit mai mulți profesori prezenți la lansare și liceeni.

5-25 iunie 2018. Școala de Vară la Biblioteca Științifică USARB

La 5 iunie 2018 a început Școala de Vară a bibliotecarilor USARB, în baza informațiilor și cunoștințelor obținute în cadrul proiectelor internaționale: LNSS - Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor, Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova Finanțat de Programul Norvegian de Cooperare cu Eurasia în domeniul învățământului superior, realizat în parteneriat între 18 biblioteci universitare din Republica Moldova, Universitatea din Bergen, Norvegia și Universitatea Transilvania din Brașov, România.

Lina Mihaluța, director adjunct, a relatat despre importanța acestui curs pentru dezvoltarea și modernizarea competențelor bibliotecarilor USARB, a prezentat programul care se axează pe predarea unor subiecte actuale. Agenda de instruire a inclus subiecte importante care vin să motiveze predarea calitativă a cursului de cultura informației, să faciliteze prestarea unor servicii relevante utilizatorilor, să perfecționeze portofoliul electronic educațional al bibliotecarului USARB. În cadrul Școlii de Vară BȘ USARB bibliotecarii au consolidat cunoștințele în vederea utilizării instrumentelor bibliometrice contemporane: Google Scholar, Publish or Perish, e-Library, IBN; facilitățile softurilor de evaluare a cunoștințelor Kahoot, soluții pentru prezentări interactive în Power Point cu Hypersay, organizarea referințelor și citărilor în softuri electronice, au creat tutoriale online în Loom - Software de înregistrare a ecranelor și video; au navigat pe Platforma Research4Life și au creat conturi personalizate în baze de date bibliometrice.

14 iunie 2018. Ședința de monitorizare a proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor”

Echipa de proiect a Bibliotecii Științifice USARB: Elena Harconița, Director, Lina Mihaluța, Director adjunct, Igor Afatin, Director adjunct, Valentina Topalo, bibliotecar principal, au participat la ședința de monitorizare a proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor”, care s-a desfășurat la 14 iunie la Biblioteca Științifică a Academiei de Administrare Publică din Chișinău.

Elena Harconița, director BȘ USARB, în comunicarea „*Reușite profesionale și dificultăți în implementare Proiectului LNSS*”, a contorizat activitățile de Proiect, mobilitățile, activitățile instituționale, predarea Curriculumului Modulului pilot 8. Politica de dezvoltare a colecțiilor bibliotecii, a Curriculumului Modulului pilot 4. Cultura Informației și abilități de cercetare precum și componenta proiectului Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile, vizibilitatea Proiectului: site-ul USARB, pagina Proiectului pe site-ul BȘ USARB, pe site-ul Ministerului Educației Culturii și Cercetării, rețelele sociale, comunicări în cadrul colocviilor, simpoziunelor, lucrărilor publicate în literatura de specialitate și nu numai, materiale promoționale.

Reprezentanții Erasmus+ și membrii echipei de implementare a proiectului au discutat succesele dar și întrebările apărute pe perioada a 2 ani de activitate: produsul final al Proiectului; utilizarea resurselor disponibile; achiziționarea de echipament tehnic; recomandări privind continuitatea Proiectului la nivel național; aplicarea la noi proiecte Erasmus+; realizarea unor întâlniri cu Coordonatorul de Proiect din Armenia privind conferința finală din toamna anului 2018, soluționarea unor situații financiare.

20 iunie 2018. Ședință dedicată bibliotecilor la Erasmus+

Elena Harconița, director Biblioteca Științifică USARB și Lina Mihaluța, director adjunct, au participat în data de 20 iunie la o ședință de tip cluster organizată de Oficiul Național Erasmus+. Ședința a fost dedicată bibliotecilor din cadrul universităților din Republica Moldova. Participanții la eveniment au împărtășit experiența de participare în proiectele Erasmus+, dar și

în alte proiecte internaționale. În același timp, au fost discutate posibilitățile de aplicare la noile proiecte Erasmus+ de către bibliotecile universitare. Elena Harconița, director și Lina Mihaluța, director adjunct al BȘ USARB, au informat publicul despre obiectivele, prioritățile, activitățile realizate, cât și despre unele rezultate obținute prin Proiectul „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor” implementat în cadrul programului Erasmus+ „Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior”.

21 iunie 2018. Viitori studenți la Biblioteca Științifică USARB

În luna iunie 2018, la Biblioteca Științifică USARB au fost organizate mai multe excursii pentru elevii liceelor din raionul Edineț – candidați la înscriere pentru studii în USARB. Lina Mihaluța, director adjunct, a ghidat tinerii prin spațiile Bibliotecii Științifice, insistând asupra oportunităților de care ar putea beneficia dacă ar ajunge să fie studenți la USARB.

CZU 027.7(478.2):090.1

PREZERVAREA ȘI PROMOVAREA VALORILOR BIBLIOFILE ÎN BȘ USARB

PRESERVATION AND PROMOTION OF BIBLIOGRAPHIC VALUES
IN THE UNIVERSITY LIBRARY FROM BALTI

Elena CRISTIAN

Abstract: *The Rare Book Collection of "Alecus Russo" Bălți State University contained over 5,700 documents: rare and old books, bibliophile books, luxury books, musical scores, old periodicals, from various fields of knowledge and human creation. My old books in the collection are from the century. 18th century.*

Keywords: *USARB, collection of documents, rare books, preservation, preservation of documents*

În cărți trăiesc gândurile timpurilor trecute, se aud clar și limpede vocile oamenilor ale căror oseminte s-au spulberat ca un vis. Tot ceea ce a creat omenirea, tot ce a realizat, totul s-a păstrat prin minune în paginile cărților (*Thomas Carlyle (1795 - 1881) eseist, autor satiric și istoric scoțian*).

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecus Russo” din Bălți este parte integrantă a sistemului național de învățământ superior participând prin valorile bibliofile deținute în colecțiile sale la procesul de instruire, formare, educație și cercetare.

Colecția de Documente Rare teaurizează peste 5 700 documente: cărți rare și cărți vechi, cărți cu valoare bibliofilă, cărți

de lux, partituri muzicale, periodice vechi, din toate domeniile cunoașterii și creației umane. Valoarea colecției este conferită de numărul relativ mare de legături (legare în piele, imprimare aurită pe copertă, gravuri de aramă fină ș.a.), originale române, franceze, germane, ruse, americane, italiene, spaniole, latine etc, interesante prin conținut sau prin proveniență, de ex-libris-urile, autografele care amintesc despre posesorii succesivi și despre circulația cărților. Documentele rare sunt excepționale prin: informații, idei, date istorice a secolelor trecute, ilustrații numeroase și inedite, realizate de pictori renumiți, numărul redus de exemplare. Cea mai veche tipăritură existentă în colecția noastră este, **Sfinta și Dumnezeiască Evanghelie care acum întâi sau Tipărit întrucelași chip în zilele prea înălțatului Domn Io Grigorie Ioan Voevod cu osîrdirea și cu toată cheltuiala Prea Sfințitului Mitropolit al Moldovei Kvri Gavril**, în Sfinta Mitropolie a Iașului, 1761. 396 p. : il. Gravurile lucrării sunt executate cu o deosebită măiestrie, în stil realist, efectele de umbră și lumină fiind realizate prin hașură. Titlul este încadrat de o impresionantă poartă, care cuprinde în ea o adevărată teologie a

Evangeliei. În partea centrală în zona superioară este Iisus Hristos Arhiereu tronând și binecuvântând. Cartea cuprinde 4 evanghelii, înaintea de începutul fiecărei Evanghelii este așezată imaginea frumos ornamentată a evanghelistului care a scris-o. Astfel, primul este Sf. Ev. Ioan, urmat de Sf. Ev. Matei, Sf. Ev. Luca, Sf. Ev. Marcu. Evanghelia este cartea indispensabilă cultului, din ea Hristos vorbește permanent oamenilor ori de câte ori se adună din dorința de a intra în comuniune personală cu El, aducându-i jertfă de laudă, de mulțumire sau cerând „cele bune și de folos sufletului și trupului”. Este o donație de la preotul Vasile Secieru.

Remarcăm și alt exemplar religios prețios, **Казания** : [Predici, cuvinte de învățătură la duminici și sărbători : Vasile cel Mare Grigorie Bogoslovu, Ioan Gură de Aur, Ioan Damaschin...]. – [S.l. : s.n.], 1790. – 1730 p.. O carte bisericească destinată cultului ortodox, scrisă în limba slavonă veche, care cuprinde cântările fiecărei zile din săptămână, predici bisericești, în care sunt explicate pasaje din Noul Testament la duminici și la marile sărbători. Coperța este din lemn acoperită cu piele cu ornamente imprimare și cu încheietori metalice. Donație de la Catedrala Constantin și Elena din Bălți, Preasfințitul Marchel.

Biblioteca Științifică USARB deține o colecție de **1 009 506 documente, 307 012 titluri în 57 de limbi**, dispune de o clădire unică amplasată pe patru nivele, cu o suprafață de circa 6 000 m², cu o înzestrare tehnică modernă, oferind spații și condiții comode de lucru.

Activitatea de preservare se desfășoară în baza Planului general de activitate a BȘ USARB, capitolul, Prezervarea și conservarea colecțiilor și a Strategiei de dezvoltare a Bibliotecii Științifice USARB (2017-2022), ținându-se cont de ritmul evoluției purtătorilor de informație.

Scopul activităților:

- Expunerea acțiunilor în domeniul preservării și conservării colecțiilor
- Ghidarea personalului bibliotecii și definirea responsabilităților în materie de conservare
- Informarea utilizatorilor bibliotecii despre principiile care stau la baza unei bune preservări și conservări a fondului documentar al bibliotecii.

Prezervarea, este ansamblul de măsuri preventive care privesc protejarea documentelor și a conținutului lor, fără a le supune vreunui tratament fizic sau chimic. În cadrul bibliotecii, aceste măsuri se reflectă prin controlul mediului (temperatură - 18-20%, umiditate - 45 -50%, lumină - 35 – 45 lucsi), prin norme privind achiziționarea și prelucrarea documentelor, condițiile de depozitare, condițiile de utilizare, crearea de documente de substituție, sensibilizarea personalului și a utilizatorilor în probleme de preservare și planul de măsuri de urgență în caz de calamitate. Celelalte tratamente de conservare reprezintă ansamblul de măsuri curative care privesc prelungirea vieții unui document. În cadrul bibliotecii noastre, acestea se realizează prin intermediul

Atelierului Legare, recondiționare a cărților. Prezervarea face parte, de asemenea, din responsabilitățile de bază ale tuturor bibliotecilor care conservă fonduri.

Pentru lucrări cu privire la digitizarea colecțiilor în BȘ USARB au fost realizate activitățile:

- Digitizarea sumarelor - baza de date locală *SumarScanat* - MS-Access Sumar Scanat circa 850 sumare ale revistelor și cărților în limbile engleză, germană, rusă.
- Digitizarea discurilor de vinil și integrarea lucrărilor muzicale de pe CD într-o bază de date *Înregistrări muzicale în format MP3* - 135 discuri de vinil cu 3 361 titluri și 277 CD cu 2 795 titluri de lucrări muzicale.
- Documente de patrimoniu din Colecția de Carte Rară au fost integrate în registrul *Memoria Lumii* - Biblioteca Digitală Moldavica.

Promovarea colecției de carte rară urmărește mai multe obiective:

- Formarea unui sistem de cunoștințe despre fenomenele și procesele din trecut
- Stimularea interesului pentru lectură
- Stimularea interesului pentru cercetare și descoperire
- Formarea unei gândiri proprii, flexibile, deschise spre idei noi
- Formarea spirituală a personalității capabile să cultive cele mai înalte calități umane
- Formarea mândriei, demnității naționale
- Formarea viziunilor individuale.

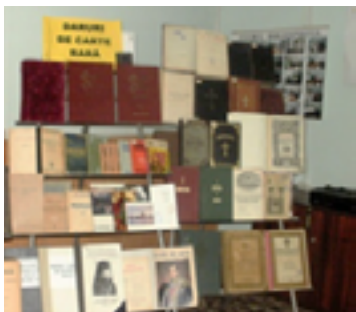
BȘ USARB valorifică Colecția de Documente Rare prin diverse activități:

• **Bibliografierea cărților rare, cărți cu autografe și dedicații, exlibris în lucrări bibliografice cu adnotări, *Colecția Vestigia Semper Adora*, bibliografii orientate spre valorificarea colecției de carte rară a Bibliotecii (9 bibliografii editate și 3 bibliografii în lucru).** <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/cercetare/activitate-editoriala/24-bibliografii#vestigia>

- **Comunicări în cadrul întrunirilor profesionale naționale și internaționale, peste 30 de comunicări**
 - Documente în limba franceză din colecția de carte rară a BȘ USARB <https://www.slideshare.net/libruniv/lilia-melnic-documente-n-limba-francez-din-colecia-de-carte-rar-a-bibliotecii-tinifice-usarb>
 - Documente bibliofile în colecția de cărți „Nicolae Varnay” <https://www.slideshare.net/libruniv/margarita-iulic-valentina-vacarciuc-documente-bibliofile-n-colecia-de-cri-nicolae-varnay>
 - Ediții de lux și bibliofile din Colecția de Patrimoniu a BȘ USARB <https://www.slideshare.net/libruniv/elena-cristian-svetlana-cecan-ediii-de-lux-i-bibliofile-din-colecia-de-patrimoniu-a-b-usarb>
 - Ponderea colecției de carte rară în formarea viitorilor profesioniști http://library.utm.md/Editat/BIBLIOTECA/Conferinte/2010/Ponderea_colectiei_de_carte_rara%20_in_formarea_viitorilor_profesionisti_DS.pdf
 - Ex-Libris și SupraLibros – simboluri ale creației artistice, ornamente ale cărților noastre.
- **Articole apărute în publicațiile de specialitate - Confluente Bibliologice, Magazin Bibliologic, *Bibliouniversitas@ABRM.md*, etc., peste 35**

articole publicate în presă

- Carte de patrimoniu din colecția lui Mircea Filip. http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/articole/2017_1-2/Conf_1-2_2017_127-132.pdf
- Publicații periodice în limba franceză: ediții rare și bibliofile. http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/articole/2017_1-2/Conf_1-2_2017_121-126.pdf
- Colecția de publicații periodice rare a BȘ USARB: reviste științifice din domeniul religiei și teologiei <http://www.libruniv.usarb.md/confbib/confbib.html>
- Colecția de publicații periodice rare a BȘ USARB: Emanoil Bucuța și „Boabe de Grâu” – omul și revista, egali până la fidelitate. <http://www.libruniv.usarb.md/confbib/confbib.html>
- Carte de patrimoniu din colecția lui Dan George Dimitrescu. <http://www.libruniv.usarb.md/confbib/confbib.html>
- Revista Fundațiilor Regale – revistă de nivel internațional, cu profil enciclopedic și o ținută grafică sorbă <http://www.libruniv.usarb.md/confbib/confbib.html>
- **Expoziții de carte rară on-line**
 - Din colecția de cărți rare http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bs/carti_rare.pdf
 - Cărți cu autograf și dedicații în colecțiile Bibliotecii Științifice USARB http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bs/carti_autograf.pdf
 - Valori bibliofile cu supralibros și ex-libris în colecția Bibliotecii Științifice USARB http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bs/valori_bibl.pdf
- **Expoziții tematice on-line în cadrul cărora au fost expuse diverse cărți rare, peste 35 expoziții**
 - Numele lui Alecu Russo va crește cu timpul și va străluci glorios file:///D:/doc/Downloads/russo_fin.pdf
 - Ion Creangă, 180 de ani de la naștere http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/expo_tem5/creanga.pdf
 - Nicolae Iorga, istoric, publicist, scriitor și om politic <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/2011/1/iorga.pdf>
 - Mihail Kogălniceanu, prozator, publicist, istoric, om politic – 200 de ani de la naștere [file:///D:/doc/Downloads/kogalniceanu%20\(2\).pdf](file:///D:/doc/Downloads/kogalniceanu%20(2).pdf)
- **Prezentări de expoziții tradiționale cu cărți rare**
 - Daruri de carte rară
 - Rare, prețioase, unice
 - Valori culturale religioase din Colecția „Ion Nicorici”

- **Plasarea informației privind documentele rare în Repozitoriul Instituțional ORA USARB** http://dspace.usarb.md:8080/jspui/simple-search?query=&filter_field_1=author&filter_type_1>equals&filter_value_1=Cristian%2C+Elena&sort_by=score&order=desc&rpp=10&etal=0&start=30
 - Omagiu Doamnei Faina Tlehuți - prin cartea cu autograf și dedicații
 - Presa scrisă în colecțiile BȘ USARB
 - Colecția de publicații periodice moldovenești - parte a patrimoniului național
 - Activitatea de conservare a documentelor prin metode de recondiționare desfășurată la BȘ USARB
- **Platforme și biblioteci deschise : Calameo, ISSUU, Scribd, Slideshare**
 - Cărți miraculoase din colecția Bibliotecii <https://issuu.com/bibliotecastiintificauniversitaraba/docs/cartimiraculoase-120302014616-phpap>
 - Marin Preda. Prozator, dramaturg, eseist 95 de ani de la naștere (5 august 1992 – 16 mai 1980) <https://ru.calameo.com/read/001133349088cf4c85caa>
 - Alexei Mateevici. Poet, publicist, folclorist, traducător 100 de ani de la trecerea în eternitate, 27 martie 1888 – 24 august 1917 <https://ru.calameo.com/read/0011333493970024a70c2>
- **Blogul BȘ USARB în dialog cu cititorii** <http://bs-usarb.blogspot.com/>
 - Cartea de aur a Basarabiei și a Republicii Moldova 30.03.2017
 - Comorile muzeelor europene 30.04.2017
 - O nouă carte de patrimoniu în colecția BȘ USARB 25.05.2017
 - COLECȚIA Maeștrii basarabeni din secolul XX (24.11.2017)
 - Noi cărți rare în colecția BȘ USARB
 - Colecția Iulius Popa 16.11.2016
- **Prezentări orale de documentele rare musafirilor Bibliotecii din țară și străinătate**
 - Domnul Vasile Marina, Vice-Ministrul Educației RM a vizitat BȘ USARB, 02.11.2016 <http://mecc.gov.md/ro/content/perspectivale-de-dezvoltare-universitatii-de-stat-alecu-russo-din-balti>
 - Oaspeți din Letonia: Andris Petersons, decanul Facultății de Comunicare a Universității din Turība, 4 aprilie 2017 http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/articole/2017_1-2/Conf_1-2_2017_161-165.pdf
 - Oaspeți de la Iași, traducătorul Liviu Papuc și istoricul literar, Nicolae Busuioc, 23 noiembrie 2017
 - Musafiri din Spania la BȘ, dr. în pedagogie Antonio Paz-Gonzalez de la Universitatea „A Coruña” din Spania, însoțit de Prof. Boris Boincean, dr. Habilitat, 13 iunie 2017 http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/articole/2017_1-2/Conf_1-2_2017_161-165.pdf
 - Grupul de preoți înmatriculați la modulul psihopedagogic USARB din cadrul Centrul de Formare Profesională Continuă, expoziția, Rare, prețioase, unice. Colecția de carte religioasă „Ioan Nicorici”, 11.05.2017
 - Profesorul Antonio Ruiz Moya, șeful Departamentului Rețea IT și Comunicații la Facultatea de Informatică și Telecomunicații din Spania, 4 aprilie 2017
 - Fizicianul, dr., prof. univ., Roman Schrittwieser de la Universitatea din Innsbruck (Austria) în vizită la Biblioteca USARB în cadrul proiectului de

mobilitate științifică și academică CEEPUS, 11 mai 2017

- Studenților masteranzi de la USARB, 20.10.2017
- Membrii Orchestrei de muzică tradițională de la Conservatorul Nevers din Franța în vizită la bibliotecă în cadrul Zilelor culturii și artei franceze la USARB, 02.11.2017

- **Prezentări video de carte rară din colecția BȘ USARB**
 - Stiripozitive.eu - Miliardele de Bălți – de cuvinte din Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”, 15 iunie 2017 (expuse 75, prezentate 25) <http://www.stiripozitive.eu/libview.php?l=ro&idc=24&id=3526&t=/Locuri/Cultura/Video-MILIARDELE-DE-LA-BALI-de-cuvinte-din-Biblioteca-Stiintifica-a-Universitatii-de-Stat-Alec-Russo>
 - La Biblioteca Universității bălțene sunt păstrate cărți din secolul al XVIII-lea. Telecompania BTV – Bălți 15.09.2017 (expuse 115, prezentate 30), în emisie 09.11.2017 https://www.facebook.com/btmoldova/videos/2044145735874361/?hc_ref=ARSk5AT-NiqSMhfRPYQewz18ofI5WLayKj7o9z_QIIVvnIMtdf2RqAG-STKqrOBjePg&poref=story
- **Prezentări anuale a publicațiilor seriale din sec. al XIX – începutul sec. XX**, vestigii clare ale trecutului nostru, în fața studenților de la facultatea de Litere, specialitatea Jurnalism. <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/noutati/34-evenimente/451-valorificarea-presei-scrise-colectia-cate-rara>

Menționăm principalii donatori care au contribuit la îmbogățirea Colecției de Carte Rară a BȘ USARB:

- Asociația Pro Basarabia și Bucovina, filiala „Costache Negri” din Galați, secretar ing. Radu Moțoc, România
- Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava
- Ioan Vasile Nicorici, locuitor al mun. Bălți
- Iulius Popa, publicist, corespondent la săptăminalul Literatura și Arta
- Dr. Teo-Teodor Marșalcovschi, conferențiar universitar, Bălți
- Ion Manoli, dr. habilitat, profesor universitar
- Preot, Vasile Secrieru, fost colaborator al Bibliotecii Științifice și mulți alți prieteni și musafiri ai bibliotecii

Cărțile sunt moștenirile pe care un mare geniu o lasă omenirii și care sunt transmise din generație în generație ca daruri pentru urmașii care nu s-au născut încă. *Joseph Addison (1672 - 1719), eseist, poet, dramaturg și politician englez.*

Concluzie

Colecția de carte rară este valorificată studenților de la toate facultățile universității, prin enciclopedii și dicționare, prin manuale de lingvistică, semne de savanți notorii, B. P. Hășdeu, C. Augé, G. Bacconnet, F. Brunot, de critică literară aparținând lui E. Geruzez, F. Brunetière, G. Lanson, G. Merlet, Ch. Sainte-Beuve, N. Iorga, studii de psihologie, pedagogie, disciplinele tehnice, prin publicații seriale (Dacoromania, Buciumul Roman, Literatură și Artă Română, Viața Românească, Revista „Boabe de grâu”, Revista Istorică Română, Convorbiri literare, Luceafărul, Revista Fundațiilor Regale etc.), utilizate cu succes în pregătirea pentru studii, pentru cercetare și investigație.

CZU 025.2:027.7

CRITERII DE CONSTITUIRE A COLECȚIEI BȘ USARB: 2010-2017

CRITERIA FOR BUILDING THE SL USARB COLLECTION: 2010-2017

Polina SPÎNU

Abstract: *This article presents the role of creating collections, which highlights the documentary and informational function of the university library as it provides users with access to useful information on various media: classical, printed and electronic.*

Keywords: *collection development, procurement policy, selection policy, current and retrospective acquisition, donation, national and international exchange of documents*

Constituirea colecțiilor este o activitate de o mare importanță și responsabilitate pentru biblioteci. În condițiile actuale ele trebuie să asigure accesul la informații în măsura cerințelor și necesităților utilizatorilor. Acestea devin în mare măsură influențate de produsele editoriale și de tehnologiile informaționale. Biblioteca se impune prin funcția sa informațională și documentară, asigurând utilizatorilor accesul la documentele tipărite (cărți, publicații periodice, etc.), electronice (CD, DVD, etc.), baze de date.

Mai sunt și alte aspecte care condiționează dezvoltarea colecțiilor - confruntarea cu bugete mici la achiziții pe de o parte și diversificarea specialităților academice pe de altă parte. A devenit tot mai evidentă necesitatea analizei anuale, uneori și semestriale a colecțiilor pentru o achiziție echilibrată pe domenii de știință. De asemenea, menținerea relațiilor de schimb interbibliotecar prin care se aduce în bibliotecă ceea ce nu este în comerț.

Politica de achiziții are un rol important în modelarea metodelor de sporire a colecțiilor. Politica de achiziții diferă de la o bibliotecă la alta și este pasibilă mereu schimbărilor determinate de:

- interesele și necesitățile de studiu, cercetare, de lectură și recreere intelectuală manifestate de utilizatori;
- oferta pieței editoriale;
- preocuparea utilizatorilor pentru formele de comunicare performante, oferite de noile tehnologii informaționale;
- infiltrarea pe piața editorială a cărților apărute pe suport electronic (CD și DVD), dezvoltarea producției de audio book și e-book.

Politica de achiziții a BȘ USARB evidențiază colecțiile pe care le deține într-un cadru coerent, oferind de asemenea o reprezentare a acestora din perspectiva constituirii și a evoluțiilor ulterioare.

Obiectivele Politicii de achiziții vizează:

- identificarea necesităților de documentare și informare ale utilizatorilor;
- oferirea resurselor documentare și informaționale tuturor categoriilor de utilizatori, în conformitate cu misiunea bibliotecii;
- formarea politicii de achiziții și implementarea unui plan strategic eficient de

dezvoltare a colecțiilor;

- ameliorarea politicii de schimb bazată pe calitate și nu pe cantitate;
- recuperarea documentelor care nu au fost trimise prin Camera Națională a Cărții;
- completarea bibliografiei pentru disciplinele noi.

Ținând cont de structura organizatorică a Bibliotecii Științifice USARB, politica de dezvoltare a colecțiilor are în vedere acoperirea domeniilor specializate. Prioritară în politica de dezvoltare a colecțiilor este asigurarea cu publicații și informații necesare a disciplinelor incluse în programele de studiu și cercetare. O politică coerentă de dezvoltare a colecțiilor implică evaluarea colecțiilor actuale prin analiza detaliată a domeniului.

Sunt două etape de realizare a procesului de dezvoltare a colecțiilor în colaborare deplină cu cadrele didactice.

Prima etapă se referă la posibilitățile de informare asupra cerințelor și necesităților utilizatorilor. În acest caz bibliotecarii se bazează pe analiza următoarelor surse:

- planurile de învățământ și temele de cercetare științifică;
- curriculumurile pentru fiecare disciplină;
- sugestiile personale ale cadrelor didactice (deziderate).

În scopul cunoașterii structurii planurilor de studiu și cercetare, un instrument prețios de lucru în activitatea de informare îl constituie bibliografiile disciplinelor din planul de învățământ primite de la catedre.

A doua etapă consta în cunoașterea surselor de informare privind posibilitățile de achiziție. Cataloagele editoriale ce furnizează elemente utile identificării unei lucrări, planurile editoriale primite de la decanatele facultăților sunt foarte importante.

Politica de selecție a documentelor are la bază principiile de concordanță cu misiunea, funcțiile și tipul utilizatorilor bibliotecii. Procesul de selecție a documentelor se constituie din trei elemente:

- identificarea titlurilor care prezintă interes;
- evaluarea relevanței acestuia față de colecția bibliotecii;
- decizia de achiziție.

Toate deciziile privind selecția trebuie să aibă ca punct de plecare: misiunea bibliotecii, analiza colecțiilor existente, determinarea valorii informaționale și de patrimoniu, evaluarea gradului de adresabilitate și utilizare al acestora, precum și cercetarea categoriilor de utilizatori și a necesităților de informare și documentare.

Criteriile de selecție includ:

- conținutul domeniului tratat, caracterul exhaustiv;
- actualitatea și relevanța informațiilor cuprinse;
- autoritatea autorului, a editurii sau a criticilor;
- aria lingvistică;
- aria cronologică, etc.

Principalele surse de informare și completare privind producția editorială rămân a fi:

- paginile WEB ale editurilor naționale și internaționale cu cataloagele și planurile editoriale;
- cataloagele bibliotecilor;
- bibliografiile curente, selective și critice;

- saloanele și târgurile de carte, diversele reuniuni;
- semnalările, rezumatele critice din presa scrisă;
- colaborarea directă cu autorii;
- emisiunile radio-TV;
- Internetul/ librăriile on-line;
- alte surse: furnizori particulari, bibliofili, utilizatori, etc.

Pentru efectuarea selecției documentelor propuse spre achiziție este foarte important ca sursele de informare să conțină elementele bibliografice esențiale de identificare a documentelor:

- nume, prenume, titlul științific al autorului;
- titlul complet al documentului, informații despre titlu;
- locul publicării, denumirea editurii, anul publicării;
- ISBN, volumul și valoarea documentului.

Biblioteca va achiziționa cu prioritate documente curente de pe piața editorială națională și internațională, dar și publicații din anii precedenți care nu au fost achiziționate anterior. Acestea sunt supuse unor criterii riguroase de evaluare în ceea ce privește valoarea pentru colecțiile Bibliotecii, raritatea, bibliografia, calitatea, imprimarea (ilustrații, gravuri, hărți, etc), elemente suplimentare (autografe, dedicații, etc). Biblioteca susține și direcționează politicile proprii de achiziții și asigură direcțiile de dezvoltare a colecțiilor în deplină armonie cu noile servicii infodocumentare. Astfel, pe parcursul unui an lista priorităților de achiziții poate fi modificată în concordanță cu noile apariții editoriale și modificarea necesităților informaționale ale utilizatorilor.

Dezvoltarea colecțiilor constituie completarea permanentă a colecției de documente deținute de bibliotecă prin achiziții. Achiziția este calea principală, activă de completare a colecțiilor cu documente naționale și străine. Întocmirea comenzilor se efectuează în serviciul *Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale*. Comenzile poartă semnătura cadrelor didactice. Achiziția se poate efectua direct de la produca-

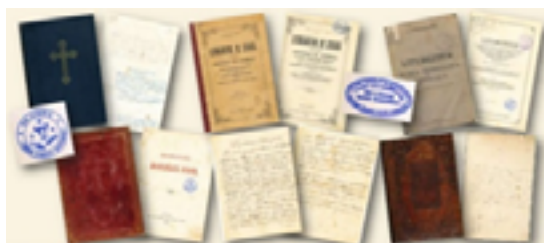

torul de publicații sau indirect printr-un furnizor intermediar specializat. Achiziția prin cumpărare se face diferențiat pentru cărți și publicații seriale.

Achiziția curentă de documente naționale și internaționale are drept scop, completarea permanentă a fondului de documente, reflectând actualitatea producției editoriale. Iar achiziția de documente din categoria colecțiilor speciale, publicații de mare valoare documentară și patrimonială (carte veche, partituri muzicale, acte oficiale), documentele contemporane care nu există în colecțiile bibliotecii, dar sunt solicitate de către utilizatori.

În perioada anilor 2010-2017 colecția BȘ USARB s-a îmbogățit cu documente de valoare patrimonială culturală, ce păstrează istoria trecutului, parvenite din donații particulare. Aceste colecții au devenit partea componentă a patrimoniului Bibliotecii universitare bălțene.

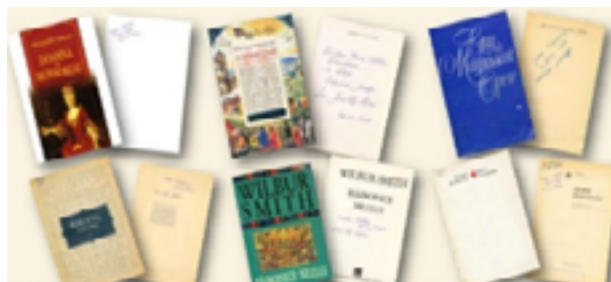
Colecția Carte Rară „Ioan Nicorici” – 750 ex. În 650 titluri editate în perioada 1800-1950. Cărți și reviste rare și vechi la domeniul religiei în șapte limbi: română, latină, slavonă, greacă, franceză, germană, rusă.

Colecția „Mircea Druc” - 285 ex. în 267 titluri. Documente publicate în Moldova și România la edituri prestigioase și cunoscute: Prut Internațional, Muzeum, Polirom, Albatros, Eminescu, etc. Colecția deține o variată tematică: Istoria neamului românesc, dezvoltarea statului și a economiei Republicii Moldova, beletristică: literatură română și universală, etc.

Colecția „Ioan Călin Dimitriu” - 396 ex. în 392 titluri. Resurse din diferite domenii în limbile română, engleză și germană: proză, versuri, etc.

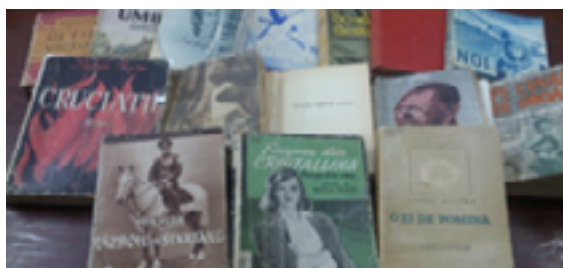
Colecția „Dr. Leonid Gheorghian” – 277 ex. în 268 titluri. În colecție sunt documente în limbile: română, franceză, italiană: medicină, istorie, romane, versuri, piese, CD și note muzicale.

Colecția „Pavel Proca” – 464 ex. în 457 titluri. Colecția „Biblioteca de artă”, beletristică: scriitori români și universal: Ghrigore Vieru, Ion Druță, Lucian Blaga, Paul Goma, etc.; Jules Vern, Emile Zolea, etc.

Colecția „Dan-George Dimitrescu”– 2 608 ex. în 2 578 titluri. Sunt 1 774 unicate de documente în diverse limbi: română, latină, engleză, franceză.

Colecția „Nicolae Varnay” – 852 ex. în 848 titluri din diverse domenii: filozofie, religie, drept, științe reale, medicină, artă, lingvistică, literatură, teoria literaturii, critică literară, istorie și publicații periodice din domeniul religiei.

Colecția „Mircea Filip”- 763 ex în 758 titluri. Traduceri din diverse limbi (rusă, engleză, franceză, etc.), critica literaturii române, beletristică.

Achiziția de carte se efectuează în baza listelor cu documente (pe domeniile de profil ale universității) întocmite pentru ofertă: autorul, titlul, locul, editura și anul publicării, ISBN, volumul selectat. Pentru publicațiile seriale cumpararea se face pe baza de abonamente anuale, se întocmesc liste de comandă cuprinzând: indice, titlul publicației, numărul de exemplare, prețul și valoarea totală.

Achiziții din buget: 2017-2010				
Anul	Cărți	Valoare	Publicații periodice	Valoare
2017	436 ex.	52 588,00	102 abon.	9 328,00
2016	462 ex.	94 335,40	135 abon.	159 295,04
2015	714 ex.	109 407,55	179 abon.	144 726,23
2014	778 ex.	106 542,89	177 abon.	146 540,71
2013	1 003 ex.	136 341,61	213 abon.	199 585,85
2012	678 ex.	68 768,80	250 abon.	194 844,90
2011	164 ex.	21 626,33	285 abon.	209 292,16
2010	1 012 ex.	128 569,00	308 abon.	199 996,00

Donații – completarea colecțiilor pe baza donațiilor reprezintă cea mai populară formă de sporire gratuită a colecției de documente. Donația de cărți, manuscrise sau alte tipuri de documente apare ca o practică seculară (personalități literare, culturale și științifice, colecții particulare,). Aceste documente se plasează pe pagina Web a bibliotecii (numele donatorului, volumul documentelor): http://libruniv.usarb.md/images/pdf/strategii_politici/Donatori.pdf

Donații : 2017-2010		
Anul	Cărți / Publicații periodice	Valoare (lei)
2017	4 635 ex. / 38 abon.	93 288,00
2016	6 034 ex. / 33 abon.	528 554,56
2015	6 431 ex. / 39 abon.	478 014,12
2014	8 823 ex. / 53 abon.	528 942,53
2013	8 119 ex. / 96 abon.	430 407,07
2012	9 634 ex. / 135 abon.	486 129,15
2011	9 223 ex. / 155 abon.	337 092,45
2010	8 855 ex. / 209 abon.	445 214,00

Acceptarea donațiilor joacă un rol important în cadrul îndeplinirii obiectivului principal al managementului dezvoltării colecțiilor.

Camera Națională a Cărții din Republica Moldova (CNC) - centrul bibliografiei naționale și statisticii, evidenței exhaustive, conservă și asigură accesului operativ și relevant la informația asupra patrimoniului documentar editat pe teritoriul Republicii Moldova generațiilor de utilizatori de azi și celor viitoare. În scop de cercetare, studiu și informare, CNC repartizează, de la caz la caz, exemplarul de depozit legal Bibliotecii Științifice USARB.

Camera Națională a Cărții : 2017-2010		
Anul	Documente	Valoare
2017	151 ex.	7 829,14
2016	1 209 ex.	70 613,12
2015	-	-
2014	92 ex.	6 305,54
2013	1 315 ex.	58 227,18

2012	1 636 ex.	75 335,33
2011	1 164 ex.	54 894,40
2010	1 071 ex.	49 917,22

Depozitul Obligatoriu Universitaria, reprezintă o colecție din documentele editate de membrii comunității universitare (profesori, studenți, bibliotecari) USARB. În Biblioteca Științifică se păstrează aceste documente și sunt oferite utilizatorilor în cadrul diverselor activități (expoziții on-line și tradiționale, lansări de carte, bloguri, etc.).

Depozitul Obligatoriu Universitaria: 2017-2010	
Anul	Documente
2017	2 873
2016	2 673
2015	2 393
2014	2 237
2013	2 137
2012	1 990
2011	1 522
2010	1 462

Schimbul național și internațional de documente, este o formă de cooperare între partenerii din țară și de peste hotare cu care biblioteca universitară întreține relații de schimb.

Republica Moldova: Biblioteca Cenrală USM, Biblioteca Universității Agrare, DIB ULIM, Biblioteca Științifică „A. Lupan” AȘM, etc.

România: BCU „Carol I” - București, Biblioteca Națională - București, Universitatea „Dunărea de Jos” - Galați, Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” - Suceava, BCU „Lucian Blaga” - Cluj-Napoca, Biblioteca Universității din Craiova, etc.

Schimb de documente la nivel național și internațional: 2017-2010				
Anul	Național	Valoare	Internațional	Valoare
2017	73 ex.	5 292,54	91 ex.	10 261,00
2016	11 ex.	1 053,08	85 ex.	7 473,00
2015	33 ex.	3 909,55	150 ex.	33 805,00
2014	21 ex.	1 544,88	137 ex.	12 161,44
2013	38 ex.	2 031,64	101 ex.	9 366,97
2012	-	-	119 ex.	9 072,00
2011	60 ex.	4 428,24	276 ex.	19 893,59
2010	27 ex.	2 185,92	116 ex.	8 093,00

Concluzii

Dezvoltarea colecțiilor este unul din obiectivele principale ale Bibliotecii, în jurul cărora se desfășoară întreaga activitate a instituției. Colecțiile bibliotecii trebuie să fie reprezentative, să răspundă necesităților procesului de învățământ și cercetărilor științifice ale utilizatorilor.

Achiziția realizată pe baza unei politici bine articulate conduce la *constituirea* unei *colecții coerente* care să răspundă într-un grad cât mai mare cerințelor și necesităților de resurse: tradiționale și electronice specifice tipului de utilizatori ai bibliotecii universitare și se bazează pe principii clar definite și respectate în *Politica de achiziții*.

Referințe bibliografice:

1. AGACHE, C. *Biblioteconomie – valori tradiționale și moderne*. Vol. 1. Iași : Vasiliana '98, 2007, pp. 81-94.
2. *Biblioteca Științifică* : Raport de activitate. Bălți, 2010 -2017.
3. CALENGE, B. *Politicile de achiziție* : Constituirea unei colecții într-o bibliotecă. București : Ed. Biblioteca Bucureștilor, 1999, pp. 53-193.
4. *Direcții și strategii de dezvoltare a colecțiilor în bibliotecile universitare*. Constanța : EX Ponto, 2001.
5. HORVART, S. *Introducere în biblioteconomie*. București : Ed. Grafoart, 1996, pp. 27-37.
6. MOLDOVAN, L. *Introducerea în managementul serviciilor de bibliotecă*. Cluj-Napoca : Dacia XXI, 2011, pp. 21-28;
7. *Tratat de biblioteconomie*. Asociația Bibliotecarilor din România. Coord. și introd. Mircea REGNEALĂ. București : Editura ABR, 2014, Vol. 2, pt. 1 : *Managementul colecțiilor și serviciilor de bibliotecă*, pp. 228-298.
8. ОТСТАВНОВА, И. В., ШАМАТОНОВА, Г. Л. Комплектование фондов вузовской библиотеки: проблемы и пути решения. In: *Научные и технические библиотеки*. 2018, nr. 5, pp. 81-91.

CZU025.2:027.7

PROMOVAREA DONATORILOR ȘI DONAȚIILOR ÎN BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB

PROMOTING DONORS AND DONATIONS IN THE USARB SCIENTIFIC LIBRARY

Adella CUCU, Lilia UCRAINET

Abstract: *The article reflects the SL USARB case in promoting information resources provided by donors to the USARB Scientific Library.*

Keywords: *book, collection, donations, donors, contribution, promotion, fund, national values*

Donor Name	Donation Amount	Year
...
...
...
...
...

Era informațională a infiltrat în viața oamenilor cele mai moderne tehnologii care au facilitat existența nu numai în plan personal, ci și la nivel de instituții. Modificările au generat noi oportunități ale serviciilor inovatoare de bibliotecă prin apariția tendințelor moderne de deservire ale utilizatorilor.

În secolul al XXI-lea cartea electronică pretinde a fi solicitată tot mai frecvent. În pofida transformărilor, Bibliotecile rămân, în continuare, a fi principalele instituții de depozitare și conservare a resurselor informaționale în format tradițional, de aceea *Măria Sa Cartea* (tipărită) își menține încă ferm întâietatea.

Biblioteca Științifică USARB a aderat, de asemenea, la aceste tehnologii informaționale și continuă să contribuie la susținerea și dezvoltarea învățământului universitar, reprezentând instituția de bază de a satisface cerințele documentare și informaționale, oferind cele mai noi resurse și servicii.

Orizontul tematic și lingvistic al colecțiilor bibliotecii este universal și reflectă diversitatea și bogăția patrimoniului academic: cărți, publicații în serie, documente de muzică tipărită, manuscrise, documente grafice, audiovizuale, electronice etc. În de peste 1 mln. de documente în 57 de limbi ale lumii. Anual creșterea colecțiilor constituie aproximativ 8 000 - 10 000 mii de exemplare care ne vin prin: *achiziție-cumpărare, schimb național și internațional de publicații, transfer precum și din donații* - acestea din urmă, având o pondere destul de însemnată în completarea fondurilor bibliotecii.

Conform Dicționarului Explicativ al limbii române, cuvântul *donație* are mai multe sensuri: *convenție între două părți prin care una transmite celeilalte proprietatea unui bun material, fără să primească ceva în schimb, act juridic care consfințește o donație, bun material transmis prin donație și: dar, danie.*

O altă interpretare a termenului *donație* o distingem în *Dicționarul de biblioteconomie și științe ale informării*: *Transfer gratuit al documentelor pentru o bibliotecă, pentru un centru de informații de către o persoană, un grup de persoane, instituție sau altă bibliotecă, centru de informare, în conformitate cu anumite condiții.*

În perioada anilor 2000-2016, s-a atestat o frecvență mai mare de a dona cărți

Bibliotecii Științifice USARB, gest oferit de către persoane fizice (*persoane particulare*: Dan G Dimitrescu, Vasile Secrieru, Tomas Wilhelmi, Ion Vasile Nicorici, Alțeața Sa Regală Radu, Principe al României, Principele Nicolae al României, Victor Spinei, Alexandru Budișteanu, Virgil Mândăcanu, Teodor Păduraru, Iulian Filip, Fridrun Rinner etc.) sau juridice (*edituri, instituții*: Institutul Cultural Român (București, România), Academia de Științe a Republicii Moldova, Camera Națională a Cărții din Republica Moldova, Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe a României, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” (Chișinău, Republica Moldova), Agenția Universitară de Francofonie, *asociații*: Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, filiala „C. Negri”, Radu Moțoc, secretar al Asociației Pro Basarabia și Bucovina (Galați, România), Fundația NICOARĂ (Botoșani, România), *societăți comerciale, ambasade*: Ambasada Spaniei din București, România, Ambasada Lituaniei în Republica Moldova, Consulatul Ucrainei în Republica Moldova, Ambasada Republicii Polone în Republica Moldova, *biblioteci*: Biblioteca Națională a României (București, România), Biblioteca Academiei Române - Filiala Cluj Napoca (Cluj-Napoca, România), Biblioteca Stiintifica Centrala „A. Lupan”, Biblioteca Județeană George Coșbuc Bistrița Năsăud (Bistrița-Năsăud, România (Chișinău, Republica Moldova) etc.) și diferă ca tip de document (cărți, periodice, albume, manuscrise, materiale audio-vi-deo, fotografii sau orice alt tip de document.

	Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina - Filiala „C. Negri”	100	1 000,00
	Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina - Filiala „C. Negri”	10	1 000,00
	Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina - Filiala „C. Negri”	100	1 000,00
	Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina - Filiala „C. Negri”	10	1 000,00
PERSONE			
	Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina - Filiala „C. Negri”	1 000	100 000,00
	Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina - Filiala „C. Negri”	1 000	100 000,00

Anual volumul de publicații provenite din donații constituie cca 85% de documente din totalul achizițiilor de carte.

O deosebită contribuție la completarea colecțiilor BȘ USARB o constituie donațiile de carte din partea unor personalități sau de către rudele acestora din republică și de peste hotare. În acest scop, în cadrul fondului bibliotecii sunt create colecții particulare ale acestor personalități: *Colecția Radu Moțoc, Colecția Iulius Popa, Colecția Ioan Călin Dimitriu, Colecția Mircea Druc, Colecția Leonid Gheorghian, Colecția Pavel Proca, Colecția Dan-George Dimitriu, Colecția Daniela Gîful, Colecția Nicolae Varnay, Colecția Mircea Filip*. Resursele donate sunt în limba română, rusă, engleză, franceză, germană, maghiară, italiană și în alte limbi străine.

	Filip Mircea Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Iulius Popa Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Dan-George Dimitriu Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Mircea Filip Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Leonid Gheorghian Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Pavel Proca Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Radu Moțoc Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00

Accesând opțiunea **Despre Noi – Donatori** pe site-ul Bibliotecii Științifice <http://>

ASOCIAȚII / FUNDATII / UNLRANZĂRI		PERSONE PARTICULARE	
	Fundația Soros - Moldova (FSM) www.soros.md	9 141	21 07 455,78
	Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina Filiala „C. Negri”	30 643	Circa 1,5 milioane de lei
	Radu Moțoc, secretar al Asociației Pro Basarabia și Bucovina (Galați, România) www.probasarabiaibucovina.ro	1 061	632 692,00
	Asociația Opleșeni Ștylabus, Departamentul Românilor de pretutindeni (București, România) www.asociația_opleșeni_ștylabus	404	50 417,40
	Mircea Filip Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	1 000	100 000,00
	Iulius Popa Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Dan-George Dimitriu Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Mircea Filip Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Leonid Gheorghian Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Pavel Proca Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00
	Radu Moțoc Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina	100	10 000,00

libruniv.usarb.md utilizatorii pot vizualiza donatorii care au favorizat intrarea resurselor informaționale în colecțiile bibliotecii, unele având o importanță deosebită pentru identitatea noastră culturală și națională.

Potențialii donatori oferă cărțile proprii sau colecții de cărți, documente din diverse domenii: drept, economie, beletristică, business, istorie, științe ale educației, muzică, arte plastice.

Preselecția resurselor informaționale se realizează de către managerul bibliotecii, ținându-se cont de profilul și însemnătatea cărților donate.

Comorile de valoare oferite BŞ USARB includ: carte veche, carte rară, frumoasă, prețioasă, editată în condiții grafice deosebite, ediții de lux, cărți cu autograf și dedicații, cărți cu ex-libris și supralibros, din secolele XVIII-XXI, prezentând un tezaur cultural de excepție.

Printre donatorii de carte distingem și cadrele didactice universitare: Micaela Țaulean, Vitalie Rusu, Svetlana Stanțieru, Aurelia Codreanu, Tatiana Suzanskaia, Vladimir Brajuc, Nicolae Leahu, Tatiana Șova, Tatiana Panco, Aurelia Bețivu, Ghenadie Cabac, Margareta Curtescu, Ion Gagim, Elena Zolotariov, Valeriu Capcelea, Valentina Pritcan, Oxana Chira, Valentin Jitaru, Ion Manoli, Natalia Gașoi, Victoria Țarălungă, Ina Odinoakaia - care-și oferă nu numai cursurile universitare, monografiile și lucrările cărora sunt autori, dar și cărți, publicații seriale cumpărate pe cont propriu - pentru a favoriza procesul de învățământ al studenților și masteranzilor.

La finele fiecărei luni, pentru utilizatori, informația despre donatori și cărțile donate este plasată pe pagina web a Bibliotecii Științifice <http://libruniv.usarb.md> în bara de meniuri **Noutăți – Evenimente**.

Până în anul 2017 informațiile respective puteau fi vizualizate și pe alte rețele de socializare:

Donator	Titlu	Valoare	Statut
Măria Madona București, România	100	0.000.00	
Măria Madona București, România	100	0.000.00	
Măria Madona București, România	100	0.000.00	
Măria Madona București, România	100	0.000.00	
Măria Madona București, România	100	0.000.00	

<https://plus.google.com/>

<https://www.pinterest.com/bsubalti/donatii/>

https://twitter.com/BSU_Alecu_Russo

<https://ru.calameo.com/>

<https://www.facebook.com/Biblioteca>

<https://bsusarbprofesional.blogspot.com/>

În anul 2017 din 5 466 de resurse achiziționate de bibliotecă 85 % / 4 636 de exemplare au fost *obținute* din *donățiile* primite din partea cadrelor didactice USARB, instituții, fundații și persoane particulare: E. Neculce - 101 ex., Z. Borș - 57 ex., L. Hodac - 43 ex., M. Prepețiță - 51 ex., A. Balînschi - 37 ex., A. Sainenco - 27 ex., V. Spinei - 52 ex., Ch. UNICEF - 30 ex., Fundația Al. Budișteanu - 177 ex., Academia de Administrare Publică - 72 ex.; Camera Națională a Cărții - 151 ex. ș.a.

Grație Proiectului Parteneriatului cu Moldova de la Universitatea din Landshut în cooperare cu Serviciul German de Schimb Academic (DAAD) și Compania Draxelmaier au fost achiziționate 95 ex. resurse în valoare de 124 761, 43 lei. Documentele sunt în limba germană și română, constituind instrumente de lucru pentru studenții, masteranzii, cadrele didactice de la Facultatea Științe Reale, specialitatea Inginerie și Management în transport auto.

Desigur, că trecerea la cărțile electronice în detrimentul celor tradiționale, aduce schimbări în viața fiecăruia. Aceasta se reflectă și asupra donățiilor parvenite din partea unor autori, fapt demonstrat de indicatorii din ultimii ani.

Rămânem profund recunoscători pentru documentele adunate cu grijă, ani în șir, de către colecționarii și iubitorii de carte, care sunt puse la dispoziția utilizatorilor BS USARB.

Bibliografie:

1. CRISTIAN, Elena. *Diversitate culturală în colecția de carte Nicolae Varnay* [on line] [citat 5 septembrie 2018]. Disponibil: <http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/confbib.html>
2. BOȚAN-GAINA, Elena. *Biblioteca Academică – Tendințe în dezvoltarea colecțiilor* [on line] [citat 14 septembrie 2018]. Disponibil: <http://bsclupan.asm.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/669/12.pdf?sequence=1>
3. *Dicționarul de biblioteconomie și științe ale informării*. Ch., 2014. 535 p. ISBN 978-9975-4094-8-3
4. LÎȘIL, Ala. *Donatori și donații (ianuarie-iunie, 2015)* [on line] [citat 8 septembrie 2018]. Disponibil: <http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/confbib.html>
5. STAVER, Mihaela. *Donatorii și donațiile Bibliotecii în anul 2016* / [on line] [citat 12 septembrie 2018]. Disponibil: <http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/confbib.html>
6. *Dezvoltarea colecțiilor* [on line] [citat 5 septembrie 2018]. Disponibil: <http://www.bibnat.ro/Donatii-de-carte-s80-ro.htm>
7. *Donație de carte*. [on line] [citat 9 septembrie 2018]. Disponibil: <http://brts.md/?p=1844>

CZU023.5:331.45

RISCURILE PROFESIEI DE BIBLIOTECAR

THE RISKS OF THE LIBRARIAN PROFESSION

Elena CRISTIAN, Svetlana CECAN

Abstract: *This article provides information on risk assessment within the library institution, occupational injury prevention and professional diseases.*

Keywords: *risk, librarian, professional risks, IFLA statement, security, health, professional diseases*

Sănătatea este o comoară pe care puțini știu să o prețuiască, deși aproape toți se nasc cu ea (Hipocrate)

Risc profesional - probabilitatea și gravitatea unei vătămări sau îmbolnăviri care apare ca rezultat al expunerii la un pericol. Exercitată prin intermediul și cu ajutorul colecțiilor de documente și tehnologiilor informaționale moderne, profesia de bibliotecar ajunge uneori să presupună, tocmai datorită caracterului multiaspectual, tot atâtea riscuri, câte avantaje (securitate a documentelor, conservare, păstrare, eliminare, gestionare, comunicare, dezvoltare profesională, etc).

Declarația IFLA pentru susținerea dezvoltării, Cu ocazia întrunirii la cea de-a 75-a aniversare la Glasgow (24 august 2009): subliniază că fiecare om are dreptul fundamental la un mediu adecvat pentru sănătate și bunăstare. IFLA mizează pe biblioteci, servicii informaționale și pe personalul acestora responsabil pentru susținerea și promovarea principiilor dezvoltării.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), altfel cunoscute ca Obiective Globale, sunt un apel universal la acțiune pentru a pune capăt sărăciei, protejarea planetei și asigurarea faptului că toți oamenii se bucură de pace și prosperitate. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă au intrat în vigoare în ianuarie 2016, iar acestea vor continua să fie prezente în agenda și finanțarea PNUD pentru următorii 15 ani.

În Moldova, Obiectivul 3 **Sănătate și stare de bine**, de pe Agenda 2030 are scopul să reducă riscurile legate de sănătate prin oferirea accesului mai larg la serviciile de sănătate, inclusiv accesul la serviciile de bază de calitate și un acces mai larg la medicamente și vaccine sigure, efective, de calitate și accesibile.

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) este o organizație internațională care are rolul de a menține și a coordona situația sănătății populației de pe glob. Experții OMS elaborează recomandări și standarde în domeniul ocrotirii sănătății și acordă asistență țărilor în soluționarea problemelor de sănătate publică. De altfel, și un înțelept spunea: „O bibliotecă, chiar cu acces liber, dar fără bibliotecar este tristă și rece”. Deci, trebuie să investim în bibliotecarii noștri, pentru că ei fac cartea mai atractivă, și să aibă o stare de sănătate corespunzătoare postului.

Ghidul de protecție socială a bibliotecarilor din Republica Moldova Proiect (2014), elaborat de Consiliul Biblioteconomic Național, Comisia „Protecție socială”, președin-

tele comisiei, Elena Harconița, directorul BȘ USARB, are scopul **de a informa și a ajuta bibliotecarii să se orienteze mai bine în legislația muncii și protecției sociale, să acționeze adecvat în vederea apărării drepturilor și intereselor constituționale.**

În Ghid sunt incluse informații utile privind dreptul muncii, stabilirea rapoartelor de muncă, timpul de muncă și timpul de odihnă, concediile anuale, salarizarea, retribuirea muncii prestate în condiții nefavorabile, formarea continuă profesională, organizarea securității și sănătății în muncă.

În capitolul *Timpul de muncă și timpul de odihnă* au fost supuse analizei, cu precădere, acele articole care prevăd **stabilirea duratei reduse a timpului de muncă pentru bibliotecari (35 ore pe săptămână). Astfel conform art. 96 alin. (2-3) al Codului Muncii al RM pentru activitatea în** condiții de muncă vătămătoare, conform nomenclatorului aprobat de guvern, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova. nr. 1487 din 31.12.2004 „*Cu privire la aprobarea Listei-tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare*”; Hotărârii Guvernului RM Nr. 1254 din 15.11.2004 *Cu privire la aprobarea Regulamentului privind retribuirea muncii pentru anumite categorii de salariați cărora li se stabilește durata redusă a timpului de muncă, este garantat dreptul la ziua de muncă redusă de 7 ore.*

Grupa de nocivitate A. *Lucrări cu condiții de muncă grele și vătămătoare:*

K.73.A.047 - Lucrul în depozitele de cărți ale bibliotecilor publice și în arhive

K.73.A.051 - Lucrul la monitoarele mașinilor electrice de calcul, computere, aparate de multiplicare.

Activitatea de bibliotecar generează mai multe tipuri de riscuri profesionale:

- complexul de factori microclimaterici și fizico-chimici specifici
- riscurile fizice
- riscuri psihosociale, emoționale
- riscuri financiare
- riscuri etice

Mediul ocupațional, în care are loc activitatea omului, se caracterizează prin complexul de factori microclimaterici și fizico-chimici specifici ce pot influența negativ sănătatea angajaților. Acești factori (temperatura și umiditatea aerului, zgomotul, vibrația, substanțele toxice, iluminatul nefavorabil etc.) se mai numesc factori nocivi sau factori periculoși. Bolile profesionale sunt afecțiuni determinate de factori nocivi fizici, chimici, biologici, existenți în procesele de muncă, și de suprasolicitarea diferitelor organe, aparate și sisteme ale organismului, în îndeplinirea sarcinilor de serviciu. Riscurile din complexul de factori microclimaterici și fizico-chimici specific sunt cele mai importante, atât prin gravitate cât și prin frecvență. Acest tip de riscuri au făcut diverse boli profesionale datorită ciupercilor de pe cărți (astm bronșic și rinită alergică, boli infecțioase, parazitare, boli profesionale determinate de vibrații, bolile pielii, bronșita cronică, boli de suprasolicitare profesională, afecțiuni oculare, azbestoză, cancer profesional). Biblioteca este o ascunzătoare pentru alergeni și este practic imposibil să eviți acest lucru pentru că, pe lângă praful din cameră, în bibliotecă mai există și resturi de hârtie ale cărților, în special ale celor vechi.

Riscuri fizice:

- manipularea manuală a sarcinilor prin acțiuni de ridicare, ținere, așezare,

împingere, tragere: bibliotecarii manipulează manual sarcini, de exemplu, atunci când descarcă, ridică sau reamplasează documentele, atunci când împing un raft

- riscuri asociate poziției așezate îndelungate, inclusiv ale gâtului, umerilor și spatelui, precum și boli cardiovasculare
- variații de temperatură, în special în anotimpul rece la locul de lucru
- nivel scăzut de iluminare
- calamități naturale: trăsnet, furtună, grindină, vânt, viscol

Riscuri emoționale

- profesia de bibliotecar este de tip contagios sau una cauzată de condițiile de lucru: stres, frig
- prezența masivă a femeilor în activitatea bibliotecii

Riscuri financiare

- nivelul scăzut de salarizare în raport cu alte profesii de aceeași importanță sau valoare socială, ceea ce determină într-o oarecare măsură slaba valorificare socială și prestigiul scăzut al profesiei de bibliotecar
- bibliotecarii pleacă din bibliotecă pentru salarii mai bine plătite în alte locuri de muncă.

Riscuri etice

- profesia de bibliotecar este o îndeletnicire nobilă, din păcate puțin apreciată și vizibilă în spațiul civic.

Comunicarea de față este un apel către toți bibliotecarii, să cunoască riscurile profesiei, să demonstreze societății problemele cu care se confruntă în fiecare zi. Conform datelor specialiștilor în domeniu, principalii factori care influențează negativ starea de sănătate a bibliotecarilor sunt următorii: eforturi fizice de durată în procesul desfășurării activității, program de muncă prelungit, lucrul continuu în fața ecranului electronic, solicitări ale sistemului vizual, calitatea scăzută a aerului din interior, emisii de la copiator sau imprimantă și alții.

În cadrul BȘ USARB, problematica riscului impune, prin identificarea ei cât mai corectă, găsirea unor soluții prin care riscurile să fie diminuate. Organizarea instruirii lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă în baza:

- ✓ Legea cu privire la biblioteci nr. 160 din 20.07.2017, Monitorul Oficial nr. 301-315 din 18.08.2017
- ✓ Convenția colectivă de muncă Nr. 444 din 25.03.2016. Nivel de ramură pe anii 2016-2020
- ✓ Hotărârea Guvernului nr. 1025 din 07.09.2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea sănătății persoanelor expuse acțiunii factorilor profesionali de risc. În baza acestei hotărâni, anul în USARB se emite Ordinul: *Măsuri de sănătate și securitate în muncă*, semnat de Rectorul USARB. Anul acesta Ordinul din 08.05.2018, privind protecția sănătății și securității în muncă a personalului USARB.
- ✓ Instrucțiunea nr. 450 din 30 august 2016, privitor la măsurile de securitate antiincendiere la BȘ USARB
- ✓ Instrucțiunea nr. 248 de protecție a muncii pentru angajați, USARB 27.06.2011

O analiză a datelor privind cazurile de îmbolnăvire a angajaților bibliotecii UBARB, ne demonstrează că majoritatea îmbolnăvirilor sunt obținute pe caz de boală profesională determinate de factorul de temperatură, acțiuni de ridicare, activități de stres, factori microclimaterici și fizico-chimici specific, poziția așezării îndelungate,

lucrul în fața ecranului computerului etc. Aceste îmbolnăviri devin cronice în urma activității în bibliotecă pe parcursul a mai mult de 10-15 ani.

În unele oficii cum ar fi „Mediateca” unde sunt mai multe computere se elimină o cantitate mai mare de radiație și vara este foarte cald, cu toate că funcționează un condiționar de marcă veche din anii 1990 al secolului trecut. La fel foarte cald este vara și în oficiul *Documente în Limbi străine*, fiind amplasat la etajul de sus din partea soarelui. În multe săli de lectură și împrumut lipsesc condiționere sau dacă sunt lucrează prost fiind învechite. Depozitul principal al bibliotecii, unde se păstrează cărți rare și cele cu o sollicitare mai redusă, trebuie să fie utilat cu sisteme de condiționare a aerului care asigură multiplicitatea schimbării aerului de 2-3 ori, de menținere a regimului optim de temperatură și umiditate (temperatura de 17-19 C și umiditatea relativă a aerului de 50-55 %), de purificare a aerului de impurități agresive și praf, dar cu părere de rău aceste dispozitive lipsec. În bibliotecă în general lipsește un sistem de ventilare, de condiționare a aerului, din această cauză au de suferit atât bibliotecarii cât și documentele.

Pentru asigurarea condițiilor optime de lucru, pentru bibliotecari zilnic în bibliotecă sunt întreprinse un șir de măsuri în vederea îmbunătățirii situației fizice a muncii (desprăfuiți, curățenia mecanică, aerisirea încăperilor, etc.)

Recomandări, măsuri pentru eliminarea sau diminuarea riscurilor:

- Managementul rațional al locului de lucru. De măsurat și monitorizat parametrii mediului de muncă: temperatura, umiditatea, circulația aerului
- Consultații și informații lucrătorilor cu privire la schimbările din mediul de muncă
- Amenajarea locurilor de muncă pe principii ergonomice și apeluri la experți pentru a realiza acest lucru
- Evaluarea riscurilor profesionale
- Examenul medical profilactic anual al colaboratorilor bibliotecii. Intensificarea lucrului curativ profilactic
- Dreptul de tratament balneo-sanatorial gratuit colaboratorilor
- Îmbunătățirea calității vieții

Concluzii

Profesia de bibliotecar ca și multe alte profesii, axate pe diverse servicii, provoacă mutații în planul stării de sănătate, atât în perioada de activitate, cât și după încheierea acesteia.

Referințe bibliografice:

1. CONVENȚIE COLECTIVĂ Nr. 444 din 25.03.2016. Nivel de ramură pe anii 2016-2020. În : *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2016, nr. 69-77 art. Nr. 444, pp. p. 197-201.
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile: nr. 1335 din 10.10.2002. În : *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2002, nr. 146-148, pp.19-31.
3. *Ghid de protecție socială a bibliotecarilor din Republica Moldova* [online] [citată 12 martie 2018]. Disponibil: http://cbn.mc.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Ghid_Protectie_sociala_Proiect.pdf

CZU 027.7(478.2):378.125

**CURSUL DE FORMARE PROFESIONALĂ DE SCURTĂ DURATĂ
BAZELE BIBLIOTECONOMIEI ȘI ȘTIINȚELOR INFORMĂRII
LA BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB**

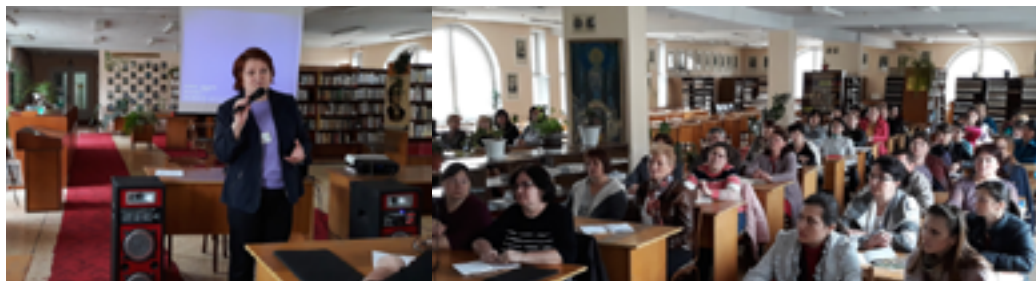
THE SHORT TRAINING COURSE ORGANIZED AT THE USARB SCIENTIFIC LIBRARY

Elena STRATAN

Abstract: *The Continuing Training Department of the State University of Moldova, in collaboration with the Scientific Library of the „Alecu Russo” Bălți State University, organized two short-term courses The Basics of Library and Information Sciences and Current Trends in the Moldovan Libraries (75 hours). There were 59 librarians from the libraries of all types, especially the territorial public in the North Zone - 15 districts and the Balti municipality. The trainers were the university librarians of Balti.*

Keywords: *continuous training, courses, USM, Scientific Library Center, USARB trainers*

În perioada 17-27 aprilie 2018, Secția de Formare Continuă a Universității de Stat din Moldova în colaborare cu Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți au organizat cursul de scurtă durată *Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării (75 de ore) și Tendințe actuale în activitatea bibliotecilor din Republica Moldova (75 de ore)*.

S-au înscris 59 de bibliotecari din bibliotecile de toate tipurile, în special publice teritoriale din Zona de Nord - 15 raioane și mun. Bălți.

În decurs de opt zile, 13 formatori de la Biblioteca Științifică USARB au realizat programul cursului cu următoarele module *Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării*: Biblioteca și societatea. Biblioteca ca instituție socială. Rolul, locul și funcțiile bibliotecii. Biblioteca ca sistem. Tipologia bibliotecilor. Rețele și sisteme de bibliotecii. Sistemul Național de Bibliotecii din RM – Mihaela Staver; Asociații profesionale (internationale și naționale). Cadrul legislativ al activității bibliotecilor din RM. Deontologia profesională a bibliotecarului – Lilia Ababii; Bazele constituirii fondului documentar al bibliotecii - Adella Cucu, Elena Cristian; Standardizarea activității bibliotecii. Indicatori de activitate a bibliotecilor. Statistica de bibliotecă. Aplicații practice – Ludmila Răileanu, Mihaela Staver; Bazele catalogării. Clasificarea și sistematizarea resurselor infodocumentare – Lina Mihaluța; Utilizatorii de informație – Angela Hăbășescu; *Tendințe actuale în activitatea bibliotecilor din Republica Moldova*: Cultura informației a bibliotecarilor și a

utilizatorilor – Natalia Culicov; Reguli de prezentare a referințelor bibliografice. Aplicații practice – Elena Țurcan; Descrierea bibliografică a publicațiilor. Modificări în CZU. CZU online – Lina Mihaleta; Cadrul legislativ al activității bibliotecilor din RM. Legea cu privire la biblioteci – Lilia Ababii; Indicatori de activitate a bibliotecilor. Statistica de bibliotecă. Formularul 6C. Aplicații practice - Ludmila Răileanu, Mihaela Staver; Creativitatea, servicii inovatoare online de bibliotecă - Mihaela Staver, Olga Dascal, Gherda Palii; Metode și tehnici de promovare a bibliotecii - Valentina Topalo, Silvia Ciobanu.

Ziua finală a fost dedicată evaluării. Formabilii la cursul *Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării* au avut posibilitatea să scrie un eseu - sinteză despre cursul audiat, apreciind conținutul programului, importanța pentru creșterea profesională, aplicarea cunoștințelor acumulate. Bibliotecarii au subliniat utilitatea unor astfel de instruirii și au exprimat dorința de a mai participa și la alte module. Iată câteva gânduri spicuite din eseurile lor:

- Cele mai sincere și enorme mulțumiri organizatorilor acestor cursuri atât de necesare și, desigur, tuturor acelor care au depus trudă să promoveze cu multă claritate subiectele abordate.
- Ați depus o muncă enormă și răsplătă sunt cunoștințele și abilitățile noastre.
- Cursul mi-a fost de un mare folos, am acumulat noi cunoștințe ce vor fi puse în aplicare de mine.
- Am avut o mare plăcere să frecventez aceste cursuri, toate temele au fost predate bine, clar și explicit. Formatorii tineri, inteligenți ne-au predat cursurile calm, clar, întotdeauna cu exemple din activitatea profesională.
- După acest curs îmi va fi mai ușor să completez formularul statistic 6c. Multumesc mult formatorilor și întregului colectiv al BȘ USARB pentru primirea caldă și pentru cunoștințele pe care ni le-au transmis cum au știut mai bine.
- Stimați lectori, formatori ai Bibliotecii Științifice USARB, Vă aduc sincere mulțumiri pentru activitatea Dvs.
- Mulțumim tuturor celor care au contribuit cu munca Dumnealor pentru a ne învăța și a ne ajuta în activitatea noastră de zi cu zi, mulțumim pentru

înțelegerea, răbdarea și profesionalismul de care dați dovadă.

- Frecventând aceste ore, am primit o satisfacție totală și foarte plăcută ce ține de viziunea biblioteconomiei. Am rămas foarte mulțumită de acest curs deoarece am fost întâmpinați de oameni cu suflet mare care au emanat cultură, înțelepciune, omenie, bunătate și căldura sufletească. Am fost instruiți de persoane competente, deștepte și dezvoltate profesional.
- Am făcut cunoștință cu reprezentanții Bibliotecii, am făcut schimb de experiență între bibliotecile participante și am acumulat noi cunoștințe și competențe de activitate bibliotecară.
- Să se petreacă mai des astfel de cursuri. Doresc ca pe viitor să mai merg la astfel de studii ca să aflu ceva nou și să fiu în pas cu noile modernizări.
- Cursul a fost interesant și interactiv, cu multe noțiuni noi, cu lucrări practice și exemple. Formatorii au fost foarte primitori, inteligenți, expliciți, cu mare răbdare.

Formabilii au completat un **Chestionar** de evaluare, apreciind buna pregătire, conținutul interesant și informativ, explicarea în mod clar a subiectului, formatorii fiind receptivi la întrebările formabililor, relații bune cu auditoriul, stimularea interesului față de subiectul audiat, stimularea gândirii și a învățării. Pentru consolidarea cunoștințelor acumulate a fost binevenită excursia promovată în spațiile Bibliotecii, bibliotecarii au cunoscut structura, colecțiile, procesele tehnologice și serviciile oferite.

Cursurile au finalizat cu înmânarea Certificatelor și fotografia de familie. De asemenea au fost aduse mulțumiri respectuoase organizatorilor și formatorilor pentru buna organizare și desfășurare a cursurilor.

CZU 025.2 : 050

**COLECȚIA DE PUBLICAȚII PERIODICE RARE BȘ USARB (VII)
MAGAZIN ISTORIC - REVISTĂ DE CULTURĂ ISTORICĂ DIN ROMÂNIA**

COLLECTION OF RARE PERIODICALS BȘ USARB: MAGAZIN ISTORIC
(THE HISTORICAL MAGAZINE) A ROMANIAN MONTHLY MAGAZINE

Elena CRISTIAN, Svetlana CECAN

Abstract: *This article provides information about the the Historical Magazine which appears from 1967. The Magazine History magazine contains articles and pictures about Romanian history and universal history and on the last page a brief summary in English and Russian.*

Keywords: *Historical Magazine, Romanian history, universal history, historica*

Revista Magazin Istoric, revistă de cultură istorică din România. Apare la București, lunar din aprilie 1967. Primele numere au fost editate de Societatea de Științe Istorice și Filologice. Președinte fondator Cristian Popișteanu (1932–1999), președinte de onoare Dimitrie G. Sturdza. Primul director a fost Dumitru Almaș (pseudonimul lui Dumitru Ailincăi, 1908-1995). Primul redactor-șef a fost Constantin Antip, redactori șefi adjuncți - Ion Dragomirescu și Al. Gh. Savu. Alți redactori: Livia Dandara, Robert Deutsch, Mircea Ioanid, Gheorghe Rădulescu, Marian Ștefan, Răzvan Theodorescu, Nicolae Minei. Printre autorii care au publicat în revistă au fost: Ștefan Pascu, V. Vâdea, Dan Berindei, Dionisie M. Pippidi, Constantin C. Giurescu, Radu Vulpe, Ștefan Ștefănescu, M. Petrescu-Dâmbovița, Constantin N. Velichi, Vasile Netea, Ion Ionașcu, Miron Constantinescu, Corina Nicolescu, I. M. Oprea, C. W. Ceram, Ion Vlăduțiu, Cristian Popișteanu, Eugen Preda, Camil Mureșanu, Anca Stahl, Florica Lorinț, Augustin Deac, Aurelian Sacerdoțeanu și Al. Gh. Savu (1931-1991).

Revista Magazin Istoric și-a propus publicarea de studii, articole, documente istorice, fotografii, însemnări și alte materiale referitoare la principalele momente ale istoriei, din cele mai vechi timpuri și până în prezent, însumă un cuprins în limbile engleză și rusă.

Inițial, revista urma să se intituleze „Magazin istoric pentru Dacia”, o reluare a celebrei reviste tipărite de August Treboniu Laurian și Nicolae Bălcescu în 1845, dar caracterul ei naționalist, în ciuda faptului că cei doi autori intrau în categoria propagandistică marxist-leninistă de „revoluționari”, nu a permis folosirea.

Revista Magazin Istoric, pornește la drum cu articolele:

- 1877: Eroi, Fapte, Mărturii,
- Un prinț Valah pe drumurile Europei,
- Articole necunoscute ale lui Marx cu privire la unirea principatelor,
- Conferința de la Ialta; Historie și biserică,
- Iulie 1936: Titulescu-Litvinov,
- Memorii inedite; Historia Magistra vitae,
- Enigme ale istoriei: de la Lincoln... la Kennedy, etc.

Revista Magazin Istoric apare din aprilie 1967 și este cea mai cunoscută revistă de istorie din România, cu tradiție și prestanță. Magazinul Istoric consacră articole unor mari evenimente istorice:

- Socor V. De ce Țările Baltice sunt în UE și Republica Moldova nu (nr. 8, 2008),
- Tomac E. NATO – 60 ani (nr. 4, 2009),
- Franțuzov S. Manuscrise cantemiriene la Sankt Petersburg (nr. 10, 2011),
- Cook B. Problema basarabeană în viziunea americană interbelică (nr. 1, 2013),
- Filitti G. România acum 100 de ani (nr. 1, 2015),
- Cașu I. Militarii sovietici în Basarabia, 1944-1945 (nr. 2, 2016),
- Georgescu M. Lista lui Radu Rosetti (nr. 8, 2016) și altele.

Magazin Istoric are pe ambele coperti imagini de mare valoare, reprezentând un tezaur neprețuit al culturii române și universale. Vă prezentăm o selecție a celor mai frumoase și impresionante coperti:

- Fragment dintr-un document al cancelariei lui Matei Basarab, cu portretele Domnitorului și soției sale (1969, nr. 12),
- Palatul Medici-Riccardi, călărețul din centrul acestei fresce a pictorului Benozzo Gozzoli, pare a fi unul dintre cei mai străluciți membri ai familiei Medici, Lorenzo (nr. 12, 1974),
- Tudor Vladimirescu, conducătorul revoluției din urmă cu 170 ani, într-o litografie din 1888, de Eduard Wiegand (nr. 2, 1991),
- Domnitorul Moldovei, Mihail Sturdza (1834-1849), și stema sa oficială (nr. 10, 1995),
- Porțelanul, darul diafan al civilizației chineze, zeița milosteniei (bothisatvă) (nr. 10, 1999),
- Regina Angliei, Elisabeta I (1558-1603) (nr. 7, 2001),
- Împăratul Qianlong (1711-1799) a domnit oficial între 1735-1796 (nr. 10, 2011),
- Castelul din Lidzbark-Warminski (1350-1401) din Polonia (nr. 7, 2012),
- Actorii principali ai lunii august 1916: regele Ferdinand, regina Maria citindu-l unui rănit, premierul Ion I. C. Brătianu și armata română (nr. 8, 2016),
- Maica Domnului, duioasă, tristă, ținându-l pe Pruncul Iisus în brațe (nr. 8, 2017) și multe altele *felurite și interesante*.

Din cuprins menționăm câteva articole deosebit de interesante:

- Tunon de Lara M. Muzeul clopotelor (nr. 5, 1976),
- Adam M. Cartea românească în spațiul românesc – simbol al unității (nr. 12, 1979),
- Minel N. Evadarea fizicianului danez Niels Bohr (nr. 11, 1980),
- Duțu A. Bucureștii în 500 fotografii (nr. 5, 1983)
- Popescu-Puțuri I. Pe urmele strămoșilor (nr. 8, 1989),
- Popișteanu C. Istoria la Cannes (nr. 5, 1995),
- Duțu Al., Dobre F. Mareșalul în război cu generalii, Ion Antonescu și corpul de comandă al oștirii (nr. 10, 1999),
- Manea F. Mănăstirea dintr-un vis Samurcășești – Ciorogârla (nr. 7, 2002),
- Zeletin C. D. Principesa pianistă Elena Bibescu (nr. 1, 2003),
- Carte frumoasă, cinste cui te-a scris! Premiile Fundației Culturale Magazin Istoric (nr. 10, 2017) etc.

Numărul 12 din anul 2017 publică un material cu titlul, Regele Mihai de I. Scurtu, în care sunt trecute în revistă activitatea unei dintre cele mai importante personalitati istorice ale României, Regele Mihai, cel mai longeviv dintre cei patru regi ai României (1921-2017).

Revista **Magazin Istoric** cuprinde rubricile: Inedit, Opinii-Controverse, Cronici de familie, Exclusivitate, Enigme ale istoriei, Dicționar istoric, Album istoric, Călător prin timp, Chipuri uitate ale mileniului, Eveniment, și altele. *Rubricile* nu sunt stereotipe, tematica abordată și stilul articolelor se pot *schimba*.

Publicația propune un material original prin, capitolul, *Planșele noastre*, apoi redenumit *Album istoric*, care prezintă albume de fotografii color din diverse perioade istorice și personalități deosebite:

- Bătălia de la Vaslui, după un tablou de Stoica (nr. 12, 1968),
- Grigore III Ghica. Pictură aflată în fondurile Muzeului de Artă al Republicii Socialiste Române (nr. 12, 1975),
- Fapte și personalități de seamă ale trecutului românesc, evocate în reconstituirile istorice din octombrie 1922 la București (nr. 12, 1984),
- Mihai Eminescu 150 ani, medalii din colecția domnului colonel Ioan Dogaru (nr. 1, 2000),
- Hans Christian Andersen, casa natală, două iubiri Riborg Voigt și Jenny Lind, Muzeul Hans Christian Andersen, înființat în 1905 (nr. 8, 2000),
- Arhivele Naționale ale României, Sediul Arhivelor Naționale ale României, văzut dinspre Parcul Cișmigiu, Proclamarea Unirii tuturor românilor, extras din stenograma ședinței din 1 Decembrie de la Alba Iulia (nr. 11, 2006),
- Expoziția *Pe aici nu se trece! 1917-2007*, organizată la Muzeul Militar Național. Imagini: O clipă de pace; Trecerea graniței 1916, heliografie; După bătălie, fotogravură după un desen de D. Stoica; În refacere, deparazitare, desen de I. Bednarik (nr. 10, 2007),
- Vedetele casei Metro-Goldwyn, Cinematograful Select din Cluj, Palatul contesei Banffy din Cluj (nr. 1, 2014), etc.

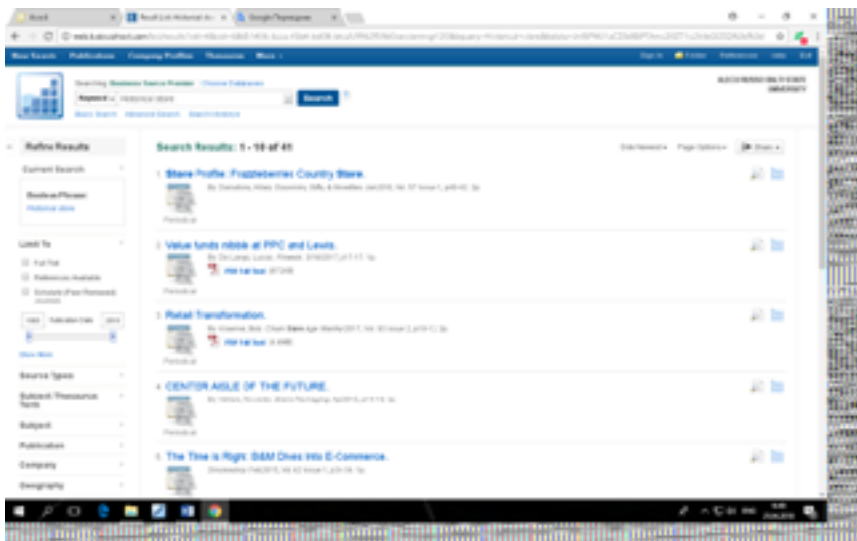
În decembrie 1991, din inițiativa redactorului șef al revistei *Magazin Istoric*, Cristian Popișteanu (1932-1999), s-a înființat **Fundația Culturală Magazin Istoric** (F.C.M.I.). Era singura formă prin care, în noile condiții de după decembrie 1989, se putea continua editarea acestei publicații de cultură istorică, al cărei prim număr apăruse în aprilie 1967. Începând cu anul 1993, Banca Națională a României, împreună cu Asociația Română a Băncilor și Fundația Culturală „Magazin Istoric” organizează

anual un simpozion de istorie și cultură bancară, care poartă numele cunoscutului istoric și publicist român Cristian Popișteanu. Printre personalitățile care au susținut lucrări științifice la acest simpozion, s-au numărat nu numai reprezentanți de seamă ai comunității bancare autohtone și ai vieții economice și financiare, ci și personalități ale organismelor financiare internaționale. Simpozionul anual de istorie și civilizație bancară „Cristian Popișteanu”, ediția a XXV-a, a avut loc la data de 26 aprilie 2017.

Tema simpozionului: Banca Națională a României și Primul Război Mondial. Anul 1917. www.facebook.com/BibliotecaAcademieiRomane/photos/pcb.1535118123187997/1535116393188170/?type=3&link_share

Pe 24 aprilie 2018, la cea de-a XXVI-a ediție a Simpozionului anual de istorie și civilizație bancară „Cristian Popișteanu”, organizat de Banca Națională a României, gălățeanul Zanfir Ilie a primit Premiul Ion Nistor, pentru volumul său de eseuri „Legendele Galaților”, apărut recent la Editura Ideea Europeană – București. Premiul oferit autorului gălățean, manager al Bibliotecii „V. A. Urechia”, face parte dintre cele numai 17 premii atribuite de către prestigioasa Fundație culturală „Magazin Istoric” pentru cele mai importante contribuții ale cercetării istorice pentru anul 2017. Academicianul Ion Nistor (1876–1962), cernăuțian remarcat ca profesor universitar la București, a fost unul dintre cei care au redactat Actul Unirii Bucovinei cu Țara. www.viata-libera.ro/vlg-cultura/107804-zanfir-ilie-premiat-de-fundatia-culturala-magazin-istoric

Revista Magazin Istoric, ce apare neîntrerupt din aprilie 1967 și-a câștigat și o consacrare internațională, fiind inclusă în baza de date EBSCO Publishing (SUA). Utilizatorii BŞ USARB au acces la Baza de date EBSCO Publishing (<http://search.ebscohost.com/>), la reviste științifice full-text din diverse domenii din anul 2000.

Din anul 2010 este oferită posibilitatea de a citi revista Magazin Istoric, și în versiunea online <http://magazinistoric.ro/>. Versiunea online se aseamănă mult cu revista tipărită, practic este identică în privința conținutului și a prezentării, având în plus, în cazul numerelor din ultimii ani, și imagini color.

Informații despre *Magazin Istoric*, reviste de colecție, putem găsi și pe diverse portale, rețele: magazinistoric.ro, Facebook, blog, Wikipedia, OLX.ro, ZiareOnline.eu, evz.ro, antic-shop.ro, revistamagazin.ro, etc.

Revista *Magazin Istoric* a fost achiziționată în colecția BȘ USARB de la: Biblioteca BCU (donație-abonare), redacția revistei *Magazin Istoric* (donație-abonare), Asociația Pro Basarabia și Bucovina (abonare-donație), Teo-Teodor Marșalcovschi, profesor universitar, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, DI Secu, Ploiești România.

Revista *Magazin Istoric* - cu o tradiție ce începe în 1967 - a promovat în cei 51 de ani de existență istoria cronologică a evenimentelor, ce vin din comunism și, în plus, avea un anume specific, dat chiar de titlu. „Historia” s-a vrut și este, asemenea suratelor din Occident, o publicație de istorie, care, fără a coborî nivelul științific al cercetării, oferă cititorilor un alt fel de istorie. Nu una popularizată, ci una atractivă, pentru marele public.

Referințe bibliografice:

1. *Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900*. București : Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1979. 973 p.
2. *Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900*. Ch. : Ed. Guivas, 2001. ISBN 9975-980-13-6.
3. HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*. București : Ed. Institutul Cultural Român, 2004. 915 p. ISBN 973-577-050-4.
4. *Literatura română. Dicționar – antologie de istorie și teorie literară*. Ch. : Ed. Museum, 2000. 524 p. ISBN 9975-905-62-6.

CZU 021.4: 94(478)"14/15"(092)Șefan cel Mare

**ANUL 2018 -
ANUL ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÎNT, DOMNITOR AL MOLDOVEI**

2018 YEAR IS THE YEAR OF STEPHEN THE GREAT AND SAINT,
THE RULER OF MOLDOVA

Aliona PURICI

El e mai mult decât un Domnitor, Ștefan cel Mare e un simbol. Simbol al măreției strămoșilor noștri și rezistenței noastre. Simbol al împlinirii și dăinuirii neamului.
Nicolae Dabija, Domnia lui Ștefan cel Mare

Abstract: *The year 2018 was declared the "Year of Stephen the Great and Saint, the ruler of Moldova". In this context, in the Scientific Library USARB, several traditional and online exhibitions dedicated to the Grand Master were exposed.*

Key words: *Moldova, history, Stephen the Great and Saint, ruler, exhibitions*

Cu ocazia celor 560 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei și 25 de ani de la canonizarea Marelui Domnitor de către Biserica Ortodoxă Română, **anul 2018** a fost declarat „**Anul Ștefan cel Mare și Sfînt, Domnitor al Moldovei**”. În Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți au fost vernisate mai multe expoziții tradiționale și on-line. La expozițiile constituite din exemplare ce se dețin din colecția sălii de lectură Științe Socioumanistice și Economice, precum și din alte subdiviziuni ale Bibliotecii, au fost expuse cele mai valoroase volume de cărți în care se descrie viața și activitatea Marelui Domnitor Ștefan cel Mare și Sfînt.

Despre Ștefan cel Mare și epoca sa istoricii au scris mai mult decât despre oricare altă personalitate a evului mediu românesc, mai mult decât despre oricare altă perioadă a istoriei noastre medievale. Cei mai mari istorici români, N. Iorga, A. D. Xenopol, V. Pârvan, C. C. Giurescu, P. P. Panaitescu, ne-au lăsat pagini de neuitat despre domnitorul Ștefan cel Mare.

Dintre numeroasele documente expuse, care vor trezi admirația oricărui iubitor de istorie, se remarcă cărțile din fondul rar al Bibliotecii:

Neagoie, Manole. Ștefan cel Mare. - București : Albatros, 1970. - 277p. : il.: În acest volum, autorul reconstituie din perspectiva izvoarelor documentare ale epocii și a celor mai valoroase contribuții ale istoriografiei, personalitatea luminatului domn, care a uimit pe contemporani și urmași prin forța geniului său politic și militar, prin tăria cu care a apărat independența țării greu încercată de-a lungul celor 47 de ani ai domniei sale.

Sadoveanu, Mihail. Viața lui Ștefan cel Mare / M. Sadoveanu. - București : Ed. de Stat pentru lit. și artă, 1954 (Combinatul poligr. „Casa Scînteii”). - 227 p. Mesajul cărții este unul excepțional prin aducerea în prim-plan a unei personalități de geniu,

a unui domnitor care s-a gândit la poporul său, s-a zbuclumit o viață întreagă pentru păstrarea, consolidarea și prosperarea Moldovei istorice, luptând cu daruire pentru pământul strămoșesc. Este o lucrare a cărei actualitate nu se ofilește cu trecerea timpului.

Un loc deosebit în expoziție îl ocupă culegerea de referate și comunicări la **Conferința științifică internațională (Chișinău, 22-23 iunie 2004). Ștefan cel Mare - personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate)** :

Referate și comunicări / Inst. de Ist. al Acad. de Șt. a Moldovei ; coord.: D. Dragnev, I. Chirtoagă. - Ch. : Civitas, 2005. - 172 p. - ISBN 9975-912-40-0. În aceste referate este prezentat chipul lui Ștefan cel Mare în artă, în dramaturgia istorică românească din sec. al XIX-lea. Lucrarea se încheie cu o succintă caracterizare a dreptului în epoca lui Ștefan cel Mare.

În lucrarea **Ștefan cel Mare la cinci secole de la moartea sa** / Acad. Română, Inst. de Istorie „A. D. Xenopol” ; ed.: Petronel Zahariuc, Silviu Văcaru ; cuv. înainte de Alexandru Zub. - Iași : ALFA, 2003. - 456 p. : fig., il. - (Biblioteca Fundației Academice „A. D. Xenopol” / coord.: A. Zub ; XI). - ISBN 978-8278-27-9 sunt evidențiate importante aspecte ale figurii renumitului voievod. Autorii își aduc aportul modest la cunoașterea multilaterală a figurii gloriosului Domn al Moldovei, personalitate remarcabilă în istoria Europei medievale.

Împlinirea a cinci secole de la moartea lui Ștefan cel Mare, este motivul pentru care Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” și-a propus să editeze un volum de studii și articole cu privire la personalitatea în cauză și la epoca sa.

Boldur, Alexandru V. Ștefan cel Mare, Voievod al Moldovei (1457-1504) : Studiu de istorie socială și politică / Alexandru V. Boldur. - Ch. : Timpul, 2015 (Tip. Centr.). - 287 p. : il., h. - ISBN 978-9975-9598-5-8.

Această ediție este o reproducere a lucrării „Ștefan cel Mare - Voievod al Moldovei” apărută în anul 1970 la Madrid. Lucrarea, cu excepția particularităților de limbă și stil ale autorului, respectă normele ortografice în vigoare. Editarea acestei lucrări semnate de Alexandru V. Boldur, la 511 de ani de la moartea domnitorului Ștefan cel Mare, vine să umple un gol din conștiința publică. Această operă aduce în circuitul public un studiu fundamental, dar inaccesibil mai ales, în perioada anterioară.

Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității / Demir Dragnev, Igor Cașu, Emil Cașu, Virgil Pâslariuc. - Chișinău: Civitas, 2004. - 208 p.

În Introducerea cărții autorii afirmă: „Domnitorul Ștefan cel Mare și Sfânt a avut o domnie lungă din istoria Țării Moldovei, cuprinzând, conform relatării cronicii anonime a Moldovei, „47 de ani, două luni și trei săptămâni”, înglobând un interval dintre 12

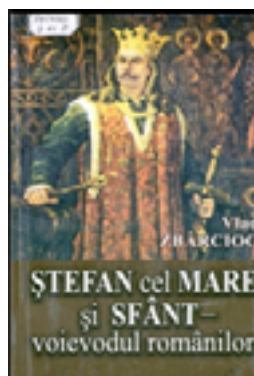

aprilie 1457-2 iulie 1504. Această domnie a constituit o epocă istorică, care s-ar putea caracteriza printr-o prosperitate economică, printr-o consolidare ale structurilor sociale, a statului, ale forțelor lui militare, a Bisericii Ortodoxe, printr-o dezvoltare ale unei culturi originale."

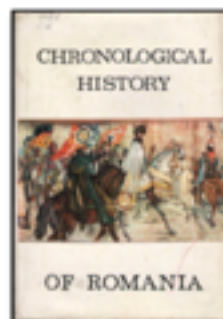
Zbârțciog, Vlad. Ștefan cel Mare și Sfânt – voievodul românilor / Vlad Zbârțciog. – Vlad Zbircioc. – Chișinău: Pontos, 2004. – 176 p.

Autorul scrie: „Ștefan cel Mare n-a murit. Ștefan cel Mare este viu, este Zeul care este ascuns în inimile și conștiința noastră. Asemenea lui Dumnezeu, care stă ascuns în spatele ochilor omului sau altfel s-ar putea de menționat: privind lumea cu ochii omului, Ștefan cel Mare și Sfânt s-a integrat în ființa neamului românesc”.

Expoziția include și lucrari traduse în limbi străine cea ce face ca personalitatea lui Ștefan cel Mare să fie bine cunoscută în toată lumea.

Un alt compartiment al expoziției este dedicat figurii și epocii lui Ștefan cel Mare în literatură și se întitulează: *Mărturii și legende despre cel mai de seamă Domn al Țării Românești a Moldovei.*

Delavrancea, Barbu Ștefănescu. Apus de soare / B. Delavrancea ; îngr. de ed., pref., tab. cronologic și selecția referințelor crit. : Elena Chiric. - Galați : Ed. Porto-Franco, 1993. - 73 p. - (Biblioteca școlară-lui ; 27). - ISBN 973-557-225-7.

Legendele cu privire la persoana și faptele slăvitului Voievod au fost țesute de mintea și evlavia poporului nostru după ce Bincredinciosul Domn s-a strămutat la veșnicele locașuri.

Bostan, Constantin. Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare : Legende populare și tradiții istorice repovestite / C. Bostan ; cop. și il. de V. Olac. - Ed. a 3-a, rev. și întregită. - București : Litera Int. ; Ch. : Litera Intern. , 2004 (Combinatul Poligr.). - 168 p. : il. - ISBN 973-675-261-5; ISBN 9975-74-874-0.

Ștefan cel Mare și Sfânt (1504-2004) : Portret în legendă. - Putna : Ed. Mușatinii, 2003.- 243 p. : il. Carte tip. cu binecuvântarea înalt Prea Sfințitului Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și

Rădăuților. Este un omagiu de cinstire al slăvitului Voievod, adus de obștea mănăstirii Putna la sărbătorirea celor 500 de ani de la strămutarea la locașurile de veci. În legendele despre Ștefan cel Mare se subliniază înțelepciunea, bunătatea, spiritul de dreptate, dragostea de țară, dragostea de om, dragoste de Biserică, de credință a neamului și odată cu acestea, dragostea de Dumnezeu.

Ștefan cel Mare în muzică. A-l cânta pe Ștefan cel Mare în imnuri și cântece pornite dintr-un suflet curat este pentru iubitorii de muzică o purificare, o bucurie armonică, iar în ce-l privește pe autor, și o împlinire a unei datorii asumate.

Anton, Pavel. Mânat de credință și dor / Pavel Anton. - Timișoara : Ed. Pardon, 2005. - 70 p. : note. - ISBN 973-86920-4-0.

Profesorul Pavel Anton a înscris prin acest volum o filă de istorie din trecutul și prezentul neamului. Acest strigăt și îndemn la dragostea de țară și neam este un simbol pentru eternitate.

Buzilă, Serafim. Graiul neamului : pagini din muzica corală naț. / S. Buzilă. - Ch. : Hyperion, 1991 (Combinatul Poligr.). - 276 p. : note. - ISBN 5-368-01007-9.

Antologia cuprinde un șir de aranjamente folclorice ale unor mari maeștri.

Declararea Anului „Ștefan cel Mare și Sfânt” în Republica Moldova, înseamnă o închinare pe altarul istoriei acestui popor, pe care Marele Voievod a scris-o cu sânge la Podul Înalt, Codrii Cosminului, Valea Albă, lupta de la Războieni, Dumbrava Roșie.

Ștefan cel Mare și Sfânt va rămâne un simbol al luptei antiotomane, creștin prin toată silința sa. În lucrările expuse îl vedem pe domnitorul Ștefan cel Mare ca pe un creștin adevărat, un exemplu demn de urmat în orice împrejurări ale vieții, pe omul smerit, omul pregătit să apere cu prețul vieții credința și glia strămoșească.

CZU 027.7:75.034 (450)(092) Leonardo da Vinci

**ЛЕКТОРИЙ «О ЧЁМ ГОВОРIT ЛИЦО»: АНАЛИЗ РЕЗУЛЬТАТОВ ТЕСТА
И НЕКОТОРЫЕ ВЫВОДЫ ПО ИТОГАМ ЗАНЯТИЙ ПЕРВОГО ЦИКЛА**

THE PORTRAIT CIRCLE OF LECTURES "WHAT ABOUT IS SPEAKING THE FACE".
FIRST CYCLE. TESTS AND CONCLUSIONS

Л. АБАБИЙ, М. ШУЛЬМАН

Abstract: *The Portrait Circle of Lectures "What about is Speaking the Face" was dedicated to the Leonardo's 500 Death Anniversary. In this article we discuss actuality of the them and results of test in order to improve our future work.*

Keywords: *Leonardo Da Vinci; portrait; the circle of lectures; test; university library; identity crisis in 21 century; the subject of culture; personality and art*

*Человек становится субъектом культуры, способным к самодетерминации
своего осмысленного бытия, только в процессе диалога,
на грани своей и чужой культур.*

Владимир Библер

Актуальность темы: к проблеме преодоления кризиса идентичности в 21 веке

Второго мая 2019 года исполнится 500 лет со дня смерти великого итальянского художника Леонардо ди Сер Пьеро да Винчи. Леонид Баткин, один из самых глубоких и значительных исследователей Высокого Возрождения в Италии, сказал о Леонардо и Микеланджело: «Они не принадлежали к культуре Возрождения. Возрождение принадлежало им». В самом деле, список ярких талантов великого тридцатилетия в истории культуры Италии (первые три десятилетия шестнадцатого века) возглавляют имена трёх художников: Рафаэля Санти, Микеланджело Буонаротти и Леонардо да Винчи. Почти все слышали эти имена в том или ином контексте, многие восхищались работами художников эпохи Ренессанса, но никто не скажет, что проник в тайну несомненной гениальности их создателей. Идея проведения в рамках функционирующего в Научной библиотеке Бельцкого университета на постоянной основе клуба «Библиоспиритус» цикла занятий, посвящённых жанру портрета в изобразительном искусстве, отчасти связана с приближением 500-летней годовщины со дня смерти Леонардо да Винчи.

Библиотекари 21 века осознают тот факт, что глобализация, а также тотальная информатизация явились не только благом для человечества. С некоторыми качествами информации как явления, а также особенностями мышления молодых людей 21 века связаны возникновение кризиса идентичности, «бытийственная недостаточность» и другие явления, всерьёз угрожающие человечеству в 21 веке. Современному человеку как личности приходится порой вести поиск способов выхода из кризиса идентичности, а также путей обретения бытийственной укоренённости.

Библиотека университета, осуществляя присущую ей функцию полноправного представителя культуры в обществе, готова оказать посильную помощь всем, кто желает в целях совершенствования собственной художественной культуры, обретения бытийственной укоренённости, а также онтологической уверенности воспользоваться её фондами и ресурсами.

Участие в работе лектория связано с непрерывным профессиональным самосовершенствованием библиотекарей 21 века, а также с их искреннем желанием быть на уровне требований современности. «Становым хребтом» нашего лектория следует считать не историю искусства отдельно взятой страны, не сопоставление характеристик художественных явлений, сосуществовавших в мире синхронно, а сам по себе жанр портрета в изобразительном искусстве. Мы видели его и стремились показать коллегам в стремительном потоке сменяющихся друг друга эпох, в фокусе разных точек зрения и аспектов изучения как бессмертное свидетельство прихотливого, изменчивого, но всё же постоянно присутствующего в художественной культуре интереса к человеческой индивидуальности.

Диапазон интереса к личности, проявившийся в жанре портрета, огромен: от слабо пробивающейся сквозь маску или канонический лик конкретики до возрожденческого мощного взлёта индивидуальности, породившего реалистический портрет. Изменчивость и константность воспринимаются нами не как разрушительные противоречивые силы, а в качестве взаимодополняющих друг друга тенденций бытия человеческой культуры, духовности и художественной реальности. Чтобы во всей полноте почувствовать красоту мировых художественных шедевров надо много знать и обладать навыками пристального «всма-тривания» и вдумчивого чтения.

Анна Владимировна Костина в статье «Кризисное состояние идентичности в современном мире: причины и предосылки» проводит чёткую грань между качествами, присущими знанию, и особенностями информации как феномена современной жизни. Суть дела состоит в том, что информации свойственны избыточность и фрагментарность. Эти качества информации как явления порождают поверхностность восприятия и мышления. Стремление обрести знание об истории культуры, а также всесторонне обдумать такое сложное явление как художественный жанр способствует не только расширению кругозора, но и самосовершенствованию личности, развитию навыков постижения, интерпретации и сравнения явлений художественной культуры, противопоставляя «онтологической неуверенности», работая на ощущение подлинности собственного бытия воспринимающего, думающего и интерпретирующего лица. О присущем сознанию современного человечества ощущении «неподлинности бытия», а также об опасности «погружения в хаос», особенно для юных сердец, писал Эрик Эриксон в книге «Идентичность: юность и кризис», опубликованной в Москве в издательстве «Прогресс» в 1996 году. Подчеркнём, что психолог из США писал не об экономическом кризисе, а именно о «кризисе идентичности» как об особенности духовной жизни современного человека. Полагаем, что это явление свойственно не только психике юных. Психиатр Лэнг утверждал, что «онтологическая неуверенность» ведёт к «бытийственной недостаточности». Последняя существенно снижает самооценку и, в конечном счёте, уровень жизни.

Отношение к искусству как к сложному и прекрасному явлению духовной реальности, а также способности познавать, интерпретировать и сравнивать различные проявления одного и того же художественного жанра позволяют воспринимающему лицу ощутить самого себя, по слову философа Владимира Соломоновича Библера, истинным «субъектом культуры». Быть творцом собственного «осмысленного бытия», способным устоять в потоке времён, в разногласии суждений, «на грани» собственной и чужой культур, равно почитаемых разумом и любимых сердцем, укоренить и укрепить своё бытие, обрести онтологическую уверенность в том, что проживаешь свою собственную единственную жизнь, реальную, дарованную богом и родителями, бесконечно далёкую от губельного соблазна «неподлинного бытия» со взрывами энтузиазма и погружениями в бессмысленный хаос.

Термин «лекторий» и традиция публичных слушаний

Традиция коллективного слушания лекториев насчитывает тысячелетия. Сам по себе термин связан с латинским словом "lectorium". Иная версия гласит, что слово восходит к немецкому термину "lettner". Оба слова в переводе на русский язык означают "помещение для лекций". В старинных католических церквях позднеготического или готического стиля нередко строили перед главным алтарём трибуну или кафедру на возвышении на краю пространства, предназначенного для клириков или хора певцов. Пространство в форме четырёхугольника перед трибуной называлось лекторием. Обычай появился в 16 веке в Италии. В эпоху средневековья во Франции и Германии также появились лектории как части внутрицерковного пространства.

В настоящее время существуют различные определения слова «лекторий». В словаре Брокгауза и Эфрона речь идёт о «деревянной возвышенной кафедре или трибуне», а также о чтении евангелия и апостольских посланий с кафедры во время богослужений. Толковый словарь Л. П. Крысина, выпущенный в свет в 1998 году в Москве, в издательстве «Русский язык» даёт следующее определение термина: «Учреждение, ведающее организацией лекций, а также помещение для лекций». В Толковом словаре Ожегова приводятся значения слова «лекторий» под первым и вторым номерами. При внимательном чтении расшифровки понятия можно выделить не два, а даже три варианта осмысления интересующего нас термина: «учреждение, ведающее организацией публичных лекций», затем «сами лекции» и, наконец, «помещение для публичных лекций».

Мы проводили занятия, главным образом, в актовом зале университетской библиотеки, не считая нужным иметь для проведения лектория специально отграниченное пространство в здании библиотеки. Термин употребляется нами в значении, указанном в Словаре Ожегова: «сами лекции». В эпохи культурного расцвета или духовного кризиса интерес к лекториям со стороны широких кругов населения неизменно многократно возрастал. Веками существовал обычай устраивать лекции или организовывать посещения лекционных циклов под эгидой крупных европейских вузов и библиотек. Эта традиция не исчезла в бурном двадцатом веке, плодотворна она и в двадцать первом столетии. Достаточно вспомнить советские оппозиционные вечера, диспуты, а также публичные чтения, выступления поэтов и актёров в знаменитом Политехническом.

Известно, что, например, лекторий «Прямая речь», в основе которого лежат публичные лекции современного писателя и филолога Дмитрия Львовича Быкова, превратился в одну из самых крупных «интеллектуальных площадок» современной России. Книжные версии лекций Быкова вошли в опубликованный в 2016 году трехтомный комплект, названный «Лекции о литературе и не только». Интерес представляет цикл из десяти лекций Наталии Басовской «Женщины в истории» (2012) и другие работы известных учёных и популяризаторов науки, филологов и искусствоведов, специалистов в области физики или религии.

Избрав интригующее название («О чём говорит лицо»), мы решили повести разговор о происхождении портрета как жанра изобразительного искусства, о достижениях в области портретирования в античную эпоху и средние века, а также в эпоху Северного и Южного Возрождения. Цикл бесед был ориентирован на восприятие аудитории, состоявшей, главным образом, из молодых библиотекарей Научной Библиотеки провинциального вуза, севе лишённых в силу проживания вдали от столичных театров, художественных выставок, концертных залов и музеев возможностей непосредственного лицезрения шедевров мирового изобразительного искусства, и искренне заинтересованных в расширении собственного культурного кругозора. Библиотекари со стажем, движимые любопытством, неоднократно посещали занятия лектория.

Задачи первого цикла лектория «о чём говорит лицо»:

1. Сообщить слушателям лектория сведения по истории портрета как жанра, необходимые для полноценного восприятия шедевров мирового искусства. Выявить истоки жанра и обозначить вершины искусства портретирования в античности (римский скульптурный портрет, египетские изображения фараонов, фаюмский портрет), в эпоху готики («Портрет молодой дамы» Кристофа Петруса), в раннем Возрождении (портрет Данте Алигьери Джотто), реалистический возрожденческий портрет («Давид» Микеланджело, «Дама с горностаем» Леонардо да Винчи). Обратить внимание слушателей на соотношение канонов и конкретики в изображении человека, а также осветить иные вопросы развития жанра.
2. Дать понятие о многообразии и важности различных аспектов изучения портрета как одного из жанров художественного постижения мира: социально-психологический подход, техническая сторона дела (материал и варианты его обработки, способы нанесения красок), семиотический аспект (использование знаков и символов в искусстве портретирования), соотношение общечеловеческого и национально-этнического начал в жанре портрета и т. д.
3. Познакомить слушателей лектория с многообразием жанров портретного искусства: скульптурный портрет, камея, бюст, плоскостное и профильное изображения, конный портрет, изображение в полный рост, донаторский и скрытый виды портрета, реалистический возрожденческий портрет и т. д. Разумеется, мы не могли осветить все виды и типы искусства портретирования.
4. Сравнить скульптурный и живописный портреты с литературным

портретом. Показать особенности литературного портрета. Дать пример поэтического символического изображения творческой манеры художника (Стихи АрсенияТарковского о Феофане Греке). Ввести понятие экфрасиса со ссылкой на высказывания итальянского культуролога Умберто Эко, продемонстрировав образцы экфрасиса, в частности, в творчестве самого Эко. Поговорить о воздействии портрета на настроение и поведение героев романа, а также о суггестивном влиянии портрета на восприятие читателем художественного текста в целом (готические портреты в романе «Тэсс из рода д'Эрбервилей» Томаса Гарди).

5. Привить слушателям навык интерпретации произведения, относящегося к жанру скульптурного, живописного или литературного портрета, а также умение сравнивать портреты, относящиеся к разным художественным эпохам и различным видам искусства.

Разработка теста по итогам занятий первого цикла лектория

По итогам четырёх занятий первого цикла был разработан тест. Нам хотелось, чтобы мнения были высказаны откровенно. Поэтому мы предложили коллегам анонимную работу над вопросами и заданиями теста, с помощью которого мы желали установить обратную связь с аудиторией, выяснить отношение участников лектория к содержанию и форме проведения занятий. Слушателям были предложены двенадцать вопросов и заданий, каждому из которых соответствовали от трёх до шести вариантов ответов.

I. Раскрыта ли заявленная тема лектория?

1. Тема раскрыта лишь отчасти
2. Тема освещена полностью
3. Тема не раскрыта. Время потрачено зря

II. Какой способ проведения занятий вы предпочитаете: беседу или монолог?

1. Мне всё равно
2. Мне нравится участвовать в беседе
3. Предпочитаю услышать краткий насыщенный информацией монолог

III. Вы считаете частичную замену книг на выставке и «открытые финалы» занятий промахами или приёмами?

1. Мне непонятен вопрос
2. Частичная замена книг промах, а «открытый финал» - приём
3. «Открытый финал» - приём, а частичная замена книг - промах
4. «Открытый финал» и частичная замена книг - приёмы, но неудачные
5. «Открытый финал» и частичная замена книг - промахи, вызывавшие сочувствие
6. «Открытый финал» и частичная замена книг - приёмы, пробуж-

IV. Мешали ли цельности впечатления связки и лирические отступления?

1. Связки и лирические отступления были лишними
2. Связки и лирические отступления были необходимы, но затянуты
3. Мне понравились связки и отступления

V. Считаете ли вы целесообразным проведение занятий в группах по 10 - 12 человек?

1. Это нецелесообразно.
2. Это увеличило бы посещаемость, избавив сотрудников от необходимости приходить на работу слишком рано.
3. Меня устраивает любая форма проведения занятий.

VI. Какие портреты вам запомнились?

1. Египетские портреты нефертити, эхнатона и тутанхамона
2. Фаюмские портреты
3. Портреты высокого возрождения
4. Римский реалистический портрет веспасиана
5. Никакие
6. Каждый портрет прекрасен и выразителен по-своему

VII. Известны ли были вам до лектория символическое использование цвета в иконописи, а также значения поз и черт иконописных ликов?

1. Мне были известны особенности использования цвета в иконописи
2. Мне была не известна символика цвета в иконописи
3. Мне были известны значения поз и черт иконописных ликов
4. Мне была не известна символика поз и черт иконописных ликов
5. Мне отчасти было известно символическое значение условных поз и черт иконописных ликов
6. Мне была отчасти известна символика цвета в иконописи

VIII. Представляет ли для современного библиотекаря интерес разговор о литературном портрете, экфрасисе и поэтическом символе творческой манеры художника?

1. Разговор о литературном портрете представляет интерес
2. Разговор об экфрасисе представляет интерес
3. Разговор о поэтическом символе интересен
4. Разговор о поэтическом символе не интересен
5. Разговор о литературном портрете не интересен
6. Разговор об экфрасисе не интересен

IX. Вычеркните из списка художника, не имеющего отношения к северному возрождению

Ван Эйк, Ганс Гольбейн, Тициан Вечеллио, Альбрехт Дюрер

X. Вычеркните из списка художника, не имеющего отношения к высокому возрождению

Рафаэль Санти, Леонардо да Винчи, Джотто, Микеланджело Буонаротти

XI. Выделите недостатки, выявленные вами в процессе работы лектория

1. Недостаточно чёткая организация работы
2. Перенасыщенность терминами
3. Неактивность аудитории
4. Недображелательная атмосфера на занятиях
5. Неумение лектора завладеть вниманием аудитории
6. Использование устаревших закладок

XII. Выделите положительные моменты в работе лектория

1. Подход к проблеме портрета с учётом разных аспектов изучения художественного жанра
2. Возможность задать вопрос о технике нанесения красок
3. Обилие иллюстраций
4. Доброжелательная атмосфера
5. Доступная расшифровка терминов
6. В поведении лектора удачно сочетались профессионализм с искренним уважением к аудитории.

Уважаемые коллеги! Сердечно благодарим вас за внимание и доверие.

Любые соображения по части совершенствования формы проведения или содержания занятий лектория вы можете изложить в устной или письменной форме. Спасибо!

Обоснование вопросов и заданий итогового теста на русском языке

Из двенадцати вопросов с вариантами ответов первый (3 варианта ответов) предполагал оценку полноты раскрытия темы лектория. Второй, третий, четвёртый и пятый вопросы были связаны с формой организации работы лектория. Появление второго вопроса с тремя вариантами ответов о желательности беседы или монолога объясняется тем, что, нам хотелось выяснить, уходит ли в прошлое наиболее популярная и широко рекомендуемая в методической литературе двадцатого столетия форма общения с аудиторией в виде беседы или диалога. Предпочтение, отдаваемое именно такой форме работы, вероятно, связано с разработанной в начале двадцатого столетия теорией диалогичности литературы и самой по себе жизненной реальности философом и филологом Михаилом Бахтиным. К концу двадцатого века теория Бахтина, а также учения иных филологов и философов, чья мысль шла независимо от его исследований к выводам, близким по сути к выкладкам Бахтина, получили признание и широкое распространение в качестве основы теории диалога.

Положение изменилось в двадцать первом веке. Возможность самостоятельного поиска истины потеряла часть своего обаяния. За недостатком времени, а также вследствие изменения психологии современного человека, всё большее количество людей стремится получить наиболее конкретный ответ

на вопрос кратчайшим путём. Это, отчасти, является результатом привычки получения знаний при помощи компьютеров и мобильных телефонов. Диалог начал уступать место монологу. В области манеры получения знаний существуют, как и в других сферах жизни, наряду с индивидуальными предпочтениями императивы моды. В истории человеческой мысли диалог и монолог всегда соседствовали и соперничали. Организаторам лектория хотелось выяснить, как обстоит дело в смысле предпочтения диалога (беседы) или монолога в качестве формы проведения занятий в среде библиотекарей, наших коллег.

Третий вопрос с шестью вариантами ответов о частичной замене книг на выставке и открытых финалах занятий был вызван желанием осознать, насколько молодых библиотекарей интересуют приёмы построения занятий, способы пробуждения любопытства слушателей, а также методика работы лектория в целом.

Четвёртый вопрос с тремя вариантами ответов появился в результате кратких бесед с коллегами после занятий. Стало ясно, что наличие лирических отступлений и связок вызвало отчетливо выраженную реакцию со стороны слушателей. Одной из собеседниц отступления понравились. Другая коллега была убеждена в том, что именно из-за этих отступлений лектор выбивался из графика, оказываясь не в состоянии исчерпать тему занятия. Для самого лектора высказывание второй коллеги было совершенно неожиданным. Организаторы лектория стремились дать необходимые сведения, ввести некоторые понятия, а также привить слушателям лектория навыки сопоставления и интерпретации портретов, выполнив свою работу наиболее полно в яркой запоминающейся и доступной форме. Отступления должны были предоставить аудитории краткую возможность отдыха, а также связать воедино фрагменты занятий. Никакой надежды исчерпать неисчерпаемое у лектора никогда не было. Ведь искусство вечно как жизнь и текуче как река. Портретирование возникает в той или иной точке земного шара как закономерный этап острого интереса к личности, переживает расцвет и уходит, растворяясь в иных способах постижения жизни, чтобы с той же степенью художественной убедительности возродиться в другом уголке голубой планеты.

Пятый вопрос с тремя вариантами ответов был включён в тест по просьбе коллег. Организаторам лектория хотелось пойти им навстречу, избавив работающих во второй смене от необходимости рано приходить в библиотеку ради посещения занятий лектория. Мы решили, что легче повторить занятие. Разделение на группы, включающие меньшее количество людей, импонировало нам не столько из-за увеличения посещаемости, сколько в связи с надеждой на то, что в маленьких группах можно добиться более высокого уровня эффективности занятий.

Шестой и седьмой вопросы с шестью вариантами ответов связаны с проверкой усвоения знаний о портретах античного мира (VI), а также с контролем усвоения знаний об искусстве иконописи (VII). Было сказано, что далеко не всякое изображение человека является портретом. На иконах не портреты, а канонические лики богородицы или святых. В связи с разговором об иконописи речь шла о планах постижения (по Блаженному Августину), символике цветов, а также об условных значениях поз и черт ликов святых, изображённых на иконах.

Хотелось выяснить, запомнились ли слушателям эти моменты нашего разговора, а также узнать, какое количество коллег знали об особенностях иконописи до лектория.

Восьмой вопрос с шестью вариантами ответов был продиктован желанием удостовериться в том, что коллеги запомнили те краткие сведения, которые прозвучали в связи с литературными портретами, экфрасисом как приёмом описания картины, а также особенностями создания и функционирования литературного символа. Организаторов лектория очень обрадовал бы интерес к художественной литературе в целом в любом контексте, а также, в частности, к способам и приёмам создания художественного текста.

Девятая и десятая позиции теста предполагали необходимость вычеркнуть из общего списка фамилий художников именно те фамилии, которые не имели никакого отношения к Северному Возрождению (IX) и Высокому Возрождению (X). Эти задания были включены в тест в целях проверки степени усвоения сведений о представителях эпохи Предвозрождения и Высокого Возрождения, а также о художниках, чьё творчество относится к Южному (Италия, Испания) и Северному (Германия, Голландия, Англия и Франция) Возрождению.

Одиннадцатая и двенадцатая позиции теста содержали просьбу отметить несколько вариантов ответов. Мы просили оценить деятельность организаторов лектория в наиболее общем виде, указав анонимно недостатки и отметив те моменты проделанной нами работы, которые, по мнению коллег, можно назвать достоинствами чтения первого цикла лектория.

Анализ результатов теста

Участникам лектория были розданы 32 теста. Семнадцать из них были заполнены на румынском, а пятнадцать на русском языках. Слушатели лектория сами выбирали, на каком языке им удобнее выполнить тест. Были даны от трёх до шести вариантов ответов. Каждый участник лектория мог выбрать один или несколько вариантов ответа на поставленный вопрос. Все тесты заполнялись анонимно в присутствии лектора, готового в случае возникновения затруднений дать необходимые пояснения, не подсказывая конкретный ответ. Участники лектория отмечали нужный вариант ответа кружочком или галочкой. В результате подсчёта была выявлена следующая картина.

Первый вопрос был посвящен теме лектория. Пять человек решили, что она раскрыта лишь отчасти, двое решили, что время потрачено зря. Двадцать пять человек посчитали, что тема раскрыта полностью. Одна из слушательниц лектория сказала, что заявленная тема вообще «неисчерпаема». Одна участница отметила в качестве одного из достоинств лектория сам по себе выбор темы.

Следующие четыре вопроса были связаны с формой проведения занятий. Было получено три варианта ответа на вопрос о предпочтительности беседы или монолога как способа общения на занятиях лектория. Один участник сообщил, что ему (ей) всё равно, в какой форме проводятся занятия. Девять человек предпочитают участвовать в беседе. Двадцать один участник лектория выбрал в качестве формы проведения занятий «краткий насыщенный информацией монолог». Организаторы лектория не были удивлены именно таким распределением ответов. По-нашему мнению, дело не столько в пассивности аудитории,

сколько в том, что привычка черпать информацию из компьютера значительно минимизирует потребность в дискуссии, приучая к получению конкретных и кратких ответов на поставленный вопрос. Публичная демонстрация работы мысли, освещение пути добывания знаний, азарт дискуссий постепенно уходят в прошлое. Слушание монолога комфортней, а также экономичней в смысле затраченного времени

Третий вопрос касался «открытых» финалов каждого занятия, а также частичной замены книг на выставке. Восемь человек не поняли сути вопроса. Никто не согласился с тем, что «открытый» финал и частичная замена книг – промахи, вызывавшие сочувствие. Один человек понял, что «открытый» финал и частичная замена книг на выставке – приёмы, но расценил оба приёма как неудачные. Три человека классифицировали частичную замену книг на выставке как промах, а «открытый» финал как приём. Семь человек расценили частичную замену книг на выставке как промах, а «открытый» финал как осознанный приём организаторов лектория. Семнадцать человек (более половины участников лектория) одобрили частичную замену книг, а также «открытый» финал занятий, расценив их как удачные приёмы. По мнению организаторов лектория, разброс мнений говорит о внимательном и вдумчивом отношении слушателей к форме проведения занятий, приёмам подачи материала, а также кличности самого лектора. Заинтересованность и способность к критическому осмыслению формы занятий свидетельствуют о хорошем уровне коммуникативной культуры участников лектория. Каждый из них сам нередко выступал в качестве лектора или ведущего, детально продумывая не только содержание, но и форму проведения предстоящего занятия или все особенности планируемого публичного выступления.

В четвёртом задании участникам лектория предлагалось оценить наличие связок и лирических отступлений от основной темы занятий. Никто из слушателей не согласился с утверждением: «Связки и лирические отступления были лишними». Пять человек расценили связки и лирические отступления как «необходимые, но затянутые». Двадцать семь человек отметили следующий вариант: «Мне понравились связки и лирические отступления». Организаторы лектория считают, что лирические моменты, в самом деле, необходимы. Они вносят некоторое разнообразие в ход занятия, а также работают на обеспечение дружественной и тёплой атмосферы в аудитории. Мы благодарны всем, кто с признательностью отозвался о речи лектора. Вместе с тем, считаем необходимым в соответствии с высказываниями пяти участников лектория в дальнейшем сократить длительность лирических отступлений.

Пятый вопрос был вызван желанием организаторов лектория пойти навстречу работникам читальных залов, избавив их от необходимости приезжать в первую смену ради участия в работе лектория. Работа в группах избавила бы коллег от этой необходимости. Два человека не дали ответа на вопрос. Три человека отметили вариант: «Это нецелесообразно». Двенадцать человек высказались за работу в группах. Пятнадцать участников лектория утверждали, что их устраивает как работа в маленьких группах (по 10-15 человек), так и проведение занятий сразу со всеми желающими (30-32 человека). Организаторы лектория понимают, что работа в малых группах обеспечила бы более тесный контакт, и, возможно, стала бы более результативной. В то же время, проведение занятия сразу со всеми слушателями,

бесспорно, экономит время всех участников лектория.

Вопросы под №№ 6-10 касались содержания занятий лектория, а также степени усвоения прослушанного материала.

Шестой вопрос о том, какие портреты запомнились слушателям лектория, предполагал шесть вариантов ответа. Можно было отметить два или три варианта. Никто из участников лектория не согласился с утверждением, что ему не запомнились «никакие» портреты. Один человек не дал ответа на вопрос. Один из слушателей отметил в качестве особенно запомнившихся фаюмские портреты. Двое выбрали римский скульптурный портрет. Пять человек отметили в качестве особенно запомнившихся египетские портреты. Шестнадцать слушателей лектория лучше всего запомнили портреты эпохи Возрождения. Двадцать человек согласились с утверждением: «Каждый портрет прекрасен и выразителен по-своему». Разброс мнений свидетельствует об индивидуальных особенностях восприятия. Желание отметить в качестве запомнившегося более одного портрета говорит о неподдельном интересе к теме лектория.

Ответ на седьмой вопрос предоставлял каждому возможность оценить свои знания до слушания лектория и осознать пользу, которую он сумел извлечь из участия в занятиях лектория. Один человек не дал ответа на вопрос. Один участник лектория сообщил о том, что ему ранее было известно символическое значение поз и жестов иконописных ликов. Трое участников отметили, что им было неизвестно символическое значение поз и жестов иконописных ликов. Семь человек знали о символике цвета в иконописи. Такое же количество участников лектория до начала занятий не знали о символике цвета в иконописи. Большинство участников лектория предпочли выразиться осторожно, отметив, что им отчасти были известны символика цвета (9 человек) и символическое значение поз и жестов иконописных ликов (17). Молдова – страна, большинство населения которой исповедует христианство. Не удивительно, что многим слушателям лектория были отчасти известны символика цвета, а также символическое значение поз и жестов иконописных ликов. Для любого жителя страны углубление знаний об иконописи, по мнению участников лектория, представляет интерес.

Варианты ответов на восьмой вопрос предполагали выяснение наличия или отсутствия у современных библиотекарей интереса к разговору о портрете в произведении художественной литературы, об экфрасисе и поэтическом символе. Никто не выбрал ответ «Разговор ... не представляет интерес». Один человек не ответил на данный вопрос. Девятнадцать человек выразили интерес к разговору об экфрасисе, двадцать два сообщили, что им интересен разговор о поэтических символах. Двадцать пять человек обозначили наличие интереса к портрету в художественной литературе.

Девятый и десятый пункты представляли собой задания, в ходе выполнения которых требовалось вычеркнуть фамилию одного из четырёх художников. В задании под номером девять надо было вычеркнуть фамилию Тициана Вечеллио в связи с тем, что он был единственным из четырёх названных художников эпохи Возрождения (Ван Эйк, Ганс Гольбейн, Тициан Вечеллио, Альбрехт Дюрер), не имевшем отношения к Северному Возрождению. В задании под номером десять надо было вычеркнуть фамилию художника, не имевшего отношения к искусству Высокого Возрождения. Организаторы лектория имели в виду Джотто.

Рафаэль Санти, Леонардо да Винчи и Микельанджело Буонаротти – символы изобразительного искусства эпохи Высокого Возрождения. Четыре человека не выполнили задание под пунктом 9. Двадцать восемь человек выполнили задание правильно, вычеркнув фамилию Тициана Вечеллио. Десятое задание не выполнили восемь человек. Двадцать четыре человека выполнили задание правильно, вычеркнув фамилию Джотто.

Одиннадцатый и двенадцатый вопросы теста касались оценки работы лектория в целом, а также содержали в себе просьбу отметить недостатки и достоинства в поведении лектора.

В пункте под № 11 были перечислены шесть недостатков, из которых можно было отметить любой. Участники лектория могли дополнить список, добавив какие-либо недочёты работы лектория, замеченные ими. Одиннадцать человек сообщили, что, по их мнению, недостатков в работе лектория не было. Трое отметили недостаточно чёткую организацию лектория. Семь человек сочли, что речь лектора была перегружена терминами. Одиннадцать человек выделили недостаточную активность аудитории. Двое слушателей классифицировали работу лектора как неудовлетворительную (неумение завладеть вниманием аудитории). Один человек сообщил, что в речи лектора были слишком большие паузы. Шесть человек отметили использование на первом занятии закладок устаревшего типа. Никто не согласился с тем, что на занятиях лектория царил «недоброжелательная атмосфера». Анализ тестов показал, что отсутствие недостатков чаще встречалось в ответах румыноязычных слушателей. Организаторы лектория считают, что это связано с особым пониманием вежливости: не стоит указывать мелкие недочёты в работе того, чья деятельность в целом понравилась и принесла пользу. Это невежливо. Заполнившие тесты на русском языке приняли на веру мою готовность исправить мелкие недочёты в работе лектория. Для пользы дела они старались вспомнить и отметить всё, что им мешало на занятиях лектория.

Двенадцатый пункт предполагал выделение положительных моментов в работе лектория, а также в деятельности лектора. Один человек отметил как положительный момент возможность задать вопрос. Тринадцать человек выделили «доброжелательную атмосферу». Семнадцать участников лектория выбрали ответ «обилие иллюстраций». Двадцать человек отметили пункт «доступная расшифровка терминов». Двадцать два слушателя лектория выбрали вариант ответа «в поведении лектора удачно сочетались профессионализм с искренним уважением к аудитории». Двадцать шесть человек выразили удовлетворение тем, что лектор старался обозначить разные подходы к портрету как жанру изобразительного искусства. Один человек добавил в список положительных моментов выбор интересной темы.

Основываясь на личных впечатлениях, учитывая высказывания коллег, полученные в ходе непринуждённого обмена мнениями по поводу контента и формы занятий, а также проанализировав результаты теста, мы осмелились сделать некоторые выводы:

- Участники лектория успешно усвоили некоторые сведения об аспектах изучения искусства портрета, об истории возникновения жанра, а также о вершинах портретирования в истории изобразительного искусства. Для

- слушателей лектория представлял интерес разговор о функционировании портрета в художественной литературе, о поэтическом символе и экфрасисе.
- Усвоение сведений о портрете расширяет кругозор современных библиотекарей, способствуя их профессиональному росту, а также совершенствованию их коммуникативной культуры. Свидетельством неподдельного интереса явилось предложение об организации экскурсии в музей изобразительного искусства какого-либо крупного города.
 - Проведение цикла занятий в форме лектория с последующим заполнением теста позволяет установить обратную связь со слушателями, устранить недочёты в организации и проведении занятий, а также осознать положительные моменты в совместной работе.
 - Занятия, связанные с изобразительным искусством, требуют обилия иллюстраций. В дальнейшей работе лектория может быть изменена форма подачи иллюстративного материала. Имеется в виду использование аудиовизуальной аппаратуры.
 - Анализ проведённого теста позволяет сделать следующие умозаключения:

Слушатели лектория в целом одобрили избранную тему, а также форму проведения занятий. Большинство участников лектория в ходе занятий получили новые сведения, расширили собственный кругозор, а также получили эстетическое удовольствие от соприкосновения с прекрасным. Современные библиотекари обладают хорошим уровнем эстетической культуры, несомненными способностями к критическому осмыслению увиденного и услышанного, а также стремлением к профессиональному совершенствованию коммуникативной и эстетической компетенций в целях максимально эффективного использования библиотечных фондов и эффективного обслуживания пользователей Научной Библиотеки Бельцкого университета имени Алеку Руссо.

Обретение культурного гражданства (Вместо заключения)

Проведение занятий первого цикла «О чём говорит лицо», а также разработка и анализ итогового теста рассматриваются нами как первоначальный этап деятельности организаторов лектория. Завершая разговор о проделанной работе, нам хотелось бы возвратиться к вопросу о «кинетическом человеке» 21 века», а также к проблемам идентичности и укоренённости. Мы убеждены в том, что удовлетворение углублённого интереса библиотекарей, читателей и пользователей библиотеки к искусству не только способствует расширению кругозора, повышению самооценки, совершенствованию профессиональных навыков и умений. Участие в лектории, подобном нашему, работает на осознание и укрепление бытийственной укоренённости личности. Нам хотелось бы высказать свою солидарность с высказыванием Анны Владимировны Костиной о том, что, приобщаясь к «шедеврам искусства, человек обретает культурное гражданство». Думается, что эта сторона развития личности современного библиотекаря является не менее важной, чем наличие компьютерной грамотности.

CZU 027.7: 821.161.09"18" (092) Turghenev I.

ГАРМОНИЯ «СЕРЕБРЯЩИХСЯ ВСПЛЕСКОВ»: ТВОРЕНИЯ И. С. ТУРГЕНЕВА И КРИТИКА ЕГО ТВОРЧЕСТВА В ИЗДАНИЯХ ИЗ РЕДКОГО ФОНДА НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКИ USARB. К 200-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ ПИСАТЕЛЯ

A HARMONY OF SILVER SHINING: I. S.TURGENEV'S BOOKS AND CRITICAL ESSAYS ABOUT HIS CREATIONS IN RARE BOOKS COLLECTION IN UNIVERSITY LIBRARY USARB

Марина ШУЛЬМАН

Какой слушатель! И какой критик!
Гюстав Флобер

Abstract: *This article is devoted to 200-s anniversary from the great russian 19th century writer Turgenev's birthday. This paper consists of two parts. The first part is dedicated to comparison of two editions of Complete Works of Ivan Turgenev (1898 and 1911), which are preserved in our Rare Book Collection. The second part is connected with comparison editions of four critical books, which are dedicated to Turgenev's life and his masterpieces, which are also preserved in our Rare Book Collection.*

KeyWords: *Turgenev Ivan; russian editorial culture; university scientific library rare book collection*

Увидев, что я разглядываю панно с дамскими силуэтами, подруга сказала: «Сейчас в моде ретро». Мне вспомнился этот разговор во время чтения этюдов Леонида Петровича Гроссмана (1888-1965) о Тургеневе, опубликованных в издательстве «Северные дни» в начале прошлого века. Филолог цитировал роман «Новь»: «И действительно...18 век встретил гостей уже в передней в виде низеньких синеньких ширмочек, оклеенных вырезанными чёрными силуэтками напудренных дам и кавалеров...силуэтки были в большой моде в 80-х годах прошлого столетия...». Интерес к прошлому проявляется не всегда. И, конечно, затрагивает не всех. Порой, внимание к урокам, достижениям, ошибкам и образцам

ушедших веков охватывает одновременно многих, являясь не шагом назад, а питательной средой для развития мысли, стимулирующей движение вперёд в политике, литературе, искусстве, технике и моде. Силуэты, увиденные мною в ателье, относились ко второй половине прошлого века. Они служили стимулом для игры воображения сегодняшних модниц. В унисон с «модой» на ретро звучит внимание к старинным книгам, инкунабулам, рукописям и редкостям печатной продукции. Издания, опубликованные до середины 20 в., ушедшего в прошлое, могут храниться в Редком фонде Научной библиотеки. Соприкосновение с некоторыми из них питает душу и воспитывает эстетический вкус.

В 2018 году исполняется 200 лет со дня рождения Ивана Сергеевича Тургенева. Романы Тургенева, тесно связанные с реалиями жизни, современной автору, с годами приобрели качество прозрачного эталона, парящего в идеальной вышине над житейскими невзгодами их автора. Вспоминая знаменитое высказывание Пушкина о том, что поэзия... может быть глуповата, согласимся с гением в том, что прозаик обязательно должен быть умён. Но ум художника неотделим от интуитивных способов познания мира и сердечности. Поэзия возможна в прозе не только в смысле ритмизации прозаического текста. Зачастую, речь идёт о красоте, к созданию которой стремится, в той или иной степени, любой художник слова. Первое опубликованное произведение Тургенева было стихотворением, а последним его творением стал цикл «стихотворений в прозе», названный «Senilia». Задачей настоящей работы является рассмотрение Собраний сочинений писателя и особенностей критических работ о его творениях из Редкого фонда университетской библиотеки. Ниже дана характеристика изданий Тургенева.

Полное Собрание Сочинений И. С. Тургенева : В 12-ти томахъ. – С. – Петербургъ: Изд. А. Ф. Маркса, 1898. – Т. 12. – 290 С.

В Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого Государственного университета хранится компактный томик в твердой обложке светло серого цвета. Перед нами одиннадцатый том, единственный из всего собрания сочинений в 12 томах, выпущенных в свет в далеком 1998 году в типографии Адольфа Федоровича Маркса. На обложке изображена Клио, муза истории, в образе сидящей за конторкой женской фигуры в античной тунике со свитком и гусиным пером в руках. Черты лица напоминают лица древнегреческих статуй, голова украшена лавровым венком. Рядом с конторкой лежит книга. Слева от Клио фонарь и лавровая ветвь. Вверху обложки надпись «журналъ Нива». Ниже отпечатано название издания, а также фамилия и инициалы автора с уведомлением о том, что вниманию читателей предлагается издание А. Ф. Маркса в С.-Петербурге.

На титульном листе вверху название и фамилия автора с инициалами, номер тома, указание на то, что издание является приложением к журналу «Нива» за 1898 год и издано типографией А. Ф. Маркса, а также выходные данные (С.-Петербургъ, 1898). Видны штампы Редкого фонда нашей библиотеки, Сороковского учительского института, а также библиотеки города Нарва. На обороте титульного листа можно увидеть экслибрис издательства. Текст отпечатан кириллицей по правилам дореволюционной графики и орфографии.

Содержание каждой пьесы одиннадцатого тома Полного Собрания Сочинений Ивана Сергеевича Тургенева предваряется виньеткой с геометрическим узором, мчащейся тройкой или морским видом. Внимание читателей предлагаются пять пьес. Справочного аппарата, портретов, фотографий или цветных иллюстраций в тексте нет. Томик, явившийся в свет в 19 веке, пережив бурный двадцатый, вместе с нами переместился в век 21.

Полное Собрание Сочинений И. С. Тургенева. – 5-е изд. – С. – Петербургъ:
Тип. Глазунова, 1911.

В 1911 году в Петербурге в типографии Глазунова вышли в свет десять томов Полного Собрания Сочинений И. С. Тургенева. Шоколадная обложка аккуратно обтянута тканью зеленого цвета. Поверх ткани золотистыми буквами идет надпись «И. С. Тургеневъ». На обороте обложки геометрический узор. На следующем листе в соответствии с правилами дореволюционной графики и орфографии указано, что первый том содержит первый отдел собрания сочинений, включающий в одну книгу все «Записки охотника». Эти новеллы прославили имя Ивана Сергеевича Тургенева еще до появления на свет его знаменитых романов. Далее вниманию читателей предлагается портрет, перепечатанный со стали в Лейпциге Ф. А. Брокгаузом. Портрет бережно переложен папиросной бумагой, за которой следует факсимиле. Текст, озаглавленный «Маша», представляет собой два листа, написанные от руки классиком русской литературы. На обороте есть указание на то, что перед нами страницы рукописи «Стихотворений в прозе» (том восьмой).

На титульном листе отпечатаны название, фамилия и инициалы автора, а также номер тома. Есть сообщение о том, что вниманию читателей предлагается пятое издание Полного Собрания Сочинений И. С. Тургенева. Внизу титульного листа указаны город (С.-Петербургъ), год издания (1911), имя владельца типографии и ее адрес (Типографія Глазунова, Казанская ул. Nr 8). На титульном листе видны штампы Бельцкого педагогического института, а также его заочного отделения. На обороте титульного листа помещен экслибрис типографии Глазунова со львом.

Предисловие, освещающее историю издания сочинений И. С. Тургенева с 1850-х годов по 1884 год, написано писателем и редактором М. Стасюлевичем. В нем идет речь о первом посмертном издании произведений И. С. Тургенева, а также о подготовке к выходу в свет второго издания. Тексту первого рассказа «Хорь и Калиныч» предшествуют также биографический очерк и «Предисловие автора к последнему при жизни изданию 1880 года».

Содержание пятого издания Полного собрания сочинений Ивана Сергеевича Тургенева сгруппировано по отделам. В первый отдел, соответствующий первому тому, вошли все новеллы цикла «Записки охотника», во второй отдел входят романы в трех книгах. «Отцы и дети», а также «Накануне» опубликованы во втором томе, соответствующем первой книге. Вторая книга второго отдела содержит романы «Дым» и «Дворянское гнездо» и соответствует содержанию третьего тома. Последняя третья книга второго отдела соответствует четвертому тому издания. В ней вниманию читателей предлагаются романы «Новь» и «Рудин». Третий отдел охватывает с пятого по восьмой тома и называется «Повести и рассказы в четырех книгах». Предпоследний четвертый отдел носит название «Сцены и комедии в одной книге». Он соответствует девятому тому. Десятый том, соответствующий пятому отделу, назван «Мелкие сочинения в одной книге». В него вошли воспоминания, критические статьи, речи, некрологи, письма и переводы с французского «Легенды о св. Юлиане Милостивом» и «Иродиады» Г. Флобера.

В справочный аппарат издания входят «Хронологический указатель к сочинениям И. С. Тургенева», а также «Алфавитный указатель к десяти томам

пятого издания». Оно лишено красочных иллюстраций. Пятое издание Полного Собрания сочинений представляет интерес для филологов, преподавателей, студентов вузов и широкого круга читателей, ценящих глубину проникновения в психологию личности и изящество стиля И. С. Тургенева.

Сопоставим оба издания. Первое собрание сочинений И. С. Тургенева было отпечатано до революции кириллицей по правилам дореволюционной орфографии и пунктуации. Издание 1898 года выпущено в свет в качестве приложения к журналу «Нива» в типографии А. Ф. Маркса, просуществовавшей 48 лет (с 1869 года по 1918). Об этом свидетельствуют надпись вверху обложки, а также указание на то, что книга является приложением к журналу «Нива» за 1898 год на титульном листе издания. На обороте титульного листа отпечатан экслибрис издательства, владельцем которого был А. Ф. Маркс. Издание с самого начала предназначалось для семейного чтения. Оно должно было быть доступным по цене, добротным, но не роскошным. Это объясняет отсутствие справочного аппарата, цветных иллюстраций, портретов или фотографий. Иллюстративный материал сводится к изображению музы на обложке и виньеткам между текстами пьес.

В Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого университета хранится десять томов пятого издания Собрания сочинений Тургенева 1911 года издания, опубликованного в Петербурге в типографии Глазунова. Настоящее собрание сочинений представляет интерес для филологов, тургеноведов, а также тех представителей широкого круга читателей, чей интерес можно назвать углублённым, долгосрочным и серьёзным. Одной из особенностей издания является бережное отношение к делу. Шоколадная обложка обтянута тканью зелёного цвета, портрет писателя, переведённый со стали Брокгаузом, аккуратно переложен папиросной бумагой. Второй особенностью Собрания сочинений Тургенева издания 1911 г. является наличие материалов пояснительного характера. Таковы предисловие М. Стасюлевича, призванное познакомить читателей с историей выхода в свет первого посмертного издания сочинений Тургенева, а также поведавать о подготовке к печати второго издания, и публикация «Предисловия Тургенева к последнему при жизни изданию 1880 года». К материалам, подготавливающим читателей к восприятию творений писателя, можно отнести биографический очерк. Той же цели, по-нашему мнению, служит группировка произведений по отделам и книгам внутри отделов, принятая в издании. Нетрудно заметить, что, выделяя отделы, издатели придерживались жанровой классификации произведений писателя. Поэтому в первый отдел вошли новеллы (цикл «Записки охотника»), во второй - три книги, в которых опубликованы романы, третий отдел красноречиво называется «Повести и рассказы в четырёх книгах», четвёртый отдел назван «Сцены и комедии в одной книге», пятый отдел охватывает содержание десятой книги. Он назван «Мелкие сочинения в одной книге». В этот отдел включены воспоминания, критические статьи, письма и переводы с французского «Легенды о св. Юлиане Милостивом» и «Иродиады» Г. Флобера. Ценно то, что вниманию читателей предлагается факсимильное изображение фрагмента рукописи писателя, названного «Маша», а также наличие справочного аппарата. В него входят выполненные на высоком профессиональном уровне «Хронологический указатель к сочинениям И. С.

Тургенева», а также «Алфавитный указатель к десяти томам пятого издания».

Сопоставление двух дореволюционных изданий Тургенева, хранящихся в Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого университета, позволяет сделать следующие выводы:

1. Тексты обоих изданий отпечатаны кириллицей в соответствии с правилами дореволюционной орфографии и пунктуации.
2. Каждое из вышеназванных собраний сочинений соответствует определённому кругу пользователей. В первом случае перед нами издание, предназначенное для семейного чтения. Второе издание адресовано тургениведам и вдумчивым читателям, всерьёз увлечённым постижением наследия И. С. Тургенева.
3. Различие адресатов определяет выбор и характер издательских методов и приёмов, свидетельствуя о наличии издательской культуры в России начала прошлого века.

Помимо двух Полных собраний сочинений Тургенева в Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого университета хранятся «Сочинения» Ивана Сергеевича Тургенева, выпущенные в свет в 1929-1930 гг.

Тургенев, И. С. Сочинения : В 10-ти томах / Ред.: К. Халабаев, И. Б., Эйхенбаум. – Москва; Ленинград: Гос. Изд-тво, 1929-1930.

Перед нами десять компактных томов в твёрдой обложке фиолетового цвета. На развороте титульного листа справа сверху в тонкой рамочке обозначены инициалы и фамилия автора. Ниже отпечатано название издания, указан порядковый номер тома. Внизу обозначено название издательства (Государственное издательство). Слева сверху повторены инициалы и фамилия автора. Ниже отпечатано частное название тома. Внизу титульного листа частично обозначены выходные данные: города (Москва и Ленинград), а также год выхода издания в свет (1929-е - 1930 – е годы).

Стоят штампы Бельцкого педагогического института и его заочного отделения. На обороте редакционная справка К. Халабаева и Б. Эйхенбаума. Виден экслибрис Государственного издательства в виде раскрытой книги, серпа и молота. На следующей странице отпечатано частное название тома. Каждый том снабжён обстоятельными примечаниями Бориса Эйхенбаума, талантливого филолога начала 20 в.

В издании десять томов. Содержание первого составил цикл «Записки охотника». Во второй том вошли повести и рассказы, в третий и четвёртый – сцены и комедии. Содержание пятого тома составили два романа: «Рудин» и «Дворянское гнездо». В шестом томе опубликованы не только знаменитые романы («Накануне» и «Отцы и дети»), но и предисловие В. Десницкого, а также два историко-литературных очерка Л. В. Пумпянского «Романы Тургенева и роман «Накануне» и «Отцы и дети». В седьмом томе изданы рассказы с предисловием Пумпянского, озаглавленным «Тургенев-новеллист». В восьмой

том вошли повести, образно названные Л. Пумпянским «группой таинственных повестей». В этот цикл издателями включены «Собака», «История лейтенанта Ергунова». «Бригадир», «Несчастливая», «Странная история», «Степной король Лир» и «Вешние воды». Они написаны Тургеневым в период с 1866 по 1871 год. Учёный считает, что Тургенев далёк от мистики. В его повестях и рассказах есть «элементы «второго» толкования, естественного». Критик отмечает «мастерское владение техникой новеллы». Тургенев изящно обыгрывает оба толкования, осуществляя своеобразный «сплав таинственного с нейтральным». Лев Пумпянский характеризует «Собаку» как сказовое повествование, редкое у Тургенева. Учёный отмечает виртуозно созданную писателем атмосферу ужаса и своеобразную агрессивность существ из «парабиологического мира». Вторгаясь в жизнь персонажей Тургенева, они внушают героям повестей и рассказов страх, читателям трепет перед неведомым, а филологам желание сопоставить эту группу новелл Тургенева с творчеством Э. По.

В девятом томе опубликованы романы «Дым» и «Новь», а также литературно-художественные очерки Пумпянского и примечания, составленные на высоком уровне известным филологом Юрием Оксманом. Содержание десятого тома составляют рассказы, написанные с 1870-го по 1881, «Senilia» (1878-1882), примечания Б. Эйхенбаума и работа Пумпянского «Тургенев и Флобер». Тонкая стилизация в текстах Тургенева позднего периода родственна манере Флобера. Писателей связывали дружеские отношения. «Сочинения» представляют интерес не только благодаря бессмертным текстам самого Тургенева. Но и в связи с тем, что Борис Эйхенбаум, Лев Пумпянский и Юрий Оксман были чуткими и талантливыми критиками. Издание лишено иллюстраций. В его справочный аппарат входят редакционные заметки, пояснительные статьи, предисловия, а также примечания. Издание представляет интерес для филологов, тургеноведов, исследователей критической мысли в России в 20-м веке, студентов и преподавателей филологических факультетов вузов.

Целью второй части настоящей работы является сравнение изданий, посвященных творчеству Тургенева, хранящихся в Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого университета. В Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого университета хранятся четыре книги, посвященные творчеству писателя. Автором старейшего издания является профессор Дмитрий Николаевич Овсяннико-Куликовский (1904). Книги Леонида Гроссмана и Юрия Оксмана были изданы в двадцатых годах прошлого века. Сборник статей под названием «И. С. Тургенев. документы по истории литературы и общественности» был опубликован в 1923 году. Позволим себе дать краткую характеристику сборника и трёх монографий, имеющих в нашем распоряжении.

Овсяннико-Куликовский, Д. Н., Проф. Этюды О Творчестве И. С. Тургенева. – 2-е изд., доп. и испр. с прилож. портр. – С.-Петербург: Книго-Изд-тво «Орион», 1904. – 266 р.

Вниманию читателей предлагается книжка в твёрдом переплёте зелёного цвета. На обложку наклеен оригинальный титульный лист. На нём вверху отпечатаны инициалы, фамилия, звание профессора Дмитрия Николаевича Овсяннико-Куликовского. Ниже указано название работы. Перед нами второе издание,

исправленное и дополненное. Оно публикуется с приложением портрета. Со снимка на нас, читателей 21 века, пристально и немного печально смотрит первый из русских классиков 19 века, значение творчества которого было по достоинству оценено и глубоко понято представителями образованного европейского общества. Тургенев был другом Флобера. Жорж Санд назвала его в частном письме «учителем». На фотографии писатель в одежде, в которую он был одет по случаю вручения альбома доктора обычного права в 1879 году в Оксфордском университете. Диплом был вручен в знак признания заслуг Тургенева в деле освобождения от крепостной зависимости русских крестьян. Внизу обложки отпечатаны выходные данные: город (Петербург), издательство («Орион») и год выхода книги в свет (1904). Текст отпечатан кириллицей по правилам дореволюционной орфографии и пунктуации. Открыв книгу, мы увидим, что титульный лист отсутствует. От руки написаны данные, указанные на обложке.

После портрета И. С. Тургенева следует краткое предисловие за подписью автора монографии. В нём указано, что во второе издание вошли «Введение», в котором речь идёт о «западничестве» писателя, а также два «Приложения». Первое представляет собой библиографию литературы о писателе, во втором речь идёт о соотношении моральной и религиозной сторон душевной жизни личности. Помимо предисловия и введения в содержание книги входят 8 глав. Первая посвящена Базарову, чья фигура восхищала автора своей стихийной силой, вызывая в нём, в то же время, желание полемизировать с людьми подобного типа («Отцы и дети»). Во второй главе рассматриваются «Довольно» и «Призраки». Третья посвящена Соломину, главному герою романа «Новь». Тургенев писал, что общество нуждается не в Базаровых, а в Соломиных, людях «крепких, серых, одноцветных». (Письмо к Ф-ой от 11 сентября 1874 г.).

Профессор даёт классификацию «женских типов» Тургенева (4-8 главы). Героиню «Нови» Ирину он считает хищницей. Анну Сергеевну Одинцову («Отцы и дети») учёный характеризует как женщину самостоятельную, питающую отвращение к пошлости. Для иных героинь Тургенева смысл жизни в семье и материнстве: Татьяна («Дым»), Феничка («Отцы и дети») и др. Автор называет классическими «тургеневскими женщинами» Наталью («Рудин») и Елену («Накануне»), отмечая недюжинную силу их характеров, духовность и достоинство. Он считает, что женские образы Тургенева идут по пути освобождения от хищничества и рабства к духовной свободе: Джемма («Вешние воды»), Марианна, возвысившаяся «до героини» (роман «Новь»). Овсяннико-Куликовский делит женские типы Тургенева на героинь, действующих рационально: Елену из «Накануне», Марианну из «Нови», и иррационально. Зинаида из «Первой любви» - натура одорённая и противоречивая. В душе Веры из «Фауста» стихийные силы пробуждаются и берут верх. Клара охвачена любовью («Клара Милич»), душой Софи из «Странной истории» владеют внушение и религиозность. Политический фанатизм определяет стиль поведения Машуриной в романе «Новь». Лиза из «Дворянского гнезда», по мнению критика, представляет собой редкостный тип душевного склада, отличающийся гармоничной цельностью, глубокой религиозностью и совестью. Лизе («Дворянское гнездо»), а также Вере («Фауст») посвящены в монографии отдельные главы. Монография адресована специалистам по творчеству Тургенева, преподавателям и студентам

филологических факультетов вузов, учителям словесникам, а также широкому кругу читателей, покорённых классической ясностью языка Тургенева, его умением изящно выстроить захватывающую интригу, а также романтическим уважением к женщине. В молодости он мог подхватить на руки мать. В зрелые годы связал свою судьбу с Полиной Виардо, изящной французской певицей с голосом чарующей мягкости и завораживающей силы. Тургенев интуитивно ощущал энергию, страстность и волевые качества своих современниц. Он создал целую галерею женских образов с драматичной судьбой, овеянных неповторимым флером тончайшей духовности и тайны.

Оксман, Ю. Г., Проф. С. Тургенев. Исследования и материалы / Ю. Г. Оксман. – Одесса: Всеукраинское Гос. Изд-тво, 1921. Вып. 1. – 127 р.

В Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого университета хранится миниатюрная книжка в мягкой обложке лилового цвета. На ней в рамку из цветочного венка вписаны инициалы и фамилия автора книги, а также её название. На титульном листе настоящего издания помимо сведений, перечисленных выше, имеются выходные данные: город (Одесса), издательство (Всеукраинское государственное издательство) и год выхода издания в свет (1921). Книга ранее входила в частную библиотеку. На обороте титульного листа указан адрес типографии (Одесса). Стоит штамп Бельцкого педагогического института. В книге пять глав с приложением. Первая названа интригующе: «Секретное следствие 1852 г. о «Записках охотника». Речь идёт об отставке по причине «небрежного исполнения своей должности» цензора князя В. В. Львова, пропустившего в печать «Записки охотника» И. С. Тургенева. Автор публикует «Особую записку министра народного просвещения «О содержании книги «Записки охотника» с выписками из неё». Записка была рассмотрена Императором 1 августа 1852 г. В 1852 г. (18 августа) князь Ширинский-Шихматов поручил Галову сличить тексты новелл в цикле «Записки охотника» с текстами рассказов, ранее опубликованных в периодической печати. Галов составил таблицу. Слева цитируются тексты, опубликованные в «Современнике», справа даны их модификации в позднейшем издании. Вторая глава посвящена публикации рассказа «Муму». Тургенев писал Аксакову о том, что рассказ не пропустит цензура. Опасаясь, что запрещение новеллы может привлечь к ней сугубый интерес общественности, власти 8 июня 1856 года разрешили печатание «Муму» и других новелл И. С. Тургенева.

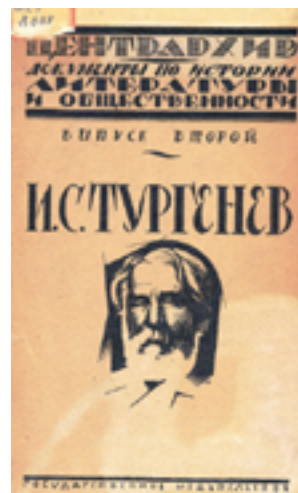
Третья глава книги Юрия Оксмана, видного филолога 20-го столетия, посвящена истории опубликования романа И. С. Тургенева «Новь». У автора уже было литературное имя, а также многочисленные поклонники. Писатель с успехом читал фрагменты романа в салонах. В письме 1877 года он писал Стасюлевичу: «Слава богу, на этот раз обошлось». Оксман напоминает о докладе Ведрова, написавшего донос о крамольности окончания романа «Новь». Дело «пахло» конфискацией уже отпечатанного романа. Голоса членов цензурного комитета разделились. Пятеро из десяти считали роман опасным. Пяти членам комитета

удалось отстоять «Новь» потому, что среди других подал свой голос за спасение романа председатель А. Петров. Легенда гласит, что Стасюлевич попросил чтицу Марии Александровны А. Н. Мальцеву прочесть роман императрице. Неожиданно, якобы, вошёл государь и, послушав чтение, одобрил роман. В четвёртой главе речь идёт об истории публикации «Нахлебника» и «Завтрака у предводителя». Пятая глава «К биографии Тургенева» состоит из трёх частей. Оксман описывает пребывание своего героя в университете (С.–Петербург), публикует цензурную справку о «Помещике», а также историю «Письма» о смерти Гоголя. В приложении представлена анонимная статья Н. А. Некрасова о комедиях И. С. Тургенева. Маленькая книжка без иллюстраций привлекает внимание. Работа основана на документах, эффектно сопоставленных, освещена ясным и справедливым авторским взглядом, написана просто и умно. В справочный аппарат издания входят сноски и многочисленные приложения. Книга адресована филологам, специалистам по творчеству Тургенева, исследователям литературно-критического процесса в России, преподавателям и студентам филологических факультетов вузов, а также широкому кругу ценителей тургеневского изящного и выразительного стиля.

Тургенев, И. С. Документы по истории литературы и общественности / Центрархив; Н. Л. Бродский, Н. Ф. Бельчиков, А. С. Николаев. – Москва : Гос. Изд-во, 1923. – Вып. 2. – 167 р.

В Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого университета хранится небольшая по объёму книжка в твёрдом переплёте. На обложку наклеен оригинальный титульный лист. Вверху есть уведомление о том, что вниманию читателей предлагается издание, выходящее в свет под эгидой Центрального архива. Оно представляет собой сборник статей, посвящённых анализу истории создания или публикации того или иного творения, письмам писателя, истории его личных взаимоотношений с другими деятелями русской культуры, неизданной переписке или редким материалам, относящимся к биографии и творчеству Тургенева. На обложке издания чёрно-белый силуэт писателя, название книги, а также наименование издательства. На титульном листе вверху отпечатано название книги и указано, что перед нами второй выпуск., посвящённый И. С. Тургеневу. Внизу обозначены выходные данные: город (Москва), издательство (Государственное издательство) и год издания (1923). На обороте стоит штамп Бельцкого педагогического института. Среди авторов работ, опубликованных в настоящем сборнике имена известных филологов двадцатого столетия: Н. Л. Бродский, Н. Ф. Бельчиков, А. С. Николаев. Одна из статей Бродского названа образно: «Связка писем И. С. Тургенева», другая посвящена Тургеневу как драматургу, в третьей учёный рассматривает письма Т. А. Бакуниной к И. С. Тургеневу. Н. Ф. Бельчиков написал первую работу о личных взаимоотношениях Ивана Тургенева с Вяземским. Вторая его статья освещает историю письма Тургенева о смерти Гоголя. В третьей

работе, опубликованной в настоящем сборнике, Н. Ф. Бельчиков исследует отражение деятельности III – го отделения в романе «Отцы и дети». А. С. Николаев опубликовал работу о цензурной истории поэмы Тургенева «Филиппо Стродзи». Каждая статья в той или иной мере основана на изучении соответствующих документов из фондов Центрального архива. В книге нет иллюстраций, а также справочного аппарата. Сборник адресован филологам, тургеневодам, а также преподавателям и студентам филологических факультетов вузов.

Гроссман, Леонид Петрович. Портрет Манон Леско. Два Этюда О Тургеневе / Л. П. Гроссман. – Москва : Северные Дни, 1922. – 90 р.

Миниатюрная книжка в твёрдом переплёте зелёного цвета, хранящаяся в Редком фонде Научной библиотеки Бельцкого университета, сегодня является редкостью, чтение которой доставит ценителям русской классической литературы и критической мысли истинное удовольствие встречи сразу с двумя талантами. На обложку наклеен лист белой бумаги, на котором от руки выписаны имя и фамилия автора, а также название книги. На титульном листе издания вверху отпечатаны имя и фамилия автора. Ниже даны название книги и её подзаголовок (Два этюда о Тургеневе). Перед нами второе издание книги замечательного филолога Леонида Петровича Гроссмана (1888-1965). Внизу обозначены выходные данные: город (Москва), издательство («Северные дни»), а также год выхода издания в свет (1922). На титульном листе стоит штамп Бельцкого педагогического института, на обороте имеется печать Научной Библиотеки Бельцкого университета.

Л. Гроссман был сыном врача. Окончив в 1904 году Ришельевскую гимназию с серебряной медалью, критик обучался в Сорбонне во Франции (1906-1910). В 1911 г. Гроссман окончил юридический факультет Новороссийского университета в Одессе. С 1921 он работал в Москве в Литературно-художественном институте В. Брюсова в качестве лектора. В 1940 году талантливый филолог написал диссертацию «Бальзак в России». Ему присвоили степень доктора филологических наук. В 1948 осуждён как космополит. Гроссман плодотворно работал в нескольких направлениях: поэтический цикл «Плеяда», ряд прозаических произведений («Вторник у Каролины Павловой», «Рулетенбург. Повесть о Достоевском», «Записки Д'Аршиака: Пушкин в театральных креслах»), литературно-критические работы: «Этюды о Пушкине», «Театр Тургенева», «От Пушкина до Блока», «Лермонтов и Рембрандт»...

В стиле Л. Гроссмана удачно сочетаются уважение к фигуре автора, поэтическое восприятие прозы с точностью определений («...тончайший изобразитель внешнего мира») и логичностью выводов. В первом этюде, названном «Портрет Манон Леско», автор не искал среди персонажей Тургенева героиню, похожую на красавицу Манон из бессмертного романа Прево. Гроссман подчёркивает неподдельный и продуктивный в творческом плане интерес писателя к восемнадцатому веку, пишет о нотах ностальгии, присутствии чудаков в текстах Тургенева, пристрастии к дворянским «гнёздам» уходящей в прошлое эпохи, называя писателя «невольным основателем эстетического усадебоведения». Критик предлагает обратить внимание на любовь русского классика к французской живописи и графике, утверждая что: «портретная живопись 18 века постоянно сквозит в его описаниях». Учёный отмечает

внимание к мельчайшим деталям интерьера и таинственный поэтический флёр, окутывающий облики героинь тургеневской прозы. Всё это создаёт в восприятии чуткого читателя своеобразный противовес острой злободневности и политической заострённости произведений Тургенева. Учёный пишет о музыкальных предпочтениях писателя, высоко ценившего певучую энергию и неповторимую красоту мотивов Глюка и Моцарта. Критик справедливо пишет о том, что писатель «с любовью записного библиофила...описывает рисунки и надписи какой-нибудь таинственной книги» из частного книжного собрания. В старых бумагах перед Тургеневым раскрывался дух эпохи, выраженный в «колком афоризме вольнодумного философа, в едкой кляузе старого крючкотвора или в таинственной цитате из старинного мистического трактата». Внимание к старине и предметам искусства не было интересом коллекционера. Гроссман пишет о «гармонии серебристых всплесков» в связи с чуткостью Тургенева, безупречностью его эстетического вкуса и умением создавать в тексте атмосферу таинственного и прекрасного. В предметах искусства и приметах старины для писателя воплощался, по мнению учёного, «основной догмат тургеневского мирозерцания о спасении мира творческой красотой».

Второй этюд, состоящий из трёх частей, назван «Последняя поэма Тургенева «Senilia». Гроссман пишет о кажущейся «отрывочности» стихотворений, о «спаянности» частей творения Тургенева «вокруг крепких стержней основных замыслов», отмечая «искусную» работу писателя, опубликовавшего «отшлифованное и законченное создание». В первой части работы («Метры и ритмы») учёный записывает прозаический текст «стихотворений» как стихи, утверждая, что в «Senilia» есть четырехстопный и пятистопный ямб, вариации хорея, пятистопный анапест, амфибрахий и ритм, близкий к народной поэзии. В разделе «Композиция» выделены десять триптихов, каждый из которых посвящён одной теме: Россия, Христос, природа, судьба, любовь, античные песни, безверие, старость, смерть, апокалипсис. «Соперник», «Чернорабочий и белоручка», «Завтра, завтра!». «Мы ещё повоюем!» и «Посещение» не входят в триптихи, но в них звучат те же темы и выражены близкие по духу настроения. В третьей части статьи речь идёт о том, что «Senilia» связаны с философией Шопенгауэра (мир как воля и представление). Они звучат как «лирические иллюстрации» к постулатам философа. Смысл заветов Тургенева Гроссман видит в преображении «житейской мути и космического ужаса» в категории «активной кротости, душевной страстности и творческой красоты». Книга Леонида Гроссмана, лишённая иллюстраций и справочного аппарата, демонстрирует широту кругозора исследователя, глубину проникновения в сущность творений русской классики, строгую логичность мышления критика, сочетающуюся с артистизмом и изяществом интерпретаций. Она адресована филологам, тургеневодам, исследователям литературного процесса в России, преподавателям и студентам филологических факультетов вузов.

Сборник статей о Тургеневе явился результатом коллективных усилий по изучению документальных материалов, хранящихся в Центральном архиве в Москве. Монография замечательного филолога Юрия Оксмана, освещающая перипетии противостояния таланта и цензурного комитета, а также историю выхода в свет творений Тургенева, является плодом скрупулёзного изучения

архивных документов, писем, свидетельств и легенд. Монографии Дмитрия Николаевича Овсяннико-Куликовского и Леонида Гроссмана не случайно названы этюдами. Самый термин пришёл из мира искусства. В теории живописи понимание «этюда» близко к значению «наброска», который должен впоследствии перерасти в большую картину. В музыковедении после замечательных творений Шопена и других композиторов значение этюда как опыта отошло на второй план. Этюд часто является самостоятельным, замечательно скомпанованным и глубоко волнующим душу произведением. В литературной эстетике присутствуют и понимание этюда как задания, используемого в целях обучения, так и осмысление термина как обозначения особого жанра, существующего в художественном творчестве, а также в литературной критике. Книги, в названии которых звучит термин «этюд», отличаются высокой степенью «вживания» в текст, напряжённостью работы интуиции. Им может быть присуща импрессионистичность в манере изложения критического материала. Такова монография Леонида Гроссмана о Тургеневе.

Сопоставление сборника статей и трёх монографий по творчеству Тургенева из Редкого фонда Научной библиотеки Бельцкого университета позволяет прийти к следующим выводам.

1. Все книги о Тургеневе изданы в течении небольшого отрезка времени (1904-1923), относящегося к началу двадцатого века, получившего в истории культуры название «серебряного». По мнению некоторых учёных этот период закончился в 1921 (смерть Александра Блока), по версии других в 1930 (самоубийство Маяковского).

Монография Д. Н. Овсяннико-Куликовского вышла в свет в 1904 году в самом начале 20 в. Исследование Юрия Оксмана, этюды Леонида Гроссмана и сборник документальных материалов по творчеству Тургенева были опубликованы в начале двадцатых годов прошлого столетия. По духу исследования они продолжают традиции «серебряного» века русской литературы и критики.

2. Монография Овсяннико-Куликовского написана кириллицей с соблюдением правил дореволюционной орфографии и пунктуации. Авторский текст книги Юрия Оксмана отпечатан по правилам современного русского языка. Цитаты, взятые автором из дореволюционных источников, даны с соблюдением правил дореволюционной орфографии и пунктуации. Работы из сборника трудов на основе материалов Центрального архива отпечатаны по правилам современного русского языка, а цитаты из источников 19 века даны с соблюдением дореволюционной графики и пунктуации. Письма Тургенева печатаются на русском, французском и немецком языках. Этюды Л. Гроссмана отпечатаны в соответствии с орфографическими и пунктуационными правилами современного русского языка.

3. Работы, опубликованные в сборнике трудов на основе материалов Центрального архива, носят историко-биографический или текстологический характер. Исследуются документы, свидетельства и письма. Монография Юрия Оксмана имеет подзаголовок: «Исследования и материалы». В ней много документальных материалов, а также выписок из официальных источников. Работы Овсяннико-Куликовского и Леонида Гроссмана представляют собой научный прекрасно аргументированный авторский индивидуальный взгляд на творчество Тургенева. Они основаны, прежде всего, на анализе текстов

художественных произведений.

4. Работникам нашей библиотеки удалось сберечь тексты критических работ по творчеству Тургенева. Нет ни клякс, ни особых повреждений. Не наблюдается отсутствия страниц. К сожалению, в трёх случаях оригинальные обложки не сохранились. Книги были заново переплетены. На обложки монографии Д. Н. Овсяннико-Куликовского и сборника, созданного по материалам Центрального архива, бережно наклеены оригинальные титульные листы. Титульный лист этюдов Леонида Гроссмана не сохранился. На обложку наклеен белый лист глянцевой плотной бумаги, на которой от руки написаны чёрными чернилами имя, фамилия учёного, а также название его книги.

5. Книги лишены красочных иллюстраций. В качестве иллюстративного материала использованы: графический абрис Тургенева (Сборник документов) и портрет писателя (в монографии Овсяннико-Куликовского).

6. Издания предназначены для людей сведущих: филологов, тургеноведов, исследователей литературного процесса. В двух случаях имеются приложения. В монографии Оксмана опубликована статья Н. А. Некрасова о комедиях Тургенева. В книгу профессора Овсяннико-Куликовского включены два приложения. Первое представляет собой краткий библиографический обзор публикаций. Второе «Приложение» является развёрнутым комментарием к 208 странице. В книге Гроссмана в конце перечислены книги «того же автора», рекомендуемые читателям. Во всех книгах есть сноски и ссылки на использованные работы, свидетельства и письма. Аскетизм и серьёзность изданий соответствуют адресному назначению книг, свидетельствуя о наличии издательской культуры в России начала 20 в. Помимо научных целей фрагменты монографий Юрия Оксмана и профессора Овсяннико-Куликовского могут быть использованы в учебном процессе вуза или гимназии гуманитарного профиля. Этюды Леонида Гроссмана написаны блестяще и глубоко, соответствуя поэтичности тургеновской прозы и заражая энергией стиля, они внушают оптимизм. «Этюды» Леонида Гроссмана могут доставить удовольствие не только тургеноведам, но и представителям широкого круга вдумчивых ценителей тургеновской прозы.

Использованная литература:

1. ГРОССМАН, Леонид Петрович. Портрет Манон Леско. Два этюда о Тургеневе / Леонид Петрович Гроссман. – Москва : Северные дни, 1922. – 90 р.
2. ОВСЯННИКО-КУЛИКОВСКИЙ, Дмитрий Николаевич, проф. Этюды о творчестве И. С. Тургенева / Дмитрий Николаевич Овсяннико-Куликовский. - 2-е изд., доп. и испр. с прилож. портр. – С.-Петербург : Книгоиздательство «Орион», 1904. – 266 р.
3. ОКСМАН, Юрий Григорьевич, Проф. С. ТУРГЕНЕВ. Исследования и материалы / Юрий Григорьевич Оксман. – Одесса : Всеукраинское гос. изд-тво, 1921. Вып. 1. – 127 р.
4. ТУРГЕНЕВ, И. С. Документы по истории литературы и общественности / Центральная архив; Н. Л. Бродский, Н. Ф. Бельчиков, А. С. Николаев. – Москва : Гос. Изд-во, 1923. – Вып. 2. – 167 р.

CZU 021.4:75.03(478)(092) Zevin A.

ADA ZEVIN – 100 DE ANI DE LA NAȘTERE

ADA ZEVIN - 100 YEARS FROM BIRTH

Angela HĂBĂȘESCU

Abstract: *In the article is described the anniversary exhibition dedicated to the plastic artist and art critic Ada Zevin and exposed in the reading room „Psycho-pedagogical, natural, real. Arts „of the USARB Scientific Library.*

Keywords: *plastic artists, Bessarabian painters, anniversary exhibition, collection*

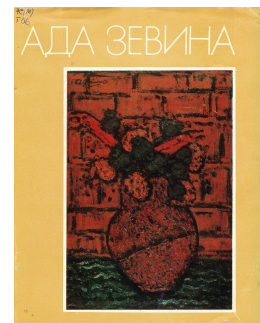
„...o natură statică sau un portret, un peisaj sau o compoziție tematică – fiecare lucrare semnată de Ada Zevin poartă pecetea unor preocupări intelectuale ale unui suflet pe cât de gingaș, pe atât de combativ”.

M. Klima

Sala de lectură „Științe psiho-pedagogice, naturii, reale. Arte” a Bibliotecii Științifice USARB a găzduit în prima lună de toamnă o expoziție de carte, dedicată artistului plastic și criticului de artă din Basarabia Ada Zevin, care a făcut parte din generația pictorilor formați în cadrul școlii de pictură românești și a adoptat ca stil de exprimare artistică post-expresionismul.

Născută la 3 septembrie, în depărtatul 1918 la Chișinău, Ada Zevin parcurge un lung și anevoios drum spre devenirea sa profesională. A trecut prin experiența mai multor școli („mai rar pe la noi așa artiști plastici...”, spune Iurie Colesnic), făcându-și studiile la Academia de Arte Frumoase din București, la Facultatea de Pictură, clasa profesorului Francisc Șirato, la Școala Republicană de Arte Plastice (azi, Colegiul de Arte Plastice *Alexandru Plămădeală*), studii superioare la Institutul de Stat *Vasile I. Surikov*, Moskova, Facultatea de Arte și Pictură, la Facultatea de Istoria și Teoria Artelor la Institutul de Stat *Ilia E. Repin*, al Academiei de Arte din Leningrad (azi Sankt Petersburg), absolvindu-l cu diplomă *magna cum laude*.

Și această experiență academică de unicat a contribuit la formarea dumneaei ca minunată cunoscătoare a subtilităților artelor plastice. A fost încadrată ca pedagog de istoria artelor la Școala Republicană de Arte Plastice din Chișinău, a desfășurat activitatea de cercetător științific în domeniul artelor plastice, a patrimoniului artistic și al creației artistice populare. Lucrările ei teoretice, monografiile, semnate Ada Mansurov, rămân a fi scrieri de referință. Face parte, în calitate de membru, din Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova, participă la

expoziții unionale de arte plastice la Moskova, republicane și internaționale (Montreal, Canada). A fost decorată cu titlul de Cavaler al Ordinului Republicii (1998). Expozițiile personale la Chișinău și București le lansează în anii 1969, 1980, 1994, 1995, 1996, 1997, 1999, 2001. Operele Adei Zevin fac parte din colecții publice și private: Australia, Bulgaria, Canada, Danemarca, Federația Rusă, Israel, Olanda, Polonia, Republica Moldova, România, Ucraina, SUA, Ucraina.

Ca „un artist ce se comportă cu talentul său, precum s-ar purta cu o ființă vie, păstrându-l cu tot ce a fost mai semnificativ în ascendența spiritelor de până la el...” este caracterizată pictorița de către Mihail Klima în articolul „Ada Zevin”, publicat în revista Femeia Moldovei în anul 1982.

O informație succintă despre viața și activitatea Adei Zevin se regăsește și pe paginile *Enciclopediei identității românești. Personalități* (București, 2011), semnate de Ecaterina Țarlungă, printre personalitățile care „au asigurat supraviețuirea nației și au dus mai departe numele de român”.

„Lumea imaginilor, creată de pictorița Ada Zevin are o copleșitoare forță de atracție, condiționată de originalitatea viziunii autorului și perceperea emotivă pur individuală a realității. În obișnuitele motive cotidiene ea descoperă frumuseți, pe care le transpune pe pânză în încântătoare armonii coloristice...”, menționează Ludmila Toma în primul album despre creația Adei Zevin (Ch., 1983) care este conceput cu mult gust și grijă pentru estetic.

Creațiile realizate de Ada Zevin rămân originale și atractive în pofida trecerii timpului de aceea impresionează toți iubitorii de frumos, dar și alți artiști plastici, pentru care arta pictoriței rămâne un model și o școală. „Mărgăritare” (1967, u/p, 110x74), „Portret de găgăuză” (1972, u/p, 70x57), „Colț de curte” (1974, u/p, 70x65) – sunt doar câteva dintre acestea.

Urmărind lucrările artistului plastic după anul 1983, avem prilejul de a compara creația artistei la diferite etape de carieră plastică, de la academism spre nuanțarea problemelor cromatice abordate de mari artiști ai modernismului universal. Gustul pentru compoziții laconice, inspirate din natură, mult influențate de cunoștințele artistei și viziunile ei personale, reflectă atitudinea dumneaei despre faptul cum trebuie să fie arta și pictura adevărată.

Ada Zevin trece în eternitate la 23 septembrie 2005 și este înmormântată la Chișinău.

Pictorița ocupă un loc deosebit în dezvoltarea artelor din Moldova. Ea a marcat pictura secolului XX și rămâne în memorie ca un spirit liber, care a avut curajul, în pofida interdicțiilor să experimenteze, să caute noi formule de expresie plastică.

„...s-a apropiat de tradițiile artistice ale Europei Occidentale, iar lucrările ei sunt considerate și astăzi actuale prin faptul că sunt purtătoare de valențele noi, ce corespund spiritualității moderne”.

Ludmila Toma

Referințe bibliografice:

1. COLESNIC, Iurie. Un critic și un artist în aceeași cămașă. In: *Florile dalbe*. 2013, nr. 36, p. 7. ISSN 1857-3851.
2. KLIMA, Mihail. Ada Zevina. In: *Femeia Moldovei*. 1982, nr. 1, p. 34. ISSN 0132-6589.
3. ROCACIUC, Victoria. Adei Zevin cu admirație. In: *Arta 2018*, pp. 148-150. ISSN 2537-6136.
4. TOMA, L. *Ada Zevin*. Ch. : Literatura artistică, 1983. 76 p.
5. ȚARĂLUNGĂ, Ecaterina. *Enciclopedia identității românești. Personalități*. București : Litera Internațional, 2011. p. 845. ISBN 978-606-600-246-2.

CZU 028.7:811.135.1 373

APARIȚIA PRIMULUI DICȚIONAR ASOCIATIV ÎN SPAȚIUL LIMBII ROMÂNE LA BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB

Natalia LUCHIANCIUC

Abstract: *In this article, the first associative dictionary appears in the Romanian language: the history and methodology of the dictionary, the structure, the purpose and the destination of the dictionary.*

Keywords: *associative dictionary, lexic, vocabulary, Romanian, USARB teachers*

Motto:

*Un dicționar este tot universul în ordine alfabetică.
(Anatole France)*

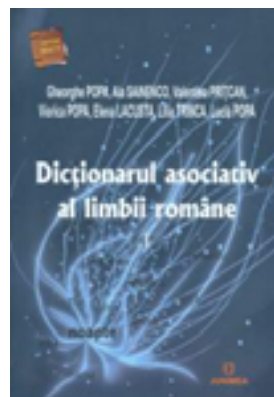
*În limbă cuvintele nu stau izolate. Dicționarul le dă ordine și explicare.
Comunicarea ideilor începe cu alegerea cuvintelor.
Împrejurări deosebite cer cuvinte pe potriva lor
(Tudor Arghezi)*

Un dicționar este privit ca o metoda de informare și explicare a sensului unor termeni. Este o lucrare lexicografică ce cuprinde o parte semnificativă din termenii și expresiile unei limbi. Într-un dicționar se găsesc definițiile și sensul unor cuvinte împreună cu modul în care se pronunță, sinonime, antonime, etimologie și alte informații. Folosirea frecventă a dicționarului aduce utilizatorului mari beneficii. Cine consultă dicționarul devine mai stăpân pe mijloacele de expresie, găsește mai ușor posibilitatea de a-și varia și colora exprimarea, își sporește cunoștințele generale.

După cum reiese din cele relatate, modul de întrebuințare a dicționarului este consultarea, cu alte cuvinte, se face apel la el atunci când cititorul are nevoie de lămuriri. Dicționarul nu se citește ca un roman, de aceea un dicționar bun este folosit toată viața.

Lingvistii de pretutindeni au ajuns la concluzia că îmbogățirea vocabularului cu ajutorul unui dicționar este una dintre cele mai populare și eficiente metode atât pentru adulți, cât și pentru copii. De câte ori întâlnim un termen necunoscut, consultăm dicționarul explicativ, chiar dacă sensul este înțeles parțial din context. Explicațiile se fac cu ajutorul unor definiții, indicații privind originea termenilor, diferite forme, înțelesuri și expresii din care cuvântul poate face parte. Există dicționare de antonime, sinonime, tehnice, etimologice, ortografice, de regionalisme, de expresii, dicționare de rime, de simboluri, dicționare asociative etc. <https://advertoriale.info/diverse/educatie/rolurile-dictionarului-explicativ-al-limbii-romane-in-educatie/>

Recent, colecția Bibliotecii Științifice USARB s-a completat cu o lucrare deosebită,

unică și specială. Deosebită, deoarece este primul și unicul *Dicționar asociativ* care a apărut în spațiul limbii române și în biblioteca noastră, autorii fiind cadrele didactice ale Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți: Gheorghe Popa, dr. habilitat în științe filologice, Ala Sainenco, Viorica Popa, Lilia Trinca, Elena Lacusta, doctori în științe filologice, Valentina Prițcan, doctor în psihologie, conferențiar universitar și Lucia Popa, profesoară la Colegiul de Muzică și Pedagogie din Bălți. Dicționarul a apărut la Editura Junimea din Iași, România în anul 2016 și a fost donat Bibliotecii de către Gheorghe Popa, dr. hab., profesor universitar, Catedra de limba română și filologie romanică, USARB.

Volumul poate fi consultat în sala de lectură nr. 2 *Științe Filologice*. În cadrul Săptămânii Internaționale a Accesului Deschis la informație, dicționarul a fost prezentat la orele de informare bibliografică.

Răsfoind filele dicționarului aflăm despre istoria și metodologia de apariție, structura, menirea și destinația dicționarului.

1. Menirea unui dicționar este de a explica sensul cuvintelor, explicația fiind legată direct de conținutul semantic pe care trebuie să-l explice, iar scopul Dicționarului asociativ al limbii române are menirea de a înregistra mai curând sensurile emotive, care reflectă relația dintre semn și răspunsul emotiv al vorbitorului/ respondentului.

2. Istoria apariției. În primăvara anului 2010, Academia de Științe a Moldovei a anunțat tradiționalul concurs pentru propuneri de proiecte de cercetare fundamentală și aplicativă. La acel moment, la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, erau propuse spre cercetare: un dicționar frazeologic și un dicționar asociativ, și deoarece în spațiul limbii române lipsea un asemenea dicționar, grupul de cercetători a decis realizarea lui. Lucrul la Dicționar a început în ianuarie 2011 cu un grup de cercetători de la Academia de Științe din Rusia, coordonat de renumitul savant lu. N. Karaulov, care a elaborat Dicționarul asociativ al limbii ruse în două volume, iar în februarie 2011, membrii grupului au realizat un stagiu la Academia din Rusia în vederea unor consultări pentru depășirea dificultăților.

3. Metodologia de apariție a Dicționarului a fost creată pe baza experimentului asociativ. Condițiile experimentului presupuneau ca fiecare respondent, timp de 10 minute, să noteze în dreptul fiecărui cuvânt-stimul, cuvântul-reație care îi venea primul în memorie. Anchetele au fost repartizate în diferite județe ale României și în diferite zone ale Republicii Moldova.

4. Structura dicționarului. Dicționarul conține 508 articole ordonate alfabe-

tic după cuvântul stimul. Cuvântul stimul din dicționar este evidențiat prin bold și este separat de cuvintele-reacții prin două puncte, iar cuvintele reacții sunt separate prin punct și virgulă [;]

Prezentăm un exemplu de cuvinte-reacții pentru cuvântul-stimul **CARTE**: cunoștințe (67); cunoaștere (33); citit (26); înțelepciune (26); învățatură (25); lectură (24); parte (24); știință (21); caiet (20); școală (18); cultură (15); citire (14); interesantă (14); poveste (14); foi (13); manual (13); bibliotecă (11); deștept (11); groasă (11); bună (10); informații (9); inteligență (9); cunoștință (8); informație (8); învățare (8); cuvinte (7).

Destinația dicționarului. Dicționarul este predestinat publicului larg interesat de studiul imaginarului lingvistic românesc, poate fi util, în primul rând, lingviștilor în predarea cursurilor de lexicologie, lexicografie, psiholingvistică, lingvistică generală. Dicționarul poate fi folosit și de politologi și sociologi, de psihologi și psihiatri. Ei pot folosi materialul dicționarului în procesul de diagnosticare și de tratare a unor patologii, rezultate din schimbările survenite în conștientul uman.

Referințe bibliografice:

1. POPA, Gheorghe, SAINENCO, Ala. Prefață In: *Dicționarul asociativ al limbii române*, Iași : Ed. Junimea, 2016, pp. 5-18.
2. STANȚIERU, Svetlana, Aurelia Bîrsanu. *Caiet de exerciții la limba română contemporană (Lexicologia)* / Rec. : Adela Novac, Elena Lacusta ; Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Fac. de Litere, Catedra de limbă română și filologie romanică. Bălți : [S.n.], 2014, p. 9.
3. EVSEEV, Ivan, ȘERBAN, Vasile. *Vocabularul românesc contemporan. Schiță de sistem*, Timișoara : Ed. Facla, 1978. p. 90.
4. POPA, Gheorghe, TRINCA, Lilia. *Unele considerații privind conceptul de dicționar asociativ al limbii române* [online] [cit 25.09.2018]. Disponibil: <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A6775/pdf>
5. *Rolurile dicționarului explicativ al limbii române în educație* [online] [cit 25.09.2018]. Disponibil: <https://advertoriale.info/diverse/educatie/rolurile-dictionarului-explicativ-al-limbii-romane-in-educatie/>

POLINA SPÎNU

Bibliotecar, specialist în domeniul biblioteconomiei și științelor informării, categorie de calificare doi, născută în s. Ulcansovca, raionul Izmail, regiunea Odesa, Ucraina, la 8 februarie 1968, în familia lui Ivan și Maria Tudoran.

Din copilărie se simte atrasă de noblețea și frumusețea profesiei de bibliotecar, fiind o cititoare activă și pasionată a bibliotecii pentru copii și a celei publice din localitate, îndeplinind împreună cu alți copii, mai multe acțiuni de voluntariat.

Astfel, chemarea inimii o aduce la Chișinău, la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Biblioteconomie și Bibliografie, pe care o absolveste în anul 1989. Conform repartizării tinerilor specialiști, în promoția celor 8 specialiști care au avut norocul să fie selectați de prestigioasa instituție bălțeană se regăsește și tânăra absolventă Polina Tudoran. Inițial este angajată în calitate de bibliotecar în sala de lectură nr. 3 „Științe psiho-pedagogice, ale naturii și științele reale. Arte”. După câțiva ani este numită șefă a sălii de lectură nr. 1 „Științe socioumanistice și economice”, funcție pe care o deține timp de 12 ani. În acest timp a demonstrat cunoștințe profesionale și bune capacități organizatorice de dezvoltare și gestionare a colecțiilor Sălii de lectură nr. 1, deschisă special pentru noua Facultate de Economie și Drept. S-a implicat direct în toate segmentele de administrare a resurselor informaționale, de colaborare cu cadrele didactice în vederea achiziționării documentelor pe proftul săli, de servire a utilizatorilor, realizarea atribuției de Bibliotecar - responsabil de relațiile cu Facultățile Universității, promovarea excursiilor ghidate pentru studenții anului I ș.u.

A urmat concediul de îngrijire a copilului. Astăzi fectorul Vlad fiind deja elev în clasa 7-a, eminent și conduită exemplară.

Din 2010 până în prezent își continuă activitatea în serviciul de Dezvoltare a Colecțiilor Catalogare Indexare. În anii 2010-2013, în calitate de șef serviciu a asigurat managementul dezvoltării colecțiilor pe diverse suporturi informaționale în sprijinul procesului didactic și cercetare științifică: achiziții curente și retrospective, schimb național și internațional, Depozitul Obligatoriu Universitar, donații, transferuri, sponsorizări, etc. Este membru al comisiei de eliminare a documentelor bibliotecare, membru al Comisiei de audit intern al grupului de lucru pentru redactarea noii versiuni a RMF-ului, mentor, formator pentru tineri specialiști.

Se implică în activități de cercetare, participă la elaborarea deciziilor metodice, a documentelor de reglementare, instrucțiunilor și hărților tehnologice.

Portofoliul de cercetare include articole și studii comparative privind Colecția de publicații periodice a Bibliotecii, specificul colecției de resurse informaționale în limbile străine, evoluția colecției de reviste științifice în Bibliotecă, Lista normelor de execuție a activităților specifice în Biblioteca în serviciul Dezvoltarea și Evidența Colecțiilor etc.

A participat la peste 40 de reuniuni profesionale naționale și internaționale (conferințe, workshop-uri, traininguri, seminarii, ateliere profesionale etc.) cu comunicări în domeniu.

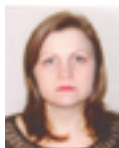
Activitatea doamnei Polina Spînu a fost apreciată cu Diplomele de merit a Rectoratului USARB și a Administrației Bibliotecii Pentru profesionalism, receptivitate la nou, abnegație și corectitudine, simț de răspundere, perseverență, disciplină și fidelitate și cu prilejul Zilei Bibliotecarului (2003, 2011), Diploma Pentru redactarea noii versiuni a RMF-ului Bibliotecii și cu prilejul Zilei Bibliotecarului.

La acest frumos jubileu, când rotunjiți 5 decenii de viață, colegii pe care îi aveți în preajmă, Vă adresează cele mai sincere felicitări și urări de bine. Vă dorim multă sănătate, prosperitate, realizarea tuturor dorințelor, aspirațiilor și să Vă bucurați din plin împreună cu ființele dragi inimii Dvs.

LA MULȚI ANI!

Cu mult respect, colegii din Biblioteca Științifică USARB

ABABI LILIA – bibliotecar, Serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing BȘ USARB
e-mail: ababililia@gmail.com

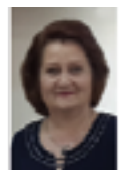
CECAN SVETLANA - bibliotecar, serviciul Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale BȘ USARB
e-mail: svetlana.cecan@gmail.com

CRISTIAN ELENA - șef serviciul Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale BȘ USARB
e-mail: elena.cristian12@gmail.com

CUCU ADELA - bibliotecar principal, serviciul Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale BȘ USARB

HARCONIȚA ELENA - directorul Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți
e-mail: elena.harconita@mail.ru

HĂBĂȘESCU ANGELA - bibliotecar, serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing BȘ USARB
e-mail: angelahabasescu@gmail.com

LUCHIANCIUC NATALIA - bibliotecar, serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing BȘ USARB

PURICI ALIONA - bibliotecar, serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing BȘ USARB

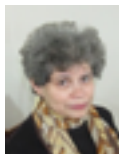

SPÎNU POLINA - bibliotecar, serviciul Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale BȘ USARB

Autorii

STRATAN ELENA - bibliotecar principal, serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing BŞ USARB
e-mail: elena.stratan1@gmail.com

ŞULMAN MARINA – bibliotecar, serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe infodocumentare. Marketing BŞ USARB
e-mail: raysablumina@gmail.com

UCRAINEŢ LILIA - bibliotecar, serviciul Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale BŞ USARB
e-mail: liliaucrainet@gmail.com